

Vlaams
Parlement

ingediend op **15** (2017-2018) – Nr. 4-E
30 november 2017 (2017-2018)

Verslag

namens de Commissie voor Economie, Werk,
Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid
uitgebracht door Emmily Talpe, Yasmine Kherbache,
Sabine Vermeulen en Imade Annouri
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

over het ontwerp van decreet

houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2018

over de beleidsbrief
Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie
2017-2018

en over de beleidsbrief
Sociale Economie
2017-2018

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid:

Voorzitter: Jos Lantmeeters.

Vaste leden:

Matthias Diependaele, Andries Gryffroy, Jos Lantmeeters, Grete Remen, Axel Ronse, Sabine Vermeulen;
Robrecht Bothuyne, An Christiaens, Sonja Claes, Peter Van Rompuy;
Emmily Talpe, Daniëlle Vanwesenbeeck;
Yasmine Kherbache, Bart Van Malderen;
Imade Annouri.

Plaatsvervangers:

Paul Cordy, Annick De Ridder, Lieve Maes, Lorin Parys, Miranda Van Eetvelde, Peter Wouters;
Jenne De Potter, Martine Fournier, Kathleen Helsen, Koen Van den Heuvel;
Willem-Frederik Schiltz, Martine Taelman;
Rob Beenders, Güler Turan;
Wouter Vanbesien.

Documenten in het dossier:

- 15** (2017-2018) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
  - Nr. 2 en 3: Amendementen
  - Nr. 4-A t.e.m. 4-D: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
- 14** (2017-2018) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
  - Nr. 2: Amendementen
- 12-A** (2016-2017) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
  - Nr. 2: Verslag
- 13** (2017-2018) – Nr. 1: Algemene toelichting
  - Nr. 2: Toelichtingen per programma
- 16** (2017-2018) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof over de begroting
- 21** (2017-2018) – Nr. 1: Meerjarenraming
- 1328** (2017-2018) – Nr. 1: Beleidsbrief
- 1333** (2017-2018) – Nr. 1: Beleidsbrief

INHOUD

A.	DEEL WERK EN ECONOMIE, WETENSCHAP EN INNOVATIE	5
I.	Toelichtingen	5
1.	Beleidsbrief Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie	5
1.1.	Inleiding en omgevingsanalyse.....	5
1.2.	Strategische en operationele doelstellingen.....	6
2.	Begroting 2018 Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie.....	10
2.1.	Begroting Werk	11
2.2.	Begroting Economie, Wetenschap en Innovatie.....	13
II.	Bespreking.....	15
1.	Tussenkomsten van de fracties.....	15
1.1.	Tussenkomsten van de CD&V-fractie	15
1.2.	Tussenkomst van de Groenfractie	19
1.3.	Tussenkomst van de sp.a-fractie.....	22
1.4.	Tussenkomsten van de Open Vld-fractie	24
1.5.	Tussenkomsten van de N-VA-fractie	29
2.	Antwoord van de minister.....	34
2.1.	Algemeen en omgevingsanalyse	34
2.2.	Werk	34
2.3.	Economie, Wetenschap en Innovatie	40
3.	Replieken.....	43
3.1.	Bijkomende vragen en opmerkingen van de leden.....	43
3.2.	Antwoord van de minister.....	45
III.	Indicatieve stemming	46
B.	DEEL SOCIALE ECONOMIE.....	46
I.	Toelichting	46
1.	Beleidsbrief Sociale Economie	46
1.1.	Iedereen aan het werk/iedereen participeert	46
1.2.	Lokaal maatschappelijk surplus realiseren.....	49
1.3.	Investeren in een duurzame toekomst voor Vlaanderen	49
2.	Begroting 2018 Sociale Economie	52
II.	Bespreking.....	52
1.	Tussenkomsten van de leden	52
2.	Antwoord van de minister.....	60
3.	Replieken.....	66
3.1.	Bijkomende vragen en opmerkingen van de leden.....	66
3.2.	Antwoord van de minister.....	68
III.	Indicatieve stemming	69
	Gebruikte afkortingen	70

Bijlage 1: Antwoord van minister Philippe Muyters op de begrotingstechnische vragen over Werk van Yasmine Kherbache	72
Bijlage 2: Antwoord van minister Philippe Muyters op de begrotingstechnische vragen over Economie, Wetenschap en Innovatie van Bart Van Malderen	75
Bijlage 3: Antwoord van minister Philippe Muyters op de begrotingstechnische vragen over Economie, Wetenschap en Innovatie van Daniëlle Vanwesenbeeck	80
Bijlage 4: Powerpointpresentatie: zie dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be .	

De Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid behandelde het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018 op 9, 16 en 23 en 30 november 2017.

De beleidsbrief Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1333/1) en de beleidsbrief Sociale Economie (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1328/1) werden samen behandeld met de begroting 2018.

Emmily Talpe en Yasmine Kherbache brengen verslag uit over het deel Werk en Economie, Wetenschap en Innovatie. Sabine Vermeulen en Imade Annouri brengen verslag uit over het deel Sociale Economie.

De bij de toelichting van de begroting door minister Philippe Muyters getoonde presentatie is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

De commissieleden werd gevraagd om begrotingstechnische vragen zoveel mogelijk schriftelijk in te dienen voor de aanvang van de bespreking. De antwoorden van minister Philippe Muyters op de technische vragen over Werk en over Economie, Wetenschap en Innovatie zijn als bijlage bij dit verslag opgenomen.

A. DEEL WERK EN ECONOMIE, WETENSCHAP EN INNOVATIE

I. Toelichtingen

1. Beleidsbrief Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie

Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, geeft toelichting bij de beleidsbrief Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie 2017-2018.

1.1. Inleiding en omgevingsanalyse

Volgens de minister staat zijn beleidsbrief 2017-2018 in het teken van één centrale ambitie: duidelijke keuzes maken voor de economie van de toekomst, met eenvoudige structuren en instrumenten en met de juiste competenties.

De minister gaat in de beleidsbrief kort in op de conjunctuur en de structurele indicatoren. In januari 2017 waren er ongeveer 550.000 ondernemingen actief in het Vlaamse Gewest. De nettogroeiratio van het totaal aantal ondernemingen staat met 4,2 percent dan ook op het hoogste niveau sinds 2009. Van alle ondernemingen die in 2010 werden opgericht, was 72,8 percent vijf jaar later nog actief. Dus ook de overlevingsgraad van ondernemingen zit goed.

Vertaald naar tewerkstelling zijn er vandaag bijna 2,8 miljoen Vlamingen aan het werk, het hoogste aantal ooit. Op twee jaar tijd kwamen er bijna 57.000 loontrekkende werknemers bij in Vlaanderen (tweede kwartaal van 2017 ten opzichte van het tweede kwartaal van 2015).

Ook wat betreft de werkloosheidscijfers is er goed nieuws. In september 2017 daalde de Vlaamse werkloosheid met 5,4 percent, waarmee de Vlaamse werkloosheid nu al meer dan twee jaar onafgebroken daalt. De minister benadrukt dat de werkloosheid over de hele lijn daalt, bij alle categorieën. Internationaal vergeleken (op basis van de ILO-definitie van de werkloosheidsgraad) kent Vlaanderen nu een werkloosheidsgraad van 4,6 percent tegenover 8,2 percent gemiddeld in de Europese Unie (trendniveau tweede kwartaal 2017). De minister erkent dat dit ook een keerzijde heeft: de arbeidsmarkt wordt steeds krappere. Zo is het aantal

openstaande vacatures vandaag alweer hoger dan in 2008, een van de jaren met de grootste krapte ooit.

Voor de structurele indicatoren verwijst de minister verder naar de spinnenwebgrafiek op pagina 11 van de beleidsbrief en de verklaring die daarbij wordt gegeven. Deze figuur, die jaarlijks in de beleidsbrief wordt opgenomen, geeft een idee van de prestaties van Vlaanderen in vergelijking met de rest van de Europese Unie. De minister vermeldt de O&O-intensiteit die 40 percent hoger ligt dan gemiddeld in de Europese Unie. Ook het aantal innoverende bedrijven ligt fors hoger in Vlaanderen. De jeugdwerkloosheid ligt dan weer 20 percent lager dan het EU-gemiddelde.

Vlaanderen scoort dan weer minder goed inzake permanente vorming. De minister verwijst in dit verband naar het recente Guldensporenakkoord, een akkoord met de sociale partners over de hervorming van de vormingsinstrumenten dat dateert van 11 juli 2017. Een ander pijnpunt is de werkzaamheidsgraad van de 55-plussers, maar ook daarop wordt ingezet en is er verbetering merkbaar.

1.2. Strategische en operationele doelstellingen

Zoals al eerder gesteld, wil de minister een brug bouwen tussen Wetenschap, Innovatie, Werk en Economie, die berust op twee solide pijlers: investeren om potentieel te creëren en activeren om potentieel te ontsluiten

De minister zal in zijn verdere toelichting vooral ingaan op wat nieuw is ten opzichte van het lopende beleid en waar nuttig een stand van zaken geven. Dat betekent geenszins dat de andere punten minder belangrijk zijn. Hij begint bij het luik investeren.

1.2.1. *Investeren om potentieel te creëren*

Investeren in wendbare werknemers en ondernemingen

De minister wil investeren in wendbare werknemers en ondernemingen. Dit gebeurt onder meer door een focus te leggen op probleemoplossende en zelflerende vaardigheden in de initiële loopbaan, waarbij blijvend wordt ingezet op ondernemend onderwijs. Het actieplan daarvoor is geactualiseerd in het licht van het afschaffen van de verplichting om een attest van basiskennis bedrijfsbeheer te bezitten. Sinds dit jaar bestaat er ook een speciaal statuut voor student-ondernemers uit het hoger onderwijs.

Investeren in competenties

De minister blijft focussen op een STEM-beleid in samenwerking met de minister van Onderwijs.

Het stelsel van duaal leren wordt verder uitgerold. Op 1 september 2018 zullen er 55 richtingen in het onderwijs worden aangeboden. Die richtingen zijn bepaald in overleg tussen de onderwijskoepels en de werkgevers- en werknemersorganisaties.

Er wordt getracht schooluitval maximaal te vermijden. De VDAB werkt hiervoor actief samen met Onderwijs rond studiekeuze, infrastructuur, onderwijskwalificerende trajecten enzovoort.

Ook het versterken van de ondernemerscompetenties blijft op de politieke agenda staan. Hiertoe zijn reeds verschillende innovatieve en flexibele opleidingen opgestart in samenwerking tussen SYNTRA Vlaanderen en het Agentschap Innoveren en

Ondernemen. Ze worden verder uitgebouwd rond Industrie 4.0, de innovatiecentra en de clusterpacten.

Het beleid blijft streven naar het vereenvoudigen van de toegang tot ondernemerschap en tot het beroep. Het meest in het oog springende is dat een ontwerp van decreet aan het parlement zal worden voorgelegd waarbij de wettelijke verplichting tot het bezitten van een attest basiskennis bedrijfsbeheer wordt opgeheven. In de plaats daarvan komt een actuele en vernieuwde aanpak voor het ondersteunen van startende ondernemers.

Ook wat betreft vorming en opleiding wil de minister dit zittingsjaar verder inzetten op de modernisering van de opleidingsincentives. Het Guldensporenakkoord dat met de sociale partners werd gesloten, bevat de aanzet tot de verdere verfijning van vijf bouwstenen uit het akkoord. Over de uitvoering wordt nog overleg gepleegd met de sociale partners. Meer synergie en doelmatigheid moet tot een betere score in de Europese Unie leiden.

De gestarte oefening inzake elders verworven competenties wordt in samenwerking met Onderwijs afgerond.

Investeren in de randvoorwaarden voor innovatiegedreven ondernemerschap

De hervorming van de individuele O&O-steun wordt verder afgewerkt. De hervorming moet de toegangsdrempel voor kmo's verlagen.

Daarnaast blijft de minister de programmatorische aanpak voor slimme specialisaties en clusterpacten hanteren.

De huidige generatie sectorconvenants loopt tot eind 2017. De nieuwe convenanten worden op dit moment volop onderhandeld. Nieuw hierin is dat de inzet op duaal leren, de aandacht voor competenties van de toekomst en het tegengaan van discriminatie als verplichte thema's zullen worden opgenomen.

Daarnaast wordt blijvend werk gemaakt van de evaluatie van diverse hervormingen en maatregelen.

Investeren in wendbare werknemers betekent ook nieuwe loopbaanwendingen mogelijk maken. Loopbaanbegeleiding blijft daarin voor de minister een zeer belangrijk instrument. Maar ook outplacement is van belang. Een aantal bevoegdheden inzake outplacement werden met de zesde staatshervorming overgedragen naar Vlaanderen. Er wordt gekeken hoe een sterker eigen beleid inzake outplacement kan worden gevoerd.

Nieuw is de transitiepremie voor werkzoekenden die een eigen zaak opstarten. Hiermee wil de Vlaamse Regering de financiële onzekerheid tijdens de opstartmaanden ondervangen en meer mensen ervan overtuigen om de sprong naar zelfstandige arbeid te wagen.

Verder blijft het beleid inzetten op werkbaar werk in al zijn facetten. Dit gebeurt onder meer via het instrument van de dienstencheques. De werking van Sodexo zal verder worden opgevolgd. De doelstelling inzake het aandeel van de elektronische dienstencheques werd niet gehaald. Nieuwe initiatieven om de doelstelling te halen, zijn belangrijk.

Het beleid rond focus op talent en competenties moet dit werkjaar op kruissnelheid komen. Diverse ESF-oproepen staan op stapel. Ook de sectoren nemen in dit kader heel wat engagementen op in de sectorconvenants.

Tot slot wordt ook ingezet op werkbaarheid via het Vlaams zorgkrediet. Dit werkingsjaar plant de minister een bijkomende investering in het online-aanvraagstelsel om het klantvriendelijker te maken.

Investeren in een excellente kennisbasis

De Vlaamse Regering blijft streven naar een kwalitatieve invulling van de 3 procentdoelstelling voor de O&O-intensiteit.

Dit gebeurt enerzijds via onderzoek aan de universiteiten. In 2018 wordt er in 115 miljoen euro investeringsmiddelen voor O&O voorzien. De positieve evolutie naar een overheidsaandeel van 1 procent wordt daarmee voortgezet. De hervorming van de FWO-evaluatieprocedure is voor de minister een belangrijke realisatie van het voorbije werkjaar, het uitvoeren daarvan een belangrijke prioriteit voor de volgende maanden. Alle oproepen vanaf 2018 passen de nieuwe regels en procedures toe. Het huidige FWO-financieringsbesluit wordt daartoe in het voorjaar van 2018 aangepast, na nog enkele overgangsmaatregelen. In 2018 zijn er voor het eerst oproepen voor de zogenaamde junior- en seniorprojecten. In aanloop van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst met het FWO vindt in 2018 een evaluatie van het fonds plaats. Het FWO zal een nieuw beleidsplan 2018-2022 opstellen.

Anderzijds blijft het beleid streven naar het verhogen van de slagkracht en de impact van de strategische onderzoekscentra (imec, VITO, VIB en Flanders Make). In 2017 werden met imec en VIB al nieuwe beheersovereenkomsten afgesloten. De beleidsfocus ligt voor imec in 2018 onder meer op de verdere uitbouw van de City of Things-proeftuin en de uitbouw van de testomgeving rond autonome voertuigen. Flanders Make start een nieuwe vestiging op in West-Vlaanderen, waar de focus op productie-innovatie zal liggen.

Het EWI-beleidsdomein stimuleert via verschillende initiatieven ook het beleid inzake open access en open data.

Investeren in een vereenvoudigde dienstverlening op maat

De minister wil blijven investeren in een vereenvoudigde dienstverlening op maat door middel van een geïntegreerd aanspreekpunt voor de ondernemer. Het Agentschap voor Innoveren en Ondernemen zal het komende beleidsjaar uitgaan van een nieuwe, klantgerichte aanpak die de ondernemer centraler plaatst. Begin 2018 worden de interne hervormingen bij AIO afgerond en komt er een communicatiecampagne. De ondernemer krijgt voortaan oriëntatie en begeleiding op vier onderdelen, vertrekkende vanuit zijn bedrijf:

- de analyse van de businesscase of de strategie van de ondernemer;
- het overzicht van relevante actoren, steuninstrumenten of partnerschappen;
- het overzicht van de overheidscontext; en
- het aanreiken van algemene steunmaatregelen en eventuele begeleiding naar specifieke AIO-steunmaatregelen.

Investeren in ruimte en infrastructuur om te ondernemen

Het is belangrijk een kader te creëren voor de digitale economie van de toekomst, zoals ook in de Septemberverklaring van minister-president Geert Bourgeois werd vermeld. In dialoog met de marktpartijen worden de verschillende opties besproken om begin 2018 te komen tot een voorstel voor een digitale netwerkinfrastructuur.

Inzake de detailhandel en het handelsvestigingsbeleid, wordt het vereenvoudigde vergunningstelsel, zoals opgenomen in het decreet betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid, op 1 januari 2018 van kracht. De vergunning voor grotere winkels en handelscomplexen wordt vanaf dat moment in de omgevingsvergun-

ning geïntegreerd. De gemeenten kregen inmiddels een leidraad ter beschikking als ondersteuning bij de toepassing van de basisdoelstellingen van het decreet. Die leidraad wordt in een handboek Winkelbeleid voor de gemeenten geïntegreerd.

1.2.2. Activeren om potentieel te ontsluiten

Een tweede pijler van het beleid van de minister, naast het investeren om potentieel te creëren, is het activeren om potentieel te ontsluiten.

Activeren van talenten

Het doelgroepenbeleid werd vereenvoudigd tot jongeren, 55-plussers en personen met een arbeidshandicap. De minister blijft dit opvolgen en monitoren.

Daarnaast zijn er de doorstroomgerichte werkervaringstrajecten. Het nieuwe systeem van tijdelijke werkervaring voor werkzoekenden gaat van start op 1 januari 2018. Voor leefloongerechtigden werd het reeds van kracht op 1 januari 2017. Sinds de invoering zijn al meer dan 3500 mensen in een traject gestapt. Op 1 januari 2018 zal bovendien het nieuwe systeem van wijk-werken van start gaan.

Een andere doelstelling is het realiseren van een aanbod op maat voor alle jonge werkzoekenden. Voor de jongeren garandeert de VDAB binnen de vier maanden na inschrijving een aanbod op maat, in overeenstemming met de Europese Jeugdgarantie, met veel aandacht voor werkinleving voor jongeren. Hierop wordt blijvend ingezet.

Voor de 55-plussers wordt de activeringsaanpak voor werkzoekenden trapsgewijs uitgebreid tot 65 jaar in 2020. In 2018 verschuift de leeftijd naar 63 jaar.

Om een antwoord te bieden op de toenemende instroom van vluchtelingen maakte de VDAB samen met partners een actieplan op met als doelstelling om 10.000 extra inburgeraars met een professioneel doelwit (op maat) aan het werk te helpen. Er wordt ingezet op integratie door werk, via een zo kort mogelijk traject. Onder meer in uitvoering van het actieplan blijft de VDAB werk maken van een geïntegreerde taalondersteuning en coaching van instromers.

Er is blijvende aandacht voor het snijvlak tussen Werk en Welzijn. Vanaf 1 januari 2018 worden de oproepen gelanceerd voor het mandateren van actoren voor de verschillende functies binnen het activeringstraject. De toeleiding naar deze trajecten kan dan starten vanaf 1 juli 2018.

Een volgende operationele doelstelling is het versterken en uitbreiden van het activeringsbeleid. Het actieplan 'Actief en consequent bemiddelen' wordt verder uitgevoerd en opgevolgd. Met het federale zomeraakkoord geeft de Federale Regering verder ook gehoor aan de vraag om bij de controle van het zoekgedrag van werkzoekenden ook rekening te houden met de competenties van werkzoekenden.

Een continue zorg is de verbetering van de matching tussen vraag en aanbod. De VDAB werkt voort aan de verdere uitbouw van het competentiegericht matchen, waarin de dienst een van de voorlopers is. Daarbij wordt getracht om, samen met de werkgeversorganisaties, het competentiedenken breed uit te dragen bij werkgevers en burgers.

De minister gaat niet verder in op het bestrijden van discriminatie op de arbeidsmarkt omdat dit onderwerp het voorbije werkjaar heel vaak aan bod kwam in de commissie. De minister herhaalt wel dat dit in de sectorale benadering een

verplicht onderdeel zal zijn en stipt aan dat in het komende werkingsjaar de sensibiliseringscampagne verder zal worden uitgerold.

Wat betreft het activeren van talenten vermeldt de minister tot slot de lokale partnerschappen. Er wordt verder vorm en inhoud gegeven aan de strategische partnerschappen met de lokale besturen in het kader van de operationalisering van tijdelijke werkervaring, wijk-werken en diverse ESF-projecten rond maatschappelijk kwetsbare groepen. Het wijk-werken heeft aanleiding gegeven tot nieuwe conglomeraties van gemeenten waarmee zal worden samengewerkt. Dat zal een aanpassing vergen van beide kanten.

Activeren van ondernemingspotentieel en ambitieus ondernemerschap

Een nieuw element is de transitiepremie voor werkzoekenden die graag zelf een eigen zaak willen opstarten.

Het stimuleren van een ondernemerschapscultuur en het aanbod tot begeleiding over de verschillende levensfasen van de onderneming heen zijn twee elementen van de zogenaamde mastercall. De uitvoering door de partners zal worden opgevolgd en gemonitord. De minister vermeldt de campagnes 'Ondernemers ondernemen voor iedereen' en 'Ondernemen doe je met falen en opstaan'. Die worden voortgezet in 2018, bijvoorbeeld met acties in een aantal centrumsteden en een televisieprogramma op de televisiezender Vier. In elke levensfase van de onderneming is er nu een aanbod waarop een ondernemer een beroep kan doen. Dit aanbod is intussen nagenoeg volledig beschikbaar en de acties inzake bedrijfsoverdracht zijn daarvan een element.

Innovatieve overheidsopdrachten

Na de eerste oproep van het Programma Innovatieve Overheidsopdrachten waren er achttien voorstellen, waarvan er twaalf werden geselecteerd om een traject mee op te starten. Twee eerder opgestarte trajecten worden verder begeleid. In het najaar van 2017 worden de geselecteerde projecten uitgevoerd en komt er een tweede oproep voor projectvoorstellen. Ook in 2018 zullen er nog oproepen zijn.

Ontginnen van het buitenlands tewerkstellingspotentieel

De minister wil de nieuwe krijtlijnen uitzetten voor het aantrekken en behouden van buitenlands talent op de Vlaamse arbeidsmarkt. Daarover wordt advies gevraagd aan de Adviescommissie voor Economische migratie, die hierover ook een studiedag plant. Daaruit zullen conclusies worden getrokken. De interregionale samenwerking wordt voortgezet. Er is al een belangrijke samenwerking met Wallonië en Brussel om tewerkstellingsmogelijkheden in Vlaanderen te promoten en knelpuntvacatures in te vullen. Naast de lopende acties worden ook bijkomende communicatiecampagnes gepland, onder meer gericht aan Brusselse werkzoekenden. Dat VDAB Brussel en Actiris voortaan in één huis gevestigd zijn, is daarbij ook symbolisch van belang.

2. Begroting 2018 Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie

De minister vermeldt enkele algemene parameters. De economische groei wordt in 2018 geraamd op 1,7 percent. De inflatie blijft beperkt tot 1,2 percent, de stijging van de gezondheidsindex tot 1,1 percent. Er wordt geen overschrijding van de spilindex verwacht. Voor de stijging van het loon buiten de indexprovisie wordt 1,1 percent als parameter gehanteerd.

2.1. Begroting Werk

Totaaloverzicht

De minister toont een tabel met het totaaloverzicht van de beleids- en betaal-kredieten van de begroting Werk. De totale kredieten (VAK/VEK) bedragen bijna 3,1 miljard euro. De beleidskredieten zijn in vergelijking met de begrotingsaanpassing 2017 gestegen met 67,3 miljoen euro. Daarvan is 46,6 miljoen euro het gevolg van indexering. Omdat er ook compensaties zijn ten bedrage van min 7 miljoen euro, bedraagt de werkelijke stijging 27,7 miljoen euro. De voornaamste factoren die de stijging verklaren zijn de kredieten voor de dienstencheques en de doelgroepenvermindering. Dit wordt deels gecompenseerd door een daling van de kredieten voor loopbaanonderbreking en aanmoedigingspremies openbare sector en het Vlaams zorgkrediet. Dat de beleidskredieten hoger liggen dan de betaalkredieten is te verklaren door het vastleggen van de kredieten voor de tweejaarlijkse sectorconvenanten.

De minister beschrijft verder de begroting Werk aan de hand van de drie programma's JB Provisies, JD Transitie naar werk en faciliteren van werk en JF Versterken van competenties.

Competitiviteitsprovisie (programma JB)

Er zijn drie provisie-artikelen in het deelprogramma JB. De 'provisie werkgelegenheid' daalt met 1 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2017 voor het dekken van informatica-uitgaven. Het was een uitdrukkelijke vraag van het departement om daarvoor extra middelen uit te trekken. De 'provisie apparaat zesde staatshervorming' wordt verhoogd met 39.000 euro.

Het krediet voor de competitiviteitsprovisie blijft ongeveer gelijk ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2017, maar er zijn wel verschillende kredietbewegingen. Het gaat onder meer om de teruggave van eenmalig overgehevelde kredieten van de VDAB ten bedrage van 17,6 miljoen euro, waarvan 10,6 miljoen euro voor de aanwervingsincentive, 5 miljoen euro eenmalige uitgaven voor informatietechnologie en 2 miljoen euro teruggave in kader van het doelgroepenbeleid. Als overgangmaatregel voor het doelgroepenbeleid werden ook eenmalig middelen overgeheveld van Mobiliteit en Openbare Werken (9,7 miljoen euro) en van de Vlaamse Ondersteuningspremie (3,1 miljoen euro). Die worden nu teruggezet.

De aanwervingsincentives voor langdurig werkzoekenden worden vanaf 2018 uitbetaald door het Departement WSE. Daarvoor wordt een krediet van 20.460.000 euro in VAK en 15.367.000 euro in VEK gecompenseerd vanuit de competitiviteitsprovisie.

Het Vlaamse doelgroepenbeleid stijgt over alle betrokken begrotingsartikelen heen met ongeveer 21 miljoen euro. Een transitiekost van 10,8 miljoen euro wordt gecompenseerd vanuit de competitiviteitsprovisie. De resultante van de verdere uitdoving van de activeringsuitkeringen wordt toegevoegd aan deze provisie: plus 3.162.000 euro.

Daarnaast zijn er in de competitiviteitsprovisie ook bijstellingen van in totaal min 2 miljoen euro in VAK en min 7 miljoen euro in VEK. Verder is er een daling van 5 miljoen euro voor de afgesproken besparingen inzake economie en opleidingen en een stijging van 3 miljoen euro als correctie op de gerealiseerde besparingen in het verleden in het kader van de 50+-premie.

Zoals door het Departement Begroting wordt gevraagd, worden de betaalkredieten waar mogelijk gelijkgeschakeld met de beleidskredieten (min 5 miljoen euro).

Bevorderen van transitie naar werk en faciliteren van werk, exclusief VDAB (programma JD)

Dit programma heeft in totaal een beleids- en betaalkrediet van 2,2 miljard euro.

Tegenover de begrotingsaanpassing 2017 is er een kredietverhoging met bijna 67 miljoen euro aan VAK-zijde en bijna 53 miljoen aan VEK-zijde.

De belangrijkste maatregelen zijn:

- de dienstencheques: 1,21 miljard euro (plus 25,1 miljoen euro, exclusief index);
- het Vlaamse doelgroepenbeleid: in totaal 686 miljoen euro (plus 21 miljoen euro); en
- het Vlaams zorgkrediet in combinatie met de uitdovende loopbaanonderbrekingen en aanmoedigingspremies openbare sector: een bijstelling van min 26 miljoen euro.

Inzake het Vlaamse doelgroepenbeleid wordt voor het derde en laatste transitiejaar uitgegaan van een benodigd krediet van ongeveer 686 miljoen euro, waarvan 513 miljoen euro voor RSZ-verminderingen voor jongere en oudere werknemers, 75 miljoen euro voor de maatregelen in uitdoving of stopzetting en 98 miljoen voor personen met een arbeidshandicap (VOP).

Ten opzichte van de kredieten in de begrotingsaanpassing 2017 verhogen de uitgaven globaal over de verschillende betrokken begrotingsartikelen nog met ongeveer 21 miljoen euro. De meeruitgave wordt gefinancierd vanuit de competitiviteitsprovisie voor het aandeel transitiekost en vanuit de uitdovende maatregelen en vanuit algemene middelen voor het aandeel uitgaven bij constant beleid.

Het Vlaams zorgkrediet startte op 2 september 2016 en is gelinkt aan de uitdovende maatregelen loopbaanonderbreking en aanmoedigingspremies in de openbare sector. Het krediet voor deze drie maatregelen samen bedraagt 79 miljoen euro. Ten opzichte van begrotingsaanpassing 2017 daalt het krediet met 26 miljoen euro: min 21 miljoen euro door uitdoving van de maatregel loopbaanonderbreking en nieuwe aanvragen voor het zorgkrediet en min 5 miljoen euro voor aanmoedigingspremies in de openbare sector.

Bevorderen van transitie naar werk en faciliteren van werk, deel VDAB (programma JD)

Dit programma bevat ook de kredieten voor de kernopdrachten van de VDAB in het kader van de transitie naar werk en het faciliteren van werk voor werkzoekenden, de loopbaancheques en de 50+-premie, de investeringsuitgaven, de werkszorgtrajecten evenals de kredieten voor een aantal maatregelen overgekomen in de zesde staatshervorming, met als belangrijkste de activering van leefloongerechtigden en PWA. Het betreft drie van de vier begrotingsartikelen van de VDAB voor een krediet van in totaal 535.804.000 euro, dat is een daling met 14.739.000 euro.

De belangrijkste bewegingen die deze daling verklaren, zijn compensaties die terugvloeien naar de competitiviteitsprovisie. Die compensaties werden al toegelicht. Dan is er nog een bijstelling in min van 2 miljoen euro voor het actieplan asielcrisis, middelen die in 2017 eenmalig werden toegekend. Er is ook een bijstelling in min van 3,8 miljoen euro naar aanleiding van besparingen inzake de 50+-premie en wijzigingen van het investeringsplan.

De minister vermeldt ook de stijging van de vastleggingsmachtiging met 8,7 miljoen euro, rekening houdend met de raming van de investeringen voor 2018. De machtiging wordt nu op bijna 15,8 miljoen euro bepaald. In de toelichting per programma

is een beschrijving van alle kredietbewegingen terug te vinden (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 13/2-J).

Versterken van competenties (programma JF)

Het programma JF bevat de kredieten voor het betaald educatief verlof, de start- en stagebonus, de cursussen sociale promotie, SYNTRA en de resterende kredieten voor de VDAB. Het betreft in totaal, inclusief SYNTRA en VDAB, een beleids- en betaalkrediet van 297.844.000 euro.

Ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2017 zijn er geen wijzigingen in de kredieten voor betaald educatief verlof, de start- en stagebonus en sociale promotie. Er zijn enkel wijzigingen in de kredieten voor SYNTRA Vlaanderen en de VDAB.

Voor SYNTRA Vlaanderen gaat het om een stijging van 1.678.000 euro, te verklaren door de volgende kredietbewegingen:

- indexering: plus 990.000 euro;
- compensaties: plus 307.000 euro;
- communicatiecampagne voor duaal leren: plus 500.000 euro;
- personeelsomkadering van SYNTRA Vlaanderen voor het luik inspectie van duaal leren: plus 71.000 euro.

De minister merkt op dat tijdens de begrotingsbesprekingen bewust werd gekozen voor het inzetten van de nodige middelen voor duaal leren. Het krediet voor Syntra Vlaanderen bedraagt in totaal 67.648.000 euro.

Het krediet voor de VDAB bedraagt in totaal 159.230.000 euro. Er is een stijging van 12.265.000 euro, te verklaren door:

- indexering: plus 2.469.000 euro;
- compensaties: plus 10.296.000 euro overheveling vanuit het Departement WSE in kader van de regularisatie van gesco's;
- bijstellingen: min 500.000 euro voor het actieplan SALK.

2.2. Begroting Economie, Wetenschap en Innovatie

Het beleidsdomein EWI stapt vanaf 2018 mee in de uitrol van de prestatiebegroting. De instap in de prestatiebegroting heeft een impact op de begrotingsartikelenstructuur. Ze brengt een herschikking van de artikelen met zich mee, wat het moeilijk maakt te vergelijken met 2017, maar moet in de toekomst voor meer duidelijkheid zorgen.

Provisies (programma EB)

Voor het beleidsdomein EWI werd een thema-overschrijdend programma gecreëerd, met name het programma EB Provisies. Het betreft de subsidies in het kader van internationale wetenschappelijk samenwerking, de middelen voor beleidsmonitoring, beleidsevaluaties en -adviezen, de subsidie aan het Steunpunt Economie en Ondernemen, de cofinanciering van het Steunpunt Duurzaam Materialenbeheer, de subsidie aan ECOOM en de beleidsmiddelen van de adviesraad VARIO.

Een duurzaam economisch weefsel, het faciliteren van ondernemerschap (programma EC) – begroting Hermesfonds

Het gros van de middelen in dit programma gaat naar het Hermesfonds, met een machtiging van 620.205.000 euro en een correlatief krediet (VAK en VEK) van 543.258.000 euro.

De minister geeft toelichting bij de stijging van de machtiging van het Hermesfonds met 22.936.000 euro:

- er wordt 30 miljoen euro gerecupereerd vanuit het beleidsveld Sport. In 2017 was dit bedrag afgestaan aan Sport voor investeringskredieten en sportinfrastructuur;
- de provisie voor investeringen in O&O wordt verhoogd met 15 miljoen euro tot in totaal 115 miljoen euro, zoals toegelicht bij de beleidsbrief;
- de compensatie voor indirecte emissiekosten wordt toegekend met een dalende steunintensiteit, waardoor het benodigde VAK toegewezen uit het Klimaatfonds met 14,6 miljoen euro daalt;
- er is een compensatie van 8 miljoen euro naar het FWO voor de doctoraatsbeurzen strategisch basisonderzoek, overgedragen van het vroegere IWT, waarvan het contract bij VLAIO eind 2017 eindigt;
- er is een indexering ten bedrage van 63.000 euro.

De vereffeningskredieten van het Hermesfonds bedragen 543.258.000 euro. Er wordt verwacht dat tien percent (1,5 miljoen euro) van de 15 miljoen euro extra vastleggingskredieten in 2018 wordt uitgegeven. De bijstelling van het correlatief krediet (min 17.247.000 euro) is gebeurd op basis van een herraaming van de betaalkalenders.

Wetenschappelijk onderzoek: excellentie voor alles (programma EE)

Binnen dit programma worden in hoofdzaak de volgende subsidies verstrekt: de bijzondere onderzoeksfondsen (integratie hoger onderwijs), het FWO en de Plantentuin van Meise.

De stijging van de machtiging met ongeveer 20 miljoen euro is te verklaren door de stijging van de machtiging van het FWO. De cyclus van een aantal FWO-programma's is daarin zeer belangrijk.

Bij de beleidskredieten van het FWO is er een stijging van het correlatief krediet (VAK en VEK) met 58.728.000 euro. Dat is de resultante van het actualiseren van de betaalkalenders voor fundamenteel onderzoek (plus 40.207.000 euro), strategisch basisonderzoek (plus 18.921.000 euro), klinisch onderzoek (plus 2.475.000 euro) en onderzoeksinfrastructuur (min 2.875.000 euro).

De stijging van de machtiging van het FWO met 20 miljoen euro wordt grotendeels verklaard door:

- bijkomende middelen vanuit de provisie voor O&O ten bedrage van 30,3 miljoen euro;
- min 69 miljoen euro voor Excellence of Science (meerjarige oproep uit 2017);
- plus 48 miljoen euro voor een nieuw programma 'internationale infrastructuur';
- plus 8 miljoen euro voor specialisatiebeurzen vanuit AIO;
- plus 2,7 miljoen euro voor diverse posten.

Meer innovatie, kenniscreatie en kennisvalorisatie (programma EF)

Binnen dit programma worden hoofdzakelijk de subsidies verstrekt aan de strategische onderzoekscentra imec, VIB, Flanders Make en VITO.

Door de overschakeling naar een prestatiebegroting worden ook de budgetten van de interfacediensten en de industriële onderzoeksfondsen naar dit programma overgeheveld. Deze bedragen 35,7 miljoen euro en vormen de voornaamste verklaring voor de stijging van het vastleggingskrediet met 39,6 miljoen euro.

II. Bespreking

1. Tussenkomen van de fracties

1.1. Tussenkomen van de CD&V-fractie

1.1.1. *Tussenkomen van Robrecht Bothuyne*

Robrecht Bothuyne vindt dat de beleidsbrief heel wat relevante informatie en cijfers bevat. In de omgevingsanalyse is de minister misschien wat te bescheiden. De analyse vergelijkt de positie van Vlaanderen met die van de andere gewesten of met het EU-gemiddelde. Het lid vindt dat Vlaanderen zich moet vergelijken met de Europese topregio's, zoals in de beleidsbrief wel gebeurt wanneer het gaat over het Regional Innovation Scoreboard van de EU, dat Vlaanderen bij de topgroep van innovatieleiders rangschikt. Robrecht Bothuyne vindt dat er ook voor andere parameters meer informatie moet worden gegeven over hoe Vlaanderen zich verhoudt tot andere sociaaleconomische topregio's. Dat was ook de kern van de doelstelling van Vlaanderen in Actie. De ambitie moet zijn om tot de topregio's te behoren en niet alleen beter te scoren dan de andere gewesten in België en dan het Europees gemiddelde. Dat moet dan ook uit de benchmarking blijken.

Werk

De beleidsbrief bevat ook relevante cijfers over de werkgelegenheid. De arbeidsmarkt verandert snel. Enkele weken geleden was er nog een debat over 'full employment' en het lid vindt dat Vlaanderen die doelstelling moet omarmen. Gelet op de economische en demografische evolutie moet volledige tewerkstelling haalbaar zijn. Maar er is nog werk aan de winkel. Het lid vond op de website van de VDAB 45.263 vacatures zonder diplomavereiste. Daartegenover staan 170.000 laag- en middengeschoolde werkzoekenden. De minister probeert aan die mismatch te remediëren, dat blijkt uit diverse initiatieven, maar hier en daar moet er nog een extra inspanning gebeuren. De VDAB kondigde een actieplan aan inzake arbeidskrapte, waarin sprake is van een snellere screening en doorverwijzing van werkzoekenden, meer mobiele opleidingen voor werkzoekenden en openstaande vacatures. Robrecht Bothuyne vraagt de minister hoe dit plan het verschil zal uitmaken met het beleid van de voorbije acht jaar.

In de eerste jaarhelft van 2017 verstuurde de VDAB meer dan 20 miljoen vacaturematchings, zo staat in de beleidsbrief. Dat is een indrukwekkend cijfer, maar verbergt het ook geen andere fenomenen? Er is het voorbeeld van een dienstenchequeonderneming met een vacature. Het bedrijf kreeg 200 matches, een behoorlijk cijfer, maar uiteindelijk kwamen er slechts drie kandidaten op gesprek. Het toont aan dat maatwerk en vacaturegericht opleiden noodzakelijk zijn.

Als het gaat over de matching van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, mist het lid ook een verwijzing naar de kmo's. Die moeten een belangrijk aandachtspunt zijn voor het beleid. Ze beschikken niet over de middelen die grote bedrijven hebben om een hr-beleid te voeren. Het lid hoopt dat de VDAB blijft inzetten op de ondersteuning van de kleine en middelgrote ondernemingen.

In de beleidsbrief heeft de minister het ook over sectorale arbeidsmarktsturing. Het lid vraagt meer informatie over de selectie van de sectoren en wat dat betekent voor de sectoren die er niet in zijn opgenomen. Hoe kunnen de sectoren input geven in het beleid van de VDAB?

Duaal leren is een belangrijk en baanbrekend project van deze regering en de fractie van het lid staat er volledig achter. Op het terrein betekent dit dat grenzen

moeten worden verlegd en mensen op een andere manier moeten gaan werken. Het agentschap SYNTRA Vlaanderen heeft daarin de belangrijke rol van regisseur. Maar het agentschap stoot andere taken af naar de SYNTRA-centra, die daar geen financiering voor krijgen. Door het schrappen van het verplichte attest kennis bedrijfsbeheer valt ook een deel van de markt van de SYNTRA-centra weg. Hun financiële basis komt dus onder druk te staan. Duaal leren wordt nu opgebouwd vanuit de bestaande stelsels van deeltijds secundair beroepsonderwijs en de leertijd. De minister vermeldt de leertijd niet in zijn beleidsbrief, maar Robrecht Bothuyne weet dat de cijfers dramatisch zijn. De leertijd, die mede de basis vormt voor het duaal leren, is in een snel tempo aan het eroderen. Campussen sluiten en lesgevers verdwijnen en daarmee ook de ervaring op het terrein om van duaal leren een succes te maken. Het lid vraagt de minister om hier aandacht voor te hebben en middelen vrij te maken.

Robrecht Bothuyne gaat verder in op het bereik van de VDAB ten aanzien van doelgroepen. Er zouden iets meer dan 18.000 vluchtelingen in Vlaanderen zijn toegekomen, waarvan er 5000 door de VDAB zijn gekend. Dit betekent dat er 13.000 aan de aandacht van de VDAB ontsnappen ondanks de inspanningen die daartoe zijn gedaan. Kunnen er extra inspanningen worden gedaan?

Een andere doelgroep van de VDAB zijn de NEET-jongeren. De minister schrijft dat 92 percent wordt bereikt, een hoog cijfer dat echter uitgaat van de VDAB-definitie. Maar uit een HIVA-studie blijkt dat volgens de Europese definitie 45 percent van de laaggeschoolde en 80 percent van de hooggeschoolde jongeren wordt bereikt. Er is dus ruimte voor verbetering. Kan de minister meer informatie geven over de aangekondigde initiatieven?

Onderzoek en Innovatie

Robrecht Bothuyne gaat verder in op het innovatiebeleid, met de clusters als paradepaartje. Er wordt een nieuwe cluster Blauwe Economie voorbereid. Kan de minister daar meer toelichting over geven? Wat kan deze cluster betekenen voor de Vlaamse economie en hoe verhoudt hij zich tot de andere clusters en innovatieprojecten? In antwoord op een vraag om uitleg stelde de minister recent dat er voor de speerpuntclusters specifieke KPI's inzake de betrokkenheid van kmo's waren opgesteld. Volgens de informatie van het lid blijkt dit op het terrein niet evident. Het blijken vooral de grote bedrijven te zijn die betrokken zijn en die budgetten kunnen vrijmaken. Beschikt de minister over cijfers inzake de betrokkenheid van kmo's per speerpuntcluster?

Inzake de Vlaamse Innovatiesamenwerkingsverbanden heeft de minister het over het belang van collectieve kennis en het verspreiden ervan. Kunnen de vermelde studies met beleidsaanbevelingen ter beschikking van de commissie worden gesteld? Voor de fractie van het lid is het belangrijk dat wat inzake collectieve kennis in het VIS-programma werd opgebouwd, kan worden voortgezet in een nieuwe vorm.

Robrecht Bothuyne feliciteert de minister met de budgettaire inspanning die deze legislatuur inzake onderzoek en ontwikkeling werd geleverd. Deze regeerperiode heeft echt het verschil uitgemaakt. Anderzijds blijkt dat de in 2017 voorziene opstap van 195 miljoen euro niet volledig kon worden geabsorbeerd. Een deel is geheroriënteerd naar strategische transformatiesteun. Wat is daarvan de oorzaak? Zijn de structuren en onderzoekscentra niet klaar voor de budgettaire opstap? Hoe kan dit in de toekomst worden vermeden?

De minister trekt 30 miljoen euro extra uit voor het FWO. Dat is positief want een groot knelpunt was het slaagpercentage van de ingediende projecten. Kan de

minister zeggen wat het effect is van de budgettaire opstap op de slaagpercentages van het FWO?

Robrecht Bothuyne vraagt een stand van zaken van het project 'fibre to the home' van Fluvius waarvoor de Vlaamse Regering mee naar partners zoekt. Zijn fractie is alvast akkoord met de vier voorwaarden die in de beleidsbrief zijn opgenomen. Het project werd al besproken in de plenaire vergadering maar het lid vraagt een meer recente stand van zaken.

Inzake de herontwikkeling van de site van Ford Genk zijn er belangrijke stappen gezet. De uitstekend gelegen site van Opel Antwerpen blijft echter nog steeds onbenut. Hoe kan deze legislatuur nog een doorbraak worden gerealiseerd in dit dossier?

1.1.2. *Tussenkomsst van An Christiaens*

Werk

De minister heeft in antwoord op een schriftelijke vraag bevestigd dat er opnieuw een boete werd opgelegd aan Sodexo omdat de uitgiftemaatschappij de doelstelling inzake elektronische dienstencheques niet haalt. *An Christiaens* stelt vast dat dit niet de eerste boete is die wordt opgelegd. Hoe wil de minister de middelen die hij ontvangt uit de boete aanwenden? Hebben de boetes ook een effect? Welke inspanningen doet Sodexo om toch de doelstelling uit het lastenboek te halen?

Economie

De nieuwe hinderpremie is een succesvol initiatief. De eerste drie maanden werd al een bedrag van 2,7 miljoen euro uitgekeerd. Voor vele handelaars is het een extra ondersteuning bij hinder van wegenwerken. Op basis van een extrapolatie zou er volgens het lid voor de laatste zes maanden van 2017 ongeveer 5,5 miljoen euro nodig zijn. In de begroting voor 2018 is 5,9 miljoen euro ingeschreven voor het hele jaar. Hoe komt de minister aan dat bedrag? An Christiaens zou het betreuren moest de maatregel midden 2018 uitdoven wegens budgettaire beperkingen. Het lid meldt ook enkele kinderziekten in het systeem van de (half)automatische uitbetaling van de premie. Ze vraagt een evaluatie en indien nodig een bijsturing van het systeem. Concrete dossiers kunnen ad hoc worden opgelost, maar het moet de bedoeling zijn dat op termijn de kinderziekten verdwijnen.

De commissie behandelde vorig zittingsjaar de omzetting van de Europese richtlijn over de vestigingsvoorwaarden en de erkenning van beroepskwalificaties. De Vlaamse Regering besliste voor de zomer van 2017 dat de verplichting tot het behalen van een attest basiskennis bedrijfsbeheer zal worden afgeschaft met ingang van 1 januari 2019. Wat is de stand van zaken? Heeft de minister al zicht op de alternatieven? Een drempel om te ondernemen wegnemen, kan een stimulans zijn. Maar anderzijds moeten aan startende ondernemers ook een preventieve bescherming worden geboden.

Tegen 1 januari 2018 wordt een uitvoeringsbesluit verwacht van het decreet betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid. Zit de uitwerking van dit besluit op schema? An Christiaens krijgt signalen van de lokale besturen en de VVSG dat er nog veel onduidelijk is. Lokale besturen weten niet goed hoe ze ermee aan de slag kunnen gaan. De VVSG biedt zelf een vorming aan, maar er blijven veel vragen rijzen. Is de minister daarvan op de hoogte? Zal hij zelf iets ondernemen om de implementatie van het decreet te verduidelijken voor de lokale besturen?

Het lid wijst tot slot op de twee conceptnota's die in behandeling zijn over een nieuwe regelgeving voor de handelshuur (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 690/1 en

730/1). Het betreft parlementaire initiatieven, maar An Christiaens zou graag de visie van de minister kennen.

1.1.3. *Tussenkomst van Sonja Claes*

Sonja Claes gaat in op enkel specifieke aandachtspunten van de bevoegdheid Werk. Het beleid inzake evenredige arbeidsdeelname, waarvoor 13,6 miljoen euro in de begroting wordt ingeschreven, werd in 2017 totaal hervormd. De vroegere structurele partners konden deelnemen aan een oproep om projecten uit te voeren. De minister stelde bij de voorafgaande besprekingen steeds dat het nieuwe beleid meer resultaatgericht moest zijn. Is de minister tevreden met het verloop van de hervorming? Zijn de resultaten van de oproep al bekend?

Het lid bekeek de kredieten voor het Vlaamse doelgroepenbeleid. Het krediet voor de RSZ-vermindering voor jongeren stijgt van 160 naar 190 miljoen euro. Het krediet voor de RSZ-vermindering voor ouderen stijgt van 289 miljoen euro naar 321 miljoen euro. Dit maakt in totaal een stijging van 63 miljoen euro. Daarnaast is er nog de kost van de Activa-maatregel van 41 miljoen euro en de kost van de oude doelgroepmaatregelen van 8,9 miljoen euro. Desondanks lijkt het globale doelgroepenbudget maar met 31,5 miljoen euro te stijgen. Kan de minister dit verduidelijken?

Bij de start van de regeerperiode werd afgesproken de gesco's te regulariseren of te laten uitdoven en dit per beleidsdomein te bekijken. Hoeveel gesco's werden er in het beleidsdomein Werk behouden en hoeveel zijn er in opzeg geplaatst?

Het budget voor de dienstencheques blijft toenemen. Wegens het succes van het stelsel is er, naast de indexering, een bijstelling met 33 miljoen euro. Het totale bedrag dat de Vlaamse overheid besteedt aan het stelsel loopt op tot 1,2 miljard euro. Moet er niet worden nagedacht over het betaalbaar houden van het stelsel? *Sonja Claes* heeft eerder vaak gewezen op de terugverdieneffecten die er waren door het tewerkstellen van laaggeschoolden. De zogenaamde 60 procentregel werd bij het begin van de regeerperiode echter geschrapt. Zijn er nu nog voldoende terugverdieneffecten? De indexering wordt niet doorgerekend aan de verbruiker. Moet niet over aanpassing daarvan worden nagedacht?

Het lid vraagt naar de stand van zaken van het dossier Flanders Synergy. Is er een oplossing voor de rol die van Flanders Synergy kan spelen? Is er nog iets gewijzigd sinds de bespreking van het dossier in de commissie in april 2017?

Voor de invoering van de tijdelijke werkervaring begint de tijd te dringen. De tender van het contingent zou nu worden afgerond en toegewezen. Zullen de aangeduide organisaties zich nog kunnen voorbereiden op het nieuwe stelsel? Wat met de organisaties die niet worden geselecteerd? Hoe moeten zij met hun personeel omgaan? De toewijzing en de inwerkingtreding liggen heel dicht tegen elkaar.

Minister *Philippe Muyters* merkt op dat de tijdelijke werkervaring al is gestart voor de leefloongerechtigden. Voor de andere onderdelen loopt inderdaad een tender, maar het is de bedoeling dat er nooit een hiaat is bij de overgang naar het nieuwe stelsel.

Sonja Claes begrijpt dit voor de organisaties die de tender opnieuw krijgen toegewezen. Indien nieuwe organisaties de tender binnenhalen, hebben die tijd nodig om zich voor te bereiden. Of gaat het om dezelfde organisaties?

Het lid heeft een gelijkaardige vraag over het stelsel wijk-werken. De uitgiftemaatschappij zou op 1 januari 2018 moeten starten. Ook hier is de voorbereidingstijd heel kort, tenzij het over dezelfde maatschappij zou gaan.

Tot slot heeft Sonja Claes nog een vraag over het ICF-instrument. Het lid heeft hierover al een vraag om uitleg gesteld aan minister van Sociale Economie Liesbeth Homans (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2017-18, nr. C31). Omdat de screening op basis van ICF door de VDAB wordt uitgevoerd, wil ze de vraag ook stellen aan minister Muyters als voogdijminister van de VDAB. Uit de evaluatie van de toepassing voor toeleiding naar de lokale diensteneconomie is gebleken dat indien mensen op basis van ICF in aanmerking kwamen voor een ticket voor LDE, de indiceringsconsulent die beslissing kon overrulen. Dat is nu bijgestuurd. Maar een belangrijke vraag blijft wat er nu gebeurt met de mensen die geen ticket kregen na overruling door de indiceringsambtenaar, maar die op zich wel in aanmerking kwamen. Kunnen zij een nieuwe aanvraag doen? Op welke manier kan dit worden bijgestuurd?

1.2. Tussenkoms van de Groenfractie

Imade Annouri gaat eerst in op de aangekondigde premie voor werkzoekenden die zelfstandig willen worden. Het lid vraagt hiermee op te letten. Uit heel wat onderzoek blijkt dat de meest levensvatbare bedrijven worden opgericht door ondernemers die echt gemotiveerd zijn om met een eigen zaak te starten. Mensen kunstmatig met een premie naar het ondernemerschap duwen, is risicovol. De kans is groot dat deze ondernemers het na een tijdje niet redden, en dan heeft de premie dus geen zin gehad. Het is daarom volgens het lid absoluut noodzakelijk dat voor deze mensen een goede begeleiding wordt gekoppeld aan de toekenning van de premie en dat er een goed onderbouwd businessplan tegenover staat. Permanente begeleiding en opvolging zijn noodzakelijk. Zal de minister daarmee rekening houden bij de verdere operationalisering en uitwerking?

Het beleid van de minister inzake werkbaar werk focust zich op dienstencheques en op het beleid inzake talenten en competenties. *Imade Annouri* vindt dat veel te weinig en ondermaats. Het aantal mensen met een burn-out piekt als nooit tevoren. België is koploper in Europa wat betreft het aandeel werknemers dat ziek is als gevolg van het werk. Mensen gaan niet langer werken omdat de pensioenleeftijd opgetrokken is en het brugpensioen wordt afgeschaft. Zonder een flankerend beleid leiden deze maatregelen volgens *Imade Annouri* enkel tot een grotere instroom in de arbeidsongeschiktheid. Op een arbeidsmarkt die het niet mogelijk maakt dat mensen kunnen en willen blijven werken, ambiëren bitter weinig mensen een langere loopbaan. Werknemers hebben veel meer ondersteuning nodig bij het invullen van flexibele en variërende loopbanen. Er dienen dringend maatregelen te komen om de kwaliteit van werk op de werkvloer te verbeteren. Het is jammer en ontgoochelend dat het beleid hier stil over blijft. Wat is de mening van de minister daarover?

In zijn beleidsbrief focust de minister op de noden om Vlaanderen klaar te maken voor de digitale economie van de toekomst. *Imade Annouri* steunt de minister daarin en diende zelf ook een voorstel van resolutie hierover in (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 903/1. Maar hij betreurt dat de minister nauwelijks stilstaat bij de sociale gevolgen die de transformatie van de digitalisering en robotisering meebrengt voor onze arbeidsmarkt. De digitale revolutie en de nieuwe digitale economie bieden heel wat kansen op een betere dienstverlening voor de mensen. Ze kan leiden tot het uitschakelen van vervelend routinewerk en het opwaarderen van de jobs van duizenden mensen. Maar dan moeten bedrijven, maar ook de politiek duidelijke keuzes maken. Bedrijven mogen de digitalisering niet als excuus gebruiken om mensen massaal te dumpen en zo de eigen winstmarges veilig te stellen, zoals dat bijvoorbeeld bij ING gebeurde. Als er niets wordt ondernomen, zal de toenevende digitalisering en robotisering in Vlaanderen potentieel tot groot banenverlies leiden. Daarom is het dringend tijd dat de minister de sociale gevolgen van de digitalisering bovenaan op de politieke agenda plaatst.

De minister lijkt vooral de lof zingen van de vierde industriële revolutie of de digitale agenda, zonder echt bezig te zijn met het noodzakelijk flankerend sociaal beleid voor de werknemers. Onze regio heeft volgens het lid, net als Nederland, nood aan een eigen sociale robotagenda, die ervoor moet zorgen dat de nieuwe technologieën meer welzijn voor allen meebrengen.

Imade Annouri herhaalt kort de kritiek van Groen op het nieuwe doelgroepenbeleid: er gaan niet enkel minder middelen naar de doelgroepen, ze worden ook verkeerd ingezet. Groen is al lang vragende partij zijn om de doelgroepkorting te richten op wie het echt nodig heeft en dat zijn in de eerste plaats de laaggeschoolden en langdurig werklozen. Dat gebeurt op dit ogenblik niet. Het aantal langdurig werklozen in Vlaanderen blijft zeer hoog en Europa heeft Vlaanderen hiervoor al op de vingers getikt. Er gaat veel geld naar groepen die het niet nodig hebben, terwijl groepen die net veel ondersteuning nodig hebben, uit de boot vallen.

Imade Annouri heeft ernstige twijfels bij het schrappen van de jongerenbonus, het uitdoofscenario en de overheveling van de middelen naar tijdelijke werkervaring en Welzijn. Er is geen volwaardig alternatief voor de jongeren die door deze beslissing worden getroffen. De tewerkstelling die nu verloopt via de Jongerenbonus wordt onvoldoende gegarandeerd, zowel in de buitenschoolse kinderopvang als de ouderenzorg. Het uitdoofscenario is volgens het lid te krap om de continuïteit van de dienstverlening te verzekeren. De Jongerenbonus zonder meer doorschuiven naar tijdelijke werkervaring roept heel wat vragen op. Het lid sluit zich aan bij de kritiek van de SERV, die twijfelt of de trajecten Jongerenbonus en TWE voldoende matchen, zowel inhoudelijk als qua doelgroep. Wat is de reactie van de minister op de kritiek van de SERV?

Volgens Imade Annouri is het ondertussen duidelijk dat de Vlaamse aanwervingspremie voor langdurig werkzoekenden niet aanslaat. Sinds de invoering zijn maar 600 premies toegekend, terwijl duizenden werkzoekenden in aanmerking komen. De Vlaamse Regering heeft voor de maatregel 10,6 miljoen euro uitgetrokken. In 2018 wordt dat 25 miljoen euro. Maar intussen blijft het aantal aanwervingspremie's ver onder de verwachtingen. Wat zal de minister doen om dit bij te sturen? In de beleidsbrief leest het lid enkel dat de minister de premie zal monitoren.

De minister vermeldt in de beleidsbrief de Europese Jeugdgarantie en de verschillende mogelijkheden die de VDAB aan jongeren biedt. Imade Annouri vindt echter niets terug over de kloof die er vandaag nog steeds is tussen de VDAB en de jongeren. Het voorbije jaar getuigden verschillende jongeren over de drempels waarop ze stoten in hun zoektocht naar werk. Deze zoektocht is bezaaid met vele twijfels en frustraties. Jongeren steken veel tijd in sollicitatiebrieven, maar klagen over lang en vruchteloos wachten op antwoord of feedback. De VDAB staat volgens de getuigenissen te ver af van de leefwereld van deze jongeren. Jongeren vinden er niet het deskundig klankbord dat ze verwachten van een arbeidsbemiddelaar. De drempel naar de VDAB is hoog, het vertrouwen laag. De voeling met wat er bij de jongeren leeft, sijpelt zienderogen weg. Het lid is dan ook teleurgesteld dat er niets in de plannen van de minister staat om de kloof tussen jongeren en de VDAB te dichten. Eén van de meest voorkomende frustraties bij jongeren is het uitblijven van antwoorden op sollicitaties. Dit is heel ontmoedigend. Hierrond kan de minister toch beleid ontwikkelen? Waarom gebeurt dit niet?

Imade Annouri vindt dat de minister bij de oudere werkzoekenden te veel de nadruk legt op de activering en te weinig op leeftijdsdiscriminatie en de initiatieven die aan werkgeverskant kunnen worden genomen om oudere werknemers opnieuw aan een baan te helpen. Het lid is wel tevreden met de initiatieven die de minister neemt om vraag en aanbod beter te matchen. Dergelijke initiatieven focussen zowel op de werkzoekende als de werkgever en daarvoor heeft het lid altijd gepleit.

Een beleid dat werkgevers beter ondersteunt bij het invullen van vacatures mag niet langer op zich laten wachten. Al te vaak worden werkzoekenden door sommige werkgevers met drogredenen wandelen (ze zijn te oud, ze hebben geen wagen, te veel blanco loopbaanperiodes enzovoort) gestuurd. Een werkzoekende die een gelijkaardig gedrag vertoont tijdens het zoekproces naar een job zou meteen op de vingers worden getikt. Een VDAB die niet alleen werkzoekenden, maar ook werkgevers van dichtbij opvolgt kan de Vlaamse vacaturegraad naar beneden halen, vacatures sneller invullen, werkzoekenden aan een baan helpen, en zo het aantal werkende Vlamingen doen stijgen. Niet alleen werkzoekenden, maar ook rekruteerders hebben volgens het lid recht op een 'trajectbegeleiding'.

Maar er is volgens het lid veel meer nodig om oudere werkzoekenden te ondersteunen. De voorbije maanden was er veel ophef over de jobkansen van 50-plusers. Uit recente cijfers van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid blijkt dat net geen 14 procent van de werknemers tussen 50 en 54 jaar opnieuw aan het werk is nadat ze één jaar werkloos zijn geweest. Voor mensen tussen de 55 en de 59 jaar daalt dat tot 4,4 procent. Er moet volgens Imade Annouri dringend een versnelling hoger worden geschakeld. Het is van het grootste belang dat oudere werknemers die hun job verliezen een eerlijke kans krijgen op de arbeidsmarkt. De strijd tegen leeftijdsdiscriminatie is daarin essentieel. Werkzoekenden zowel als werknemers moeten op dezelfde wijze worden geactiveerd. Wat vindt de minister van die opmerking?

Imade Annouri verwijst naar een recente studie die in opdracht van de Koning Boudewijnstichting werd uitgevoerd. Zes op de tien personen met Afrikaanse roots in België hebben een diploma hoger onderwijs, maar ze worden vier keer meer met werkloosheid geconfronteerd dan de gemiddelde Belg met een blanke huidskleur. Het lid vindt dat het beleid inzake bestrijding van discriminatie stil blijft staan. In het jaarverslag 2016 vermeldt Unia 48 procent meer dossiers inzake discriminatie dan in 2015. Er waren meer dossiers rond raciale criteria, discriminatie op basis van een handicap en op basis van geloof of levensbeschouwing. Unia telde tot slot meer dan een verdubbeling van het aantal dossiers van leeftijdsgerelateerde discriminatie

Volgens het lid staan alle barometers betreffende discriminatie al jaren in het rood. Al jaren roept de minister dat ook voor hem de maat vol is en dat discriminatie op de arbeidsmarkt moet en zal stoppen. Al jaren blijft het beleid stilstaan en gebeurt er nagenoeg niets. Enkel in de dienstenchequesector worden er stappen vooruit gezet.

Er is nu opnieuw een jaar voorbij. De voorstellen en pleidooien voor een krachtadig handhavingsbeleid vallen volgens het lid keer op keer in dovemansoren. Hij herhaalt zijn oproep om werk te maken van de praktijktesten. Geen enkele wet wordt zo vaak ongestraft met de voeten getreden als de Antidiscriminatiewet. De minister blijft inzetten op zelfregulering en sensibilisering. Dat is goed, maar dit blijft een maat voor niets zonder praktijktesten als sluitstuk. Bovendien heeft de Vlaamse Regering de bevoegdheid om praktijktesten te organiseren als ze hier een wettelijk kader voor ontwikkelt. Dat dit niet gebeurt is een kwestie van niet willen, niet van niet kunnen. Praktijktesten zijn voor het lid de enige manier om discriminatie in kaart te brengen. Er moet dan niet op onderzoeken worden gewacht om telkens opnieuw met een pijnlijk beeld te worden geconfronteerd. Door het in kaart brengen, kan de minister zelf proactief een beleid uitstippelen en voor oplossingen zorgen.

Imade Annouri besluit dat deze Vlaamse Regering te weinig doet en te weinig wil doen om het probleem van discriminatie op te lossen. Discriminatie is een structureel probleem. Het is zijn overtuiging dat het een kwestie van politieke wil is om discriminatie doelgericht aan te pakken en om bijkomende instrumenten te

creëren. Er is echter weinig over terug te vinden in de beleidsbrief en dat ontgoocht het lid ten zeerste.

1.3. Tussenkoms van de sp.a-fractie

Yasmine Kherbache heeft de beleidsbrief gelezen in de globale context van de economie en de arbeidsmarkt. De heropleving van de arbeidsmarkt is een positief signaal, maar de minister is daar terecht voorzichtig in. De werkloosheidscijfers zijn gunstig geëvolueerd, maar om de doelstelling inzake de werkzaamheidsgraad te bereiken, moet nog een lange weg worden afgelegd. Er zijn wel twee belangrijke vaststellingen inzake de arbeidsmarkt die het lid te weinig vertaald ziet in de beleidsbrief.

Een eerste vaststelling is dat er ongerustheid is bij de werknemers over de toekomst. Er is pessimisme over de gevolgen van de digitalisering en de mondialisering. Het lid meent dat digitalisering een opportuniteit kan bieden, maar dan moet het worden vertaald in concrete actie en dat ontbreekt in de beleidsbrief. Een tweede vaststelling is dat niet alle werkzoekenden op dezelfde manier de vruchten plukken van de heropleving van de arbeidsmarkt. Ook *Yasmine Kherbache* verwijst in dit verband naar het onderzoek in opdracht van de Koning Boudewijnstichting. Personen van Afrikaanse origine hebben met een diploma drie tot vier keer minder kans om aan werk te geraken. Het lid maant de minister aan om een extra inspanning te doen. De beleidsbrief straalt geen ambitie uit wat dit probleem betreft.

De topman van de VDAB doet een oproep aan de werkgevers om ook hun verantwoordelijkheid te nemen ten aanzien van oudere werknemers en langdurig werkzoekenden. Elk talent moet een kans krijgen, maar de beleidsbrief is volgens het lid ook op dit vlak te weinig ambitieus. De helft van de werkzoekenden zijn langdurig werkloos. Ondanks die cijfers en de herhaalde vragen is er ten aanzien van dit structureel probleem geen 'sense of urgency' te bespeuren in de beleidsbrief. *Yasmine Kherbache* betreurt dit. Haar fractie is een bondgenoot van de minister om dit probleem aan te pakken nu de arbeidsmarkt opleeft.

Het lid gaat verder met een aantal punctuele vragen bij de beleidsbrief. Ze leest op pagina 15 dat de VDAB start met een nieuwe aanpak waarbij NEET-jongeren via de partners naar gespecialiseerde NEET-consulenten worden toegeleid. Weet de minister al over hoeveel consultanten het gaat en hoeveel jongeren hij wil bereiken? Wat is de concrete ambitie van de minister met deze nieuwe aanpak?

Uit de omgevingsanalyse blijkt dat Vlaanderen niet goed scoort in levenslang leren. Het probleem wordt volgens het lid verder in de beleidsbrief nergens goed gedefinieerd. Een verontrustende trend is de daling van het aantal werkzoekenden in opleiding. Heeft de minister daar een verklaring voor? Is de minister bereid te werken met streefcijfers voor de kansengroepen? Heeft de minister voor het volgende jaar concrete streefcijfers over het aantal laaggeschoolden, personen met een migratieachtergrond en oudere werkzoekenden? De laaggeschoolden en de personen met een migratieachtergrond zijn fors ondervertegenwoordigd in het aanbod van opleidingen.

De minister kondigt voor het komende werkjaar een decreet aan over een geïntegreerd EVC-beleid. Wat zijn de nieuwe elementen waarvoor de minister een decreet uitwerkt?

De beleidsbrief verwijst ook opnieuw naar de VIONA-leerstoel rond de arbeidsmarktintegratie van mensen met een buitenlandse herkomst. Het is goed om kennis over een problematiek te vergaren, maar voor het lid is de leerstoel een uitgelezen kans om wetenschappelijke praktijktesten (het in kaart brengen van de

aanwervingsbereidheid ten aanzien van verschillende groepen) te laten uitvoeren. Is de minister daartoe bereid?

Yasmine Kherbache herinnert aan haar eerdere vraag of Vlaamse gebruikers een beroep kunnen doen op PWA'ers uit Wallonië en Brussel.

Het lid verwijst naar het antwoord op haar technische vraag over de benutting van het budget voor de aanwervingsincentive voor langdurig werkzoekenden (zie bijlage 1 bij dit verslag). In 2017 werd tot nu toe slechts 7,2 percent van het voorziene budget, ongeveer 10 miljoen euro, gespendeerd. Het budget is dan nog maar ongeveer een tiende van het bij de staatshervorming overgedragen budget voor langdurig werkzoekenden (Activa en RSZ-vermindering). Dat er dan maar 7 percent van wordt uitgegeven, vindt het lid bijzonder mager.

Over de doelmatigheid van het hernieuwde doelgroepenbeleid is al vaak gediscussieerd. De minister stelde eerder dat de langdurig werkzoekenden niet alleen een loonkostprobleem hebben, waarop Yasmine Kherbache steeds heeft geantwoord dat de loonkost van langdurig werkzoekenden verhogen zeker geen oplossing zal zijn. Nu is er in het doelgroepenbeleid een grote verschuiving van de middelen van de langdurig werkzoekenden naar de middengeschoolde jongeren. In zijn antwoord op de technische vraag over de middelen voor het doelgroepenbeleid verwijst de minister naar de meerjarenbegroting (zie bijlage bij dit verslag). Yasmine Kherbache heeft die geraadpleegd en leidt daaruit af dat de minister een daling van de uitgaven verwacht. Hoe verklaart de minister die daling? Er mag de komende jaren toch geen daling van de aanwerving van jongeren worden verwacht? Het lid besluit dat volgens haar de besteding van de middelen van het hervormde doelgroepenbeleid niet doelmatig is, zeker ten aanzien van de langdurig werkzoekenden. Dat de minister dan ook een daling van de uitgaven verwacht, vraagt om een verklaring.

Ook Yasmine Kherbache verwijst naar de Europese Jeugdgarantie. Uit een recent VIONA-onderzoek blijkt dat de VDAB, volgens de te hanteren Europese definitie, geen 92 percent maar slechts 45 percent van de laaggeschoolde jongeren bereikt. Dit is geen sluitende aanpak, maar de beleidsbrief gaat niet in op het rapport en de knelpunten die moeten worden aangepakt. Is de minister bereid om de aanbevelingen ter harte te nemen en bij te sturen?

Op pagina 37 van de beleidsbrief, onder de noemer bestrijden van discriminatie op de arbeidsmarkt, schrijft de minister dat de sectoren zullen worden aangemoedigd om in de sectorconvenanten een gedragscode op te nemen. Het gaat om overeenkomsten die worden gesloten en waar een subsidie tegenover staat. De vrijblijvendheid mag voor het lid dan ook achterwege gelaten. Er is bovendien al een antidiscriminatiewetgeving. Welke concrete engagementen verwacht de minister van de sectoren?

Yasmine Kherbache vindt in de beleidsbrief geen oplossing voor het groeiende probleem van de personen met een arbeidshandicap, die ook bij de werklozen toeneemt. Voor de werkzoekenden met een medische, mentale, psychische of psychiatrische problematiek staat in de beleidsbrief te lezen dat 28 percent een 'advies normaal economisch circuit' krijgt. Dit betekent dat voor twee derden een andere oplossing moet worden gezocht. De beleidsbrief biedt daarop geen antwoord. Misschien verwacht de minister dat het beleidsdomein Sociale Economie dit opvangt? Daar is weliswaar sprake van een groeipad van 655 plaatsen in de sociale en beschutte werkplaatsen en de lokale diensteneconomie. Maar daartegenover staat dat er bij de VDAB 50.000 werkzoekenden gekend zijn die recht hebben op een plaats in de sociale economie. Het groeipad is volgens het lid een druppel op de hete plaat tegenover het groeiend aantal personen die chronisch ziek zijn of met medische, mentale, psychische of psychiatrische problemen kampen.

Met de vergrijzing zal dit aantal volgens enkel toenemen. Indien een derde van de MMPP-werkzoekenden in aanmerking komt voor het normaal economisch circuit, hoe wordt de twee derde anderen dan opgevangen? De hervormingen die de minister heeft doorgevoerd, zoals de tijdelijke werkervaring, betreffen trajecten in de werkloosheid. Een traject tijdelijke werkervaring biedt voor die mensen geen perspectief. Gelet op het pessimisme bij de werkzoekenden, waarnaar ze in haar algemene commentaar verwees, is het volgens Yasmine Kherbache belangrijk aan te geven dat de arbeidsmarkt eerlijke kansen en jobperspectieven biedt aan de kansengroepen en de werkzoekenden met een MMPP. Dit vergt een gezamenlijk engagement van de minister van Werk en de minister van Sociale Economie en de nodige middelen.

1.4. Tussenkomen van de Open Vld-fractie

1.4.1. *Tussenkomen van Daniëlle Vanwesenbeeck*

Daniëlle Vanwesenbeeck verwijst naar de recente Speurgids. De uitgaven van de Vlaamse overheid voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie zitten op een record-niveau. In 2017 geeft de Vlaamse overheid 1,6 miljard euro uit aan O&O. Het totale budget voor EWI-beleid bedraagt 2,8 miljard euro. Daarmee zit de Vlaamse overheid op schema om de investeringsambities van het begin van de legislatuur waar te maken. Dat eenmalig 30 miljoen euro investeringskredieten naar Sport werd overgeheveld, blijft voor de fractie van het lid wel een schoonheidsfoutje.

De algemene vraag van Open Vld is dat de Vlaamse Regering voldoende aandacht zou blijven hebben voor O&O&I. In vergelijking met landen zoals Duitsland, Finland, Zweden en Oostenrijk doet Vlaanderen het nog minder goed. De ambitie moet zijn om tot de top te behoren.

Begroting

Wat betreft de begroting is de Open Vld-fractie tevreden dat de inzet van de 195 miljoen euro nieuw beleid wordt doorgetrokken naar 2018. Het is ook positief dat de 30 miljoen euro van Sport terugkeert naar de EWI-begroting.

Voor 2018 wordt 115 miljoen euro aan investeringskrediet ingeschreven, een stijging van 15 miljoen euro ten opzichte van 2017. Daarvan gaat 25 miljoen euro naar economische steun, meer bepaald de kmo-portefeuille en de strategische transformatiesteun. Van 90 miljoen euro ligt de bestemming nog niet vast. Welke noden ziet de minister en hoe gaat hij die middelen inzetten?

De investeringskredieten zijn in principe eenmalig, maar ze worden sinds enkele jaren ook ingezet voor de reguliere steuninstrumenten, zoals bijvoorbeeld de kmo-portefeuille. Hoe zal dit worden opgevangen als de investeringskredieten wegvallen?

Daniëlle Vanwesenbeeck leest in de algemene toelichting bij de begroting dat 75 miljoen euro zal worden uitgetrokken om te investeren in "beloftevolle en vernieuwende industriële ondernemingen". Verdere details worden daarover niet gegeven. Worden die middelen bij de PMV ondergebracht? Onder welke voorwaarden zullen die investeringen gebeuren en welke bedrijven komen ervoor in aanmerking?

Economie, Wetenschap en Innovatie

De minister vermeldt in de beleidsbrief dat de hervorming van de individuele O&O-steun in dit werkingsjaar zal worden gefinaliseerd. Voor Open Vld is dit een belangrijk punt. Na de opstart van het fusieagentschap AIO in 2016 werd een traject opgestart waarbij alle economische en innovatiesteun aan bedrijven wordt door-

gelicht in functie van een grondige hervorming van de steuninstrumenten. Deze hervorming moet vooral de drempels voor kmo's verlagen. De eerste stap werd al gezet met de vereenvoudiging van de kmo-portefeuille en het samenvoegen van enkele instrumenten tot de nieuwe kmo-groeisubsidie. De overige instrumenten zouden volgens eerdere beleidsbrieven worden gescreend in de loop van 2016. De hervorming neemt dus veel tijd in beslag, maar de fractie van het lid heeft daar begrip voor. De oefening moet grondig gebeuren zodat het nieuwe instrumentarium enige tijd kan meegaan en stabiel kan blijven. De hervorming zou dit beleidsjaar worden gefinaliseerd. Kan de minister daar meer toelichting over geven. Wat is de finale timing?

Op pagina 18 leest het lid dat de mogelijkheden tot verlenging van het steuntraject in directe koppeling met een O&O&I-project worden geïntegreerd in de ontwikkelingsprojecten. Voor alleenstaande verlengingstrajecten zonder dergelijke koppeling wordt de haalbaarheid onderzocht van een specifieke oproep in de eerste helft van 2018. Daniëlle Vanwesenbeeck begrijpt daaruit dat bedrijven die steun kregen om een nieuw product of dienst te ontwikkelen eventueel extra steun kunnen krijgen om het product te testen. De uitwerking van deze maatregel wordt echter al lang in het vooruitzicht gesteld. Kan de minister de stand van zaken toelichten?

Het e-loket was een van de ambities in het streven naar een ondernemersvriendelijke overheid. Het zal in 2018 in een eerste versie worden gelanceerd. Volgens de beleidsbrief zal deze versie de ondernemer toelaten het statusoverzicht te raadplegen van zijn lopende dossier voor de kmo-portefeuille en de hinderpremie van het AIO, de VOP, de aanwervingsincentive voor werkzoekenden van het Departement WSE en het Platform Duaal Leren van SYNTRA Vlaanderen. Deze eerste stap beantwoordt volgens het lid echter nog onvoldoende aan de ambitie van het regeerakkoord, dat uitging van een digitaal loket waar de ondernemer terecht kan voor al zijn vragen aan de Vlaamse overheid. Wanneer zullen de andere domeinen worden toegevoegd om het aanbod te vervolledigen? Welk einddoel stelt de minister voorop en wat is daarvan de timing?

De beleidsbrief gaat ook in op AIO als geïntegreerd aanspreekpunt of frontoffice. Gelet op de ingewikkeldheid van de subsidies, is het volgens het lid geen slecht idee om, in plaats van jarenlang aan een vereenvoudiging te werken, die complexiteit intern te houden. Het is dan aan AIO om de ondernemer wegwijs te maken in het kluwen. Dit lijkt de fractie een goede aanpak, die de toegankelijkheid kan verbeteren. Het nieuwe agentschap, de fusie van het vroegere AO en IWT, is nu twee jaar operationeel. Komt er een evaluatie van deze samensmelting?

De liberale fractie is zeer tevreden met de beslissing om de Vestigingswet voor geregementeerde beroepen af te schaffen. De drempel om te ondernemen wordt daardoor verlaagd. De goede aspecten ervan kunnen wel behouden blijven. Volgens Daniëlle Vanwesenbeeck is er nood aan een alternatief dat een soort evaluatie van de hele loopbaan inhoudt. De minister kondigt aan dat AIO een nieuwe aanpak voor ondernemingsvaardigheden als alternatief voor het huidige attest zal uitwerken. Kan de minister daar al meer informatie over geven?

De PMV heeft, na een audit door het Rekenhof, heel wat aanbevelingen meegekregen. De structuren moeten eenvoudiger, er moet meer transparantie en financiële verantwoordelijkheid zijn, de governance kan beter enzovoort. De beleidsbrief gaat niet in op de opvolging van deze aanbevelingen. Hoe ver staat het met de uitvoering ervan?

De PMV hanteert een nieuwe filosofie waarbij de ondernemer kan aankloppen zonder zelf op zoek te moeten gaan naar het juiste instrument. Zijn er daarvan al resultaten merkbaar?

Vlaanderen staat aan de top inzake wetenschappelijk onderzoek, maar er is nog te weinig doorstroom naar de praktijk in de bedrijven. In 2016 gaf de minister aan dat er door AIO een traject werd opgestart voor de hervorming van de initiatieven om kennisdiffusie te stimuleren. Het ging dan over initiatieven zoals de LED's van de hogescholen, waarvan de werking werd stopgezet. Ook de steun voor de VIS werd gestopt. Hoe ziet de minister de hervorming van het beleid ter stimulering van de verspreiding van kennis, voornamelijk richting kmo's en innovatievolgers? Op welke manier wordt de kennis van hogescholen en universiteiten toegankelijk gemaakt voor de bedrijven? Door in die laatste schakel te voorzien, kan volgens het lid een grote stap vooruit worden gezet.

De voorbeeldrol van de overheid is belangrijk. Een eerdere poging in 2008 om innovatieve overheidsopdrachten te introduceren, leverde weinig resultaat op. De minister heeft er een nieuw elan aan gegeven. Er werden al projecten goedgekeurd en er loopt een tweede oproep. Voor de Open Vld-fractie is dit een goed instrument om innovatie te stimuleren en bovendien de werking van de overheid te verbeteren. Ook in andere landen is dit een praktijk die opgang maakt. Nederland bijvoorbeeld staat wat dit betreft al verder. In het verleden bleek het formuleren van voorwaarden in tenders een van de problemen te zijn. De overheid vraagt bijvoorbeeld de boekhoudkundige cijfers van de laatste vijf jaar op, waardoor heel wat start-ups uit de boot vallen. Daniëlle Vanwesenbeeck hoopt dat de minister daaruit lessen zal trekken, met de bedoeling innovatie bij de overheid te stimuleren en tegelijk kansen te bieden aan Vlaamse innovatieve start-ups.

Flanders Make moet als relatief jong strategisch onderzoekscentrum een cruciale rol spelen in de versterking van de positie van de Vlaamse maakindustrie. De uitdagingen zijn zeer groot, onder meer door de digitalisering. Na de evaluatie van Flanders Make zal een nieuwe convenant worden onderhandeld voor de periode 2018-2020. Wat is de stand van zaken hiervan?

1.4.2. *Tussenkomst van Emmily Talpe*

Emmily Talpe stelt vast dat de minister de afgelopen jaren al diverse hervormingen heeft doorgevoerd. De sociale partners hebben daarin een belangrijke rol gespeeld, zeker als het gaat over het Banenpact, dat met een kwantitatief, kwalitatief en vormingsluik nu bijna helemaal is uitgewerkt. Het vormingsluik moet in het komende werkjaar het sluitstuk worden. De contouren van de hervorming liggen al vast in het Guldensporenakkoord, maar de minister heeft nog veel werk aan de uitvoering ervan. In zijn uiteenzetting stelde de minister dat Vlaanderen inzake opleidingsinstrumenten slechter scoort dan het Europese gemiddelde, maar het is niet duidelijk over welke instrumenten het precies ging. Kan de minister dit verduidelijken?

Het vormingsluik voor werknemers zal een van de belangrijkste uitdagingen voor dit zittingsjaar worden. Het lid verwijst naar het antwoord op een schriftelijke vraag waaruit blijkt dat, met een deelnemingsgraad van gemiddeld 7,1 percent, de 15 percentdoelstelling voor deelname aan levenslang leren uit het Pact 2020 nog veraf is (*Schriftelijke vragen* Vl.Parl. 2017-18, nr. 31). De afgelopen jaren is het aandeel niet toegenomen, eerder het tegendeel. Vooral het aandeel van laaggeschoolden is problematisch met een daling naar 2,7 percent in 2016. Er moeten bij de cijfers wel enige kanttekeningen worden gemaakt. Zo wordt informeel leren bijvoorbeeld niet meegeteld en houden de cijfers enkel rekening met opleidingen die werden gevolgd voor de referentieperiode van vier weken. De essentie is dat de leercultuur verder wordt gestimuleerd en het lid is dan ook bijzonder tevreden dat het Guldensporenakkoord werd gesloten. Er is nood aan een hervorming van de opleidingsincentives en de uitbouw van een sensibiliserend en flankerend beleid. *Emmily Talpe* hoopt dat een nieuwe basis is gelegd om de deelname aan levenslang leren in sneltempo op te krikken, zodat de doelstelling van het Pact 2020 zo

dicht mogelijk wordt benaderd. Hoe vordert het opstellen van de uitvoeringsmodaliteiten? Er zouden nog discussies zijn tussen de sociale partners over de concrete toetsing aan de kernoriëntaties die bepaald zijn in het akkoord. Kan de minister daar meer over zeggen?

Gelinkt aan het Guldensporenakkoord is er het duaal leren. Dat zit om evidente redenen meer in het luik Onderwijs, maar het Departement Werk is een onontbeerlijke partner, vermits het gaat over het opleiden van de werknemers van morgen. De Vlaamse Regering heeft beslist om het stelsel van duaal leren in werking te laten treden vanaf volgend schooljaar. Vooral Voka was vragende partij om niet langer te dralen, maar op het veld hoorde het lid signalen dat 1 september 2018 niet evident is als startdatum. Hoe zal de minister het werkveld ondersteunen en stimuleren om alsnog tegen 1 september 2018 het stelsel van duaal leren uit te rollen?

Naast het regeringsbeleid van lastenverlaging, doelgroepenkorting en activering wordt de Vlaamse economie uiteraard geholpen door de internationale economische heropleving. En er is de pensioneringsgolf, waardoor het aantal jobs niet alleen groeit, maar ook heel wat bestaande jobs opnieuw vacant worden. De krapte op de arbeidsmarkt laat zich dan ook stevig voelen en het aantal knelpuntberoepen en knelpuntvacatures groeit. Sommigen noemen dit een 'oud zeer' of spreken van 'een luxeprobleem', maar het legt op langere termijn ook een hypotheek op verdere economische groei. Niet-ingevulde jobs betekenen een afremming van productie en welvaart en een opwaartse druk op de loonvorming en loonkost. Het lid zou dus niet van een luxeprobleem gewagen. In West-Vlaanderen stelt het probleem zich bijzonder scherp. Vanuit werkgevershoek worden spontaan initiatieven op het getouw gezet, zoals de 'Tour de Wallonie' van UNIZO. Maar het blijft natuurlijk in eerste instantie wenselijk om de eigen arbeidsreserve optimaal aan te spreken. Helaas blijven bij dalende werkloosheid vaak de moeilijkst bemiddelbare werkzoekenden over. Emmily Talpe is daarom tevreden dat minister Muyters samen met de minister van Onderwijs werkt aan een decreet over het geïntegreerde EVC-beleid, dat moet worden ingepast in competentiebeleid. Hoever staan de besprekingen? Wat zijn de belangrijkste knelpunten?

Het lid hoopt verder dat de nieuwe stelsels van wijk-werken en tijdelijke werker-
varing, die voor werkzoekenden vanaf 2018 starten, nog meer mensen kunnen activeren richting knelpuntvacatures. Maar tegelijk rekent ze erop dat het nieuwe controle- en sanctioneringsplan van de VDAB goed wordt uitgerold om te komen tot een evenwichtig beleid. Ook de werkgevers moeten zich constructief opstellen: niet alleen met realistische sollicitatie-eisen en een open geest ten aanzien van oudere werkzoekenden en andere kansengroepen, maar ook door het consequent verlenen van sollicitatiefeedback richting VDAB.

Interregionale mobiliteit blijft een aandachtspunt. Het lid is tevreden dat de minister een versterking van de samenwerking tussen VDAB, Forem en Actiris aankondigt voor een betere invulling van knelpuntvacatures, onder meer in de grensstreek van West-Vlaanderen. Heeft de minister al zicht op de specifieke initiatieven? Positief is verder dat het samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de gewesten inzake de omzetting van de Single Permittichtlijn einde 2017 zal worden ingediend. Wat is de concrete timing? Bijkomend vraagt het lid zich af of de VDAB de lijst van knelpuntenberoepen die voor economische migratie in aanmerking komen al heeft geactualiseerd.

Emmily Talpe heeft in het verleden al enkele keren aandacht gevraagd voor de spitsuurgeneratie, de 25- tot 45-jarigen. Het is de generatie met een hoge werkzaamheidsgraad, die ook langer zal moeten werken en bovendien het meest vragende partij is voor werkbaar werk. De keerzijde is dat de werkzaamheidsgraad vanaf 45 jaar daalt. De arbeidsmarkt lijkt de maatschappelijke trends nog

niet te volgen. Daarom is de fractie van het lid tevreden dat de werkhervattings-toeslag wordt hervormd naar een transitiepremie voor 45-plussers die een zelfstandige activiteit willen opstarten. De fractie heeft er altijd voor gepleit dat de VDAB volwaardige aandacht zou geven aan doorstroom naar het zelfstandigenstatuut in activeringstrajecten voor werkzoekenden. De 45-plussers hebben heel wat maturiteit en werkervaring en vaak de ambitie om eigen baas te worden. Blijft het beperkt tot het geven van een transitiepremie of wordt er ook nog in verdere begeleiding voorzien voor werkzoekenden die de overstap willen maken? Dat met de transitiepremie wordt gestart bij 45-plussers is een begrijpelijke en terechte keuze, maar wat betreft Open Vld kan de regeling worden verruimd naar werkzoekenden jonger dan 45 jaar, van zodra dit budgettair mogelijk wordt.

De nieuwe generatie sectorconvenanten zal verplichte acties moeten bevatten over het tegengaan van discriminatie. Vermits de nieuwe convenanten op 1 januari 2018 in werking treden, hoopt Emmily Talpe dat ze stilaan worden gefinaliseerd. Kan de minister een stand van zaken geven? Hoeveel convenanten zullen effectief in het gebruik van mystery calls voorzien? Welke andere concrete acties inzake antidiscriminatie komen hoofdzakelijk aan bod? Hoe schat de minister deze maatregelen in qua effectiviteit?

Met betrekking tot de dienstencheques blijft de overstap van papieren naar elektronische dienstencheques een zorgenkind. Het niet halen van de 95 percentdrempel heeft Sodexo al enkele miljoenen euro aan boetes gekost. Inmiddels is het contract wel met een jaar verlengd en zou Sodexo uitpakken met een actieplan om het percentage elektronische cheques gevoelig te verhogen. De vraag is dan ook wat Sodexo nog extra gaat doen om de doelstelling te halen. Zal na 2018 de ambitie in het volgende contract worden aangepast?

In de beleidsbrief wordt niets vermeld over de evaluatie van de afschaffing van de 60 percentmaatregel. Nochtans waren de bevindingen en conclusies positief en duidelijk. Meer bepaald zou de afschaffing van deze maatregel niet hebben geleid tot een gevoelige daling van het aandeel van werkzoekenden en leefloongerechtigden die aan de slag kunnen in het dienstenchequecircuit. Gelet op de krapte op de arbeidsmarkt is dit niet onlogisch. Het illustreert tevens dat de VDAB de rol van arbeidsbemiddelaar goed uitvoert. Hoe wil de VDAB de doorstroom van werkzoekenden naar het dienstenchequecircuit nog verbeteren, en dan in het bijzonder als het gaat over de doorstroom van laaggeschoolde allochtonen en ouderen?

Vanaf 1 januari 2018 zal het nieuwe stelsel van wijk-werken in de praktijk moeten worden toegepast. Het blijft Emmily Talpe verbazen dat de activiteitenlijst nog steeds de activiteiten poetshulp en strijken bevat. Het gaat dan weliswaar om activiteiten die door voormalige PWA'ers, die nu wijkwerkers voor onbepaalde duur worden, mogen worden verricht. Niettemin horen deze taken eerder in het dienstenchequecircuit thuis. Hoe moet het uitdovende karakter van deze maatregel precies worden geïnterpreteerd? Geldt er een instroomstop voor zowel wijkwerkers als voor klanten? Met andere woorden: als een klant stopt met een beroep te doen op een wijkwerker voor poetshulp en strijken, komt er dan een andere klant voor in de plaats? Volgens het lid zijn heel wat PWA vzw's inmiddels hun dienstencheque-activiteiten aan het afstoten. Kunnen de werknemers in dat geval een beroep doen op de terugkeermogelijkheid naar het PWA-statuuut en op deze manier tot aan hun pensioen in dit stelsel blijven?

De centrale speler op de markt van arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding is de VDAB. Het agentschap onderneemt heel wat acties naar de verschillende doelgroepen. De fractie van Emmily Talpe is bijvoorbeeld heel tevreden met het initiatief om NEET-jongeren, die zelf niet het initiatief nemen om zich in te schrijven als werkzoekende, naar de VDAB-werking toe te leiden. De koppeling van de databanken tussen Onderwijs en Werk zal hiertoe een constructieve bijdrage leveren.

Op welke termijn acht de minister dit realiseerbaar? Welke praktische en juridische knelpunten moeten nog worden opgelost?

De VDAB werkt aan een 'versnellingsplan' voor langdurig werklozen. Begin december 2017 zou er een concreet actieplan worden voorgelegd. Wat is de stand van zaken? Naar verluidt zou de VDAB via tendering de screening en bemiddeling van de langdurig werkzoekenden uitbesteden, maar de externen zouden wel bij de VDAB het werk van consultant komen verrichten, een vorm van insourcing dus. Dat lijkt het lid een zeer marktconforme formule. Is die informatie correct? Hoe wordt die tender aangepakt en wat is het kostenplaatje?

Nog in het versnellingsplan wordt geopteerd voor het uitgeven van opleidingsvouchers voor werkzoekenden voor complementaire opleidingen in hun traject naar werk, korte opleidingen tot knelpuntberoepen of knelpuntcompetenties. Dit lijkt een juiste maatregel en een correcte invulling van de rol van de VDAB als regisseur. Hoe zullen die opleidingscheques er concreet uitzien? In welk budget wordt voorzien? Hoeveel werkzoekenden wil de VDAB hiermee bereiken?

Tot slot stelt Emmily Talpe dat er sprake is van de hervorming van de IBO-vergoeding. Kan de minister daar meer over zeggen?

1.5. Tussenkomen van de N-VA-fractie

1.5.1. *Tussenkomen van Andries Gryffroy*

Andries Gryffroy ziet Vlaanderen groeien: op economisch vlak, wat de tewerkstelling betreft en inzake innovatie. Dit heeft te maken met een aantal speerpunten in het beleid, waarvan het lid een aantal voorbeelden geeft.

De Vlaamse Regering speelt de rol van voortrekker en accelerator: vraaggestuurd in plaats van aanbodgestuurd. Het lid vermeldt als voorbeeld het initiatief inzake Industrie 4.0, waarbij de minister de mogelijkheden van een 'fibre to the home'-netwerk onderzoekt. Daar zouden alle Vlamingen bij gebaat zijn. Het Agentschap Innoveren en Ondernemen staat duidelijk ten dienste van de ondernemer en werkt aan een nieuwe frontoffice.

Een tweede speerpunt in het beleid is het bouwen van bruggen tussen alle mogelijke organisaties en instanties om te gaan samenwerken. Voorbeelden daarvan zijn duaal leren, de samenwerking tussen Europa en Vlaanderen, de samenwerking van verschillende industrieën in clusters en het uitgebreide netwerk van AIO.

Een derde punt is dat de minister zoveel mogelijk vertrekt van een helikopterblik, waarbij hij het enge domein van Economie, met nog vele federale bevoegdheden, overstijgt en ook banden legt met bijvoorbeeld Onderwijs (duaal leren) en Leefmilieu en Energie (de bouw van een geothermiecentrale).

Als vierde punt ziet *Andries Gryffroy* een horizontaal en verticaal beleid terugkeren. De minister voert een integraal beleid inzake Werk, Economie en Innovatie (horizontaal) maar tegelijk een sectoraal beleid (verticaal). De som van die twee benaderingen maakt groei in Vlaanderen mogelijk.

Als vijfde punt haalt het lid de arbeidsmarktkrapte aan. Elk talent is nodig op de arbeidsmarkt en de minister zet daarom in op duaal leren, wijk-werken enzovoort. Het wordt een zware uitdaging. In West-Vlaanderen dreigt er bijvoorbeeld een structureel tekort. Het is een positieve uitdaging want een krapte op de arbeidsmarkt klinkt toch beter dan spreken over een grote werkloosheid.

Economie, Wetenschap en Innovatie

Naast deze algemene bedenkingen, heeft het lid nog enkele punctuele vragen. De minister spreekt over de vernieuwde convenant van Flanders Make. Maar wat is dan de synergie met het eerdere project Made Different?

De minister heeft het in de beleidsbrief over vier speerpuntclusters. Maar de website van AIO vermeldt Flanders Food als vijfde cluster. Is die vijfde cluster dan nog niet helemaal afgerond?

Het voldoende betrekken van de kmo's bij de speerpuntclusters is ook een van de bezorgdheden van het lid. Netwerken zit vaak onvoldoende in het DNA van een kmo, terwijl het een belangrijke motor is voor de economie. Dit moet een aandachtspunt zijn.

De beleidsbrief stelt dat de minister wil streven naar een kwalitatieve invulling van de 3 percentnorm. In 2018 wordt 115 miljoen euro investeringskrediet voor O&O uitgetrokken. Volgens berichten in de media is dat nog niet voldoende om tegen 2020 de norm te halen, er zou 500 miljoen euro extra nodig zijn. De huidige 115 miljoen euro, meer dan in het regeerakkoord was voorzien voor 2018, moet volgens het lid toch al een serieuze opstap zijn. Zal de doelstelling effectief worden gehaald?

Andries Gryffroy gelooft in de digitale economie van de toekomst. In de commissie Energie blijft hij bijvoorbeeld pleiten voor slimme digitale meters. Ook de 'smart cities'-projecten krijgen vorm in Vlaanderen. Inzake de digitale netwerkinfrastructuur ('fibre to the home') formuleert de minister vier doelstellingen die betrekking hebben op de capaciteit van het netwerk, de dekkinggraad, de openheid voor alle dienstverleners en de prijs voor toegang tot het netwerk. De minister zal in dialoog gaan met de markt. Wanneer denkt de minister eventueel een beslissing te kunnen nemen? Is er al een tijdslijn voor dit project?

Het nieuwe handelsvestigingsbeleid zou normaliter op 1 januari 2018 van start gaan. Het lid hoort spreken van een uitstel tot maart 2018. Kan de minister daarover duidelijkheid verschaffen?

De hinderpremie is een mooi initiatief. Het systeem van de automatische toekenning zou echter kinderziekten vertonen omdat de KBO-nummers niet steeds blijken te kloppen. Andries Gryffroy pleit voor een evaluatie en een gesprek met de betrokken partijen om deze eerste problemen weg te werken.

Er werd op federaal niveau een goede inspanning gedaan om tot een duidelijk statuut voor student-ondernemers te komen. Heeft de minister zicht op het succes van dit statuut? De Startlening+ van PMV werd uitgebreid zodat ook student-ondernemers van deze laagdrempelige financieringsmogelijkheid kunnen gebruikmaken. Gebeurt dit ook effectief?

Werk

Uit de cijfers blijkt dat de aanwervingsincentive voor langdurig werkzoekenden niet echt aanslaat. Indien dit wordt bevestigd, moet dan niet naar een ander soort maatregel worden gekeken?

1.5.2. *Tussenkomst van Miranda Van Eetvelde*

Miranda Van Eetvelde stelt vast dat er al heel wat werk is verricht voor het duale stelsel van leren en werken. Er zijn stappen in de goede richting gezet en de hervorming zit op schema. Er wordt ook een nieuwe ESF-oproep gelanceerd, gericht op sectoren, werkgeversorganisaties en lokale samenwerkingsverbanden. Kan de minister verduidelijken wat deze oproep concreet zal inhouden?

Het kwaliteitstoezicht op duale trajecten wordt in het najaar van 2017 en begin 2018 verder op punt gezet via try-outs in het kader van inspectie 2.0. Op basis hiervan zal een samenwerkingsprotocol worden afgesloten tussen SYNTRA Vlaanderen en de Onderwijsinspectie. Hoe moet het lid die inspectie concreet zien? Zal de inspectie bijvoorbeeld optreden als er misbruik van het stelsel wordt gemaakt? Of zijn er andere toepassingen?

De minister wil inzetten op een betere aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt en het voorkomen en remediëren van ongekwalificeerde uitstroom. Er werd dit jaar een nieuwe samenwerkingsovereenkomst getekend tussen De Ambrassade en de VDAB om de NEET-jongeren maximaal te informeren en te begeleiden richting een kwaliteitsvolle arbeidsplaats. Dit is volgens het lid een goede zaak. De Ambrassade kan jongeren bereiken op een manier die voor de VDAB moeilijker is. De overeenkomst loopt over vier jaar en tijdens die periode zullen de beide partners elkaar informeren en expertise uitwisselen. Het is ook positief dat de samenwerking jaarlijks zal worden geëvalueerd. Vlaanderen, dat de Europese doelstellingen haalt, scoort wat dit betreft weliswaar beter dan de andere regio's. Maar er moet volgens het lid blijvend ingezet worden op een passend aanbod voor de NEET-jongeren. Worden er, naast de lokale besturen en de jongerenorganisaties, nog andere partners gezocht voor de aanpak van deze jongeren?

De VDAB zal een structurele samenwerking met de centra voor basiseducatie uitbouwen rond geletterdheidsopleidingen (digitale vaardigheden, rekenen en taal) voor werkzoekenden. Volgens *Miranda Van Eetvelde* bestaat de kans dat de vraag vanuit de scholen nog zal stijgen, onder meer door de invoering van het duaal leren en werken en het streven naar een betere aansluiting met de arbeidsmarkt. Zal worden onderzocht of er nog meer mogelijkheden zijn om de VDAB-infrastructuur te delen? De uitbreiding van de openingsuren is bijvoorbeeld een mogelijkheid.

Inzake het versterken van ondernemerscompetenties komt er in het najaar van 2017 een nieuw actieplan van SYNTRA waarbij nieuwe innovatieve, flexibele trajecten kunnen worden erkend. Aan welke opleidingen en trajecten wordt daarbij gedacht? Zijn die aangepast aan de veranderende en digitaliserende economie en arbeidsmarkt?

Er komt een actieplan voor het arbeidsmarkt- en loopbaangericht uitbouwen van het vormings- en opleidingsaanbod voor werkzoekenden. De VDAB wil een antwoord bieden op de krapte op de arbeidsmarkt: door een snellere screening en doorverwijzing van werkzoekenden, door meer opleidingen uit te besteden en door mobiele opleidingen in de buurt van werkzoekenden en openstaande vacatures. Het plan werd al besproken op de raad van bestuur van de VDAB. Kan de minister meer details over de inhoud van het actieplan geven?

De minister streeft naar meer synergie en doelmatigheid in de opleidingsinstrumenten voor werknemers. Het is voor *Miranda Van Eetvelde* belangrijk dat volgend jaar werk wordt gemaakt van de operationalisering van het Guldensporenakkoord en de verdere uitwerking van de vijf bouwstenen ervan. Levenslang leren moet de norm worden in het loopbaandenken van de toekomst. In welke fase zitten de onderhandelingen met de sociale partners? Zijn er al sluitende afspraken gemaakt

over de jaarlijkse evaluatie van de opleidingen, bijvoorbeeld inzake het actuele karakter en de arbeidsmarktgerichtheid ervan?

Ook Miranda Van Eetvelde verwijst naar de boetes die werden opgelegd aan Sodexo voor het niet halen van de doelstelling inzake elektronische dienstencheques. Het lid hoopt dat 2018 beterschap brengt en dat er voldoende overleg wordt gepleegd tussen Sodexo, het kabinet, de administratie en de dienstenchequebedrijven. Kunnen in 2018, tijdens de verlenging van het contract, nog nieuwe boetes worden opgelegd wanneer de doelstelling niet wordt gehaald?

Het lid kijkt uit naar de start van het nieuwe stelsel van wijk-werken op 1 januari 2018. In een vorige commissievergadering had de minister het over een dekkinggraad van 84 percent van de gemeenten. Zijn er intussen nog vorderingen gemaakt? Miranda Van Eetvelde werd zelf door meerdere steden en gemeenten gecontacteerd over de organisatie van wijk-werken. De dossiers worden er nu besproken op de gemeenteraden.

Wat is de stand van zaken van de uitgifte van de wijk-werkcheques? Verschillende PWA's maken melding van vertraging en vrezen dat de cheques niet tijdig beschikbaar zullen zijn.

De toeleiding naar wijk-werken is tweeledig. Enerzijds is de VDAB al gestart met het screenen van de huidige PWA-werknemers om na te gaan wie naar wijk-werken kan overstappen. Anderzijds treft de VDAB de nodige voorbereidingen om de toeleiding naar wijk-werken vanaf 1 januari 2018 in de reguliere werking te integreren. Wat is de stand van zaken van de screening van de PWA-werknemers? Verloopt dit volgens schema?

De minister zei dat er een communicatiepakket wordt voorbereid om potentiële nieuwe gebruikers over wijk-werken te informeren. Wat is de stand van zaken? Hoe verliep het overleg met Onderwijs hierover?

Wat gebeurt er met de reserves van de huidige PWA's?

De VDAB wil door middel van een koppeling van databanken in een passend aanbod voorzien voor de ongekwalficeerde NEET-jongeren, die nog niet geregistreerd zijn bij VDAB. Het werkt hiervoor aan een aanpak op maat in partnerschap met de lokale besturen en jongerenorganisaties. Daarin wordt onderzocht welke communicatie werkt, hoe deze kwetsbare doelgroep kan worden bereikt en welke de kritische succesfactoren zijn om hen aan de slag te krijgen. Miranda Van Eetvelde vraagt of er nog acties zijn gepland om de databanken van Onderwijs en Werk te koppelen.

Het lid gaat verder in op de werk- en zorgtrajecten. Mensen die niet terecht kunnen in het stelsel van wijk-werken of tijdelijke werkervaring en die uit de boot vallen in andere stelsels komen vaak op een dwaalspoor terecht. Ze kunnen nu een kwalitatief aanbod dagbesteding krijgen in Welzijn. Miranda Van Eetvelde vindt het een goede zaak dat de minister daarin een duidelijk engagement opneemt en daarvoor ook middelen uittrekt. De werkzoekenden met een medische, mentale, psychische of psychiatrische problematiek hebben het vaak zeer moeilijk op de arbeidsmarkt. De verschillende beleidsdomeinen hebben instrumenten om hen te helpen, maar tot vandaag werken ze vaak naast elkaar. Door de werk- en zorgtrajecten kan er expertise worden gebundeld en kunnen de personen met een MMPP op korte of middellange termijn worden toegeleid naar zinvolle arbeidsmatige activiteiten of de gepaste zorg. Zal er worden bijgestuurd indien blijkt dat de huidige aanpak niet volstaat?

Inzake het controle- en sanctineringsbeleid vindt het lid het een goede zaak dat de cijfers in stijgende lijn zijn gegaan en dat er meer sancties worden opgelegd. Zit het actieplan op kruissnelheid? Hoe zal de nieuwe aanpak op basis van de competenties van werkzoekenden worden meegenomen door de bemiddelaars van de VDAB? Komen er daarvoor specifieke richtlijnen? Wat als de werkzoekende toch een job weigert waarvoor hij op basis van zijn competenties in aanmerking komt?

1.5.3. *Tussenkoms van Grete Remen*

Economie

Grete Remen meent dat het ondernemerschap niet toegankelijk genoeg kan worden gemaakt. Het ontwerp van decreet dat de wettelijke bepalingen over de basiskennis bedrijfsbeheer opheft, is een goede maatregel. Het attest is niet meer van deze tijd. Maar wat is de impact voor het bevorderen van het ondernemerschap en de toegang tot het beroep? Een goede voorbereiding is essentieel voor een starter en daarom zou er een actieplan worden opgesteld. Heeft de minister daarover al concrete voorstellen?

Werk

In het hele opleidingsaanbod wordt ernaar gestreefd om waar mogelijk in een stage op de werkvloer te voorzien. De beleidsbrief vermeldt de ambitie om in 2018 de verschillende vormen van werkplekklere op elkaar af te stemmen en aantrekkelijker te maken, zeker ook voor kleinere bedrijven. Op dit moment ondervinden de bedrijven volgens het lid echter teveel administratieve rompslomp om bijvoorbeeld een werkplek aan te bieden. Kan de minister de administratieve lasten nog verminderen?

Grete Remen leest in de beleidsbrief dat de minister wil inzetten op een geïntegreerd taal- en werkbeleid en op opleidingen op de werkvloer. Volgens ruwe schattingen hebben bijna vier op de tien asielzoekers zich ingeschreven bij de VDAB en een baan gevonden. OCMW's, lokale besturen, opvangcentra en het Agentschap Integratie en Inburgering zullen nog meer worden opgeroepen om asielzoekers naar de VDAB door te verwijzen. De VDAB-instructeurs zullen voortaan met afbeeldingen en werktekeningen anderstalige werkzoekenden met technische competenties screenen. Op die manier kunnen mensen met een migratieachtergrond gemakkelijker aantonen dat ze een technische job kunnen uitoefenen. Kan de minister zeggen hoe die taalarme screening verloopt? Is deze maatregel succesvol?

Inzake het ontginnen van buitenlands tewerkstellingspotentieel wil de minister het komende beleidsjaar nieuwe krijtlijnen uittekenen voor het aantrekken en behouden van buitenlands talent op de Vlaamse arbeidsmarkt. Het beleid wordt aangepast aan de Europese vereisten inzake seizoenarbeid, ICT, onderzoekers en stagiairs. Er wordt ook bekeken hoe buitenlands talent een oplossing kan bieden voor de krapte op de Vlaamse arbeidsmarkt. Wanneer mag dit actieplan worden verwacht?

Economie

De minister zal blijven investeren in een vereenvoudigde dienstverlening op maat. De fusie van agentschappen heeft geleid tot een nieuw Agentschap Innoveren en Ondernemen, dat met een nieuwe klantgerichte aanpak de ondernemer centraal plaatst. De ondernemer krijgt oriëntatie en begeleiding op vier punten. Is die begeleiding vooral gefocust op de businesscase van de starter of zal de frontoffice ook een tool zijn voor het hele ondernemerstraject? De minister wil immers komen tot een begeleidingsaanbod over alle levensfasen van de onderneming. Zal dit aanbod

voldoende worden weerspiegeld in de frontofficefunctie van AIO? Zal er voldoende aanbod zijn voor de begeleiding van kmo's bij de digitalisering?

De zogenaamde ontwrichte zone of steunzone in Limburg werd uitgebreid met bedrijven zoals C-Mine en Agropolis. Heeft de minister een actuele lijst van de bedrijven die in Limburg gebruikmaken van deze maatregel voor extra tewerkstelling?

Dyzo werkt curatief voor ondernemers in moeilijkheden. Wordt er ook aandacht geschonken aan preventieve ondersteuning om faillissementen en armoede bij ondernemers te voorkomen?

2. Antwoord van de minister

De commissieleden werd gevraagd om begrotingstechnische vragen zoveel mogelijk schriftelijk in te dienen voor de aanvang van de bespreking. De antwoorden van minister Philippe Muyters op de technische vragen over Werk en over Economie, Wetenschap en Innovatie zijn als bijlage bij dit verslag opgenomen (bijlage 1 tot en met 3 bij dit verslag).

2.1. Algemeen en omgevingsanalyse

Minister *Philippe Muyters* start met een algemene opmerking. De beleidsbrieven worden opgemaakt in de periode augustus-september. Dan wordt op papier gezet wat de plannen zijn voor het komende werkjaar. Bij de bespreking van de beleidsbrief worden dan in de commissie veel vragen gesteld over de concrete uitwerking van de initiatieven die worden aangekondigd. Omdat die acties en maatregelen in het komende werkjaar nog moeten worden uitgewerkt, kan de minister nog niet op alle detailvragen antwoorden. Het is precies de bedoeling dat die uitwerking in het komende werkjaar gebeurt.

Wat betreft de omgevingsanalyse zou de minister graag ingaan op de vraag van Robrecht Bothuyne naar een vergelijking met andere topregio's. Het probleem is dat er weinig vergelijkbare gegevens op regioniveau bestaan. De spinnenwebgrafiek op pagina 11 van de beleidsbrief kan dan ook moeilijk op basis van regionale gegevens worden opgesteld.

2.2. Werk

Antwoord op de vragen van Robrecht Bothuyne

Robrecht Bothuyne verwees naar het door de VDAB aangekondigde actieplan inzake krapte op de arbeidsmarkt. Dat bevat vooral accentverschuivingen, want de vraag aan de VDAB was om binnen het bestaande budget te blijven. Er zal meer worden ingezet op maatwerk en daarom is het de bedoeling werkzoekenden sneller te screenen, ook degenen die al langer werkloos zijn. Er zullen meer opleidingen worden uitbesteed en de opleidingen zullen ook deels op een andere manier verlopen. Er zijn positieve ervaringen met enkele proefprojecten inzake mobiele opleidingen (opleidingen ter plaatse). Die projecten worden nu verder uitgerold.

Hetzelfde lid vroeg aandacht voor de kmo's bij de matching van vraag en aanbod. De minister heeft er misschien niet direct naar verwezen, maar alle instrumenten die worden ingezet en waar mogelijk vereenvoudigd, zoals bijvoorbeeld de kmo-portefeuille en de individuele beroepsopleiding, zijn gericht op kmo's. Natuurlijk kunnen in vele gevallen zowel de kmo's als de grote bedrijven daarvan de vruchten plukken. De bedoeling van de arbeidsmarktinstrumenten is ook steeds de werkzoekenden vooruit te helpen, ongeacht het type bedrijf.

Er wordt gewerkt aan een vereenvoudiging van de individuele beroepsopleiding, omdat voor vele kleine ondernemingen de administratieve last nog te zwaar bleek. Er is dus aandacht voor de kmo's.

Wat betreft de sectorale arbeidsmarktsturing en de selectie van sectoren, stelt de minister voor deze informatie schriftelijk op te vragen.

Er waren diverse vragen over duaal leren en werken, SYNTRA Vlaanderen en de financiering van de verschillende SYNTRA vzw's. De minister benadrukt dat bij de begrotingsbesprekingen vanaf 2018 extra middelen werden bedongen voor de financiering van duaal leren, via SYNTRA Vlaanderen. Indien taken worden doorgeschoven naar de lokale centra, kan SYNTRA Vlaanderen daarvoor ook die middelen inzetten. De middelen voor de leertijd werden vastgelegd, maar de minister heeft aan SYNTRA Vlaanderen wel gevraagd om daaromtrent een plan op te stellen.

Inzake het bereik van vluchtelingen door de VDAB, verwijst de minister naar zijn antwoord op de vraag om uitleg van 12 oktober 2017 over het aantal vluchtelingen dat is ingeschreven bij de VDAB (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2017-18, nr. C28).

Wat betreft het bereik van jongeren en de verschillende cijfers die de VDAB en de VIONA-studie daarover hanteren, zal de minister met de VDAB bekijken welke cijfers vergelijkbaar zijn en welke conclusies daaruit kunnen worden getrokken.

Antwoord op de vragen van An Christiaens

An Christiaens en andere leden informeerden naar de boetes die Sodexo kreeg. De minister wijst erop dat hij de opbrengst daarvan niet kan aanwenden voor zijn beleid. Voor de dienstencheques geldt een open-endregeling: indien meer mensen van deze maatregel gebruikmaken, worden de begrotingskredieten daaraan aangepast. De opbrengst van de boetes gaat terug naar de begroting, waardoor er minder extra middelen voor de dienstencheques moeten worden uitgetrokken.

De overeenkomst met Sodexo werd met een jaar verlengd, dat was een mogelijkheid waarin contractueel was voorzien. De doelstelling inzake het gebruik van elektronische cheques en de daaraan gekoppelde boetes blijven gelden. De minister heeft aan Sodexo een nieuw actieplan voor het halen van het vooropgestelde percentage elektronische cheques gevraagd en heeft dit intussen gekregen.

Antwoord op de vragen van Sonja Claes

Sonja Claes vroeg naar resultaatverbintenissen inzake het EAD-beleid. Met de structurele partners werd een langetermijnovereenkomst gesloten, maar wel met een jaarlijkse evaluatie en de mogelijkheid tot bijsturing van de KPI's. Die oefening loopt momenteel. Voor de ESF-projecten zijn indicatoren vastgelegd voor een periode van drie jaar. Er is bij de projecten niet de mogelijkheid om jaarlijks bij te sturen, maar er is wel een tussentijdse rapportering waardoor de indicatoren kunnen worden opgevolgd.

Hetzelfde lid stelde een vraag over de stijging van de middelen voor het doelgroepenbeleid. De minister laat aan het verslag toevoegen dat het bedrag van 31,5 miljoen euro de resultante is van een aantal bewegingen, waarbij compensaties binnen het begrotingsartikel zelf ook mee in rekening moeten worden gebracht. Het verschil tussen het nieuwe doelgroepenbeleid voor jongeren en ouderen op dit artikel bedraagt – in vergelijking met de begrotingsaanpassing 2017 – ongeveer 90 miljoen euro. Dit bedrag wordt gefinancierd met 10,8 miljoen euro vanuit de competitiviteitsprovisie, 20,7 miljoen euro vanuit algemene middelen en 58,5 miljoen euro vanuit compensaties binnen het betrokken begrotingsartikel zelf. De compensaties komen van de uitdovende maatregelen RSZ-vermindering

voor langdurig werkzoekenden (min 28,1 miljoen euro), RSZ-vermindering voor jongeren (min 27,1 miljoen euro) en RSZ-vermindering in geval van herstructurering (min 3,3 miljoen euro). Als deze interne compensaties ten belope van 58,5 miljoen euro worden afgetrokken van de 90 miljoen euro, dan geeft dit een stijging met 31,5 miljoen euro.

Op de vraag over het aantal gesco's in het beleidsdomein Werk antwoordt de minister dat er 110 vte's werden behouden. Die zitten nu in de uitdooffase.

Sonja Claes maakte een opmerking over de betaalbaarheid van de dienstenchequemaatregel. De minister wil zich houden aan het regeerakkoord dat bepaalt dat er aan de incentives inzake dienstencheques niets wordt gewijzigd. Hij plant dan ook geen initiatief in dit verband.

Flanders Synergy weet intussen al enkele jaren dat het zal uitdoven. Indien deze organisatie verder wil werken, zal dat met eigen middelen moeten gebeuren. De minister is niet op de hoogte van eventuele initiatieven daartoe.

De minister verzekert dat bij de invoering van wijk-werken en tijdelijke werkervaring de continuïteit wordt gegarandeerd. Hij verwijst naar zijn antwoord op vragen om uitleg van 12 oktober 2017 over de opstart op 1 januari 2018 van deze nieuwe stelsel (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2017-18, nr. C28).

Sonja Claes had nog een specifieke vraag over de beslissingen van VDAB-indexeringsconsulenten inzake toeleiding naar de lokale diensteneconomie. De minister weet dat in 247 gevallen een indicatie voor toeleiding werd overruled. Hij kan zelf de beslissing niet nemen, maar zal nadere informatie inwinnen (zie 3. Replieken).

Antwoord op de vragen van Imade Annouri

Imade Annouri formuleerde bedenkingen bij de invoering van een premie om de overgang van werkzoekenden naar het ondernemerschap te stimuleren. De minister verwijst naar de nakende bespreking van het ontwerp van decreet (*Parl. St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1318/1). Hij zal bij die gelegenheid antwoorden op de opmerkingen.

Hetzelfde lid informeerde naar initiatieven die de minister nog zal nemen inzake werkbaar werk. De minister antwoordt dat uit contacten met de SERV blijkt dat de sociale partners daar stappen in vooruit hebben gezet. De minister wacht op de uitkomst daarvan.

De minister is enigszins verbaasd dat Imade Annouri en Yasmine Kherbache stellen dat er niet genoeg gebeurt om de gevolgen voor de arbeidsmarkt van digitalisering en robotisering op te vangen. Hij wijst erop dat er al jaren rond competentiebeleid wordt gewerkt. Het recente Guldensporenakkoord bevestigde dat vorming en opleiding meer arbeidsgericht moeten zijn. Dit akkoord zal nu verder worden uitgewerkt en dat is voor de minister een essentiële opdracht. Intussen worden in de sectoren en clusters de competenties in kaart gebracht: wat zijn de competenties die in de toekomst zullen worden vereist en op welke manier kan de VDAB daarop inspelen? Het nieuwe actieplan van de VDAB voorziet onder meer in opleidingen bij derden, die uiteraard ook zullen gericht zijn op het versterken van competenties.

Wat betreft de vragen van Imade Annouri over de aanwervingsincentive verwijst de minister naar zijn antwoord op de vraag om uitleg van 9 november 2017 over de ondersteunende maatregelen voor langdurig werkzoekenden (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2017-18, nr. C54). Er zijn sindsdien geen nieuwe gegevens.

De minister meent dat de discussie over het uitvoerscenario van de Jongerenbonus ten gronde is gevoerd bij de bespreking van het decreet (decreet betreffende de maatregelen ten gunste van de tewerkstelling van jongeren in de socialprofitsector die voortvloeien uit de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact *Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 1077/1-4*).

De VDAB staat volgens het lid ver van de jongeren. De minister is van mening dat de VDAB veel inspanningen doet om voeling te houden met de jongeren. Maar het agentschap staat ook altijd open voor bijkomende suggesties. Verbetering is altijd mogelijk.

De minister zal overleg plegen met de werkgeversorganisaties over het uitblijven van feedback bij sollicitaties. Het lijkt hem vooral belangrijk de bedrijven ervan te overtuigen dat ze zelf belang hebben bij het geven van feedback. Wanneer bijvoorbeeld blijkt dat een bedrijfsleider elke sollicitant die de VDAB stuurt ongeacht acht voor de vacature, kan dat een signaal zijn dat de vacature moet worden aangepast. De feedback kan dus positief zijn voor de werkgever, maar uiteraard ook voor de werkzoekende. Wanneer uit de sollicitaties blijkt dat de werkzoekende niet goed scoort op bepaalde competenties, dan kan daaraan worden gewerkt om zijn kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. Het is bovendien nodig om een goed sanctioneringsbeleid te voeren. Indien sollicitaties niet ernstig worden genomen, kan dat een element zijn in de beoordeling van de werkzoekende. De minister is dus zeker voorstander van feedback van werkgevers op sollicitaties, hoewel hij niet gelooft in de verplichting ervan. Een te administratief-ambtelijk benadering kan meebrengen dat de feedback niet ernstig wordt genomen. De minister wil daarentegen een inhoudelijk sterke feedback en zal daarover met de werkgeversorganisaties overleg plegen.

Het beleid inzake het activeren van oudere werkzoekenden is in de commissie al vaak aan bod gekomen. Dat geldt ook voor de arbeidsmarktdiscriminatie. De minister wil wel nog eens herhalen dat de stijging van het aantal meldingen niet noodzakelijk betekent dat de situatie verslechtert. De campagnes zijn net gericht op het meer bespreekbaar maken van en het meer aandacht schenken aan discriminatie. De minister verwacht daarom dat het aantal klachten nog zal verhogen, wat niet betekent dat er de facto meer discriminatie is.

Antwoord op de vragen van Yasmine Kherbache

Yasmine Kherbache stelde dat de 'sense of urgency' ontbreekt in het beleid ten aanzien van langdurig werkzoekenden. De minister meent dat hij de eerste is die echt maatregelen neemt voor de langdurig werkzoekenden. De maatregelen inzake onder meer wijk-werken, tijdelijke werkervaring, snellere screening en mobiele opleidingen zijn vaak in de eerste plaats gericht op mensen die lang werkloos zijn. Meer dan in het verleden wordt nu een beleid ten aanzien van langdurig werkzoekenden gevoerd. Dat is niet verwonderlijk, want toen minister Muyters als minister van Werk startte werden werkzoekenden ouder dan 52 jaar zelfs niet meer geactiveerd. Er is dus veel gebeurd, maar verbetering is altijd mogelijk, stelt de minister.

De nieuwe aanpak met gespecialiseerde NEET-consulenten wordt nog verder uitgewerkt.

Inzake de opmerkingen van Yasmine Kherbache over het levenslang leren, verwijst de minister opnieuw naar het Guldensporenakkoord. Het lid vroeg ook naar streefcijfers. De minister antwoordt dat hij blijft streven naar de cijfermatige doelstellingen van het Pact 2020. Elke stap die wordt gezet, moet het realiseren van die doelstellingen dichterbij brengen. Dit betekent niet dat alle doelstellingen zullen worden gehaald, maar er wordt wel blijvend op ingezet.

Inzake EVC vermeldt de minister als belangrijkste element dat het ontwerp van decreet zal uitgaan van een geïntegreerde benadering met Onderwijs. Er zullen geen twee verschillende paden zijn (Werk en Onderwijs) maar een gezamenlijke aanpak.

Yasmine Kherbache verwees naar de leerstoel rond arbeidsmarktintegratie van mensen met een buitenlandse herkomst. De uitvoering van wetenschappelijke praktijktesten kadert volgens de minister niet binnen het uitgetekende concept.

Inzake de invoering van wijk-werken verwijst de minister opnieuw naar zijn antwoord op de vraag om uitleg van 12 oktober 2017 over de opstart op 1 januari 2018 van dit nieuwe stelsel (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2017-18, nr. C28). De medewerking van de lokale besturen is veelbelovend.

Brusselse of Waalse PWA'er? Dit is volgens de minister mogelijk, als de activiteit in Brussel of Wallonië gebeurt. Voor activiteiten in Vlaanderen kan er geen beroep worden gedaan op een PWA'er van de andere gewesten.

De discussie over het Vlaamse doelgroepenbeleid is al herhaaldelijk gevoerd. De visie van de minister daarover verschilt duidelijk van die van de oppositie.

Dat voor de aanwervingsincentive minder werd uitgegeven dan begroot, betekent niet dat de minister marge heeft om die middelen elders in te zetten. De kredieten die niet worden gebruikt, keren terug naar de algemene middelen.

Yasmine Kherbache wees op de daling van de middelen voor de doelgroepenkorting voor jongeren. De minister antwoordt dat de kredieten worden berekend op basis van simulaties die onder meer rekening houden met het aantal jongeren dat op de arbeidsmarkt komt. Indien blijkt dat de berekeningen niet accuraat zijn, wordt er bijgestuurd in de begrotingsaanpassing.

De sectoren werken nu aan een concrete invulling van de sectorconvenanten en de bepalingen daarin over discriminatie. De minister blijft erbij dat de benadering sterk kan verschillen van sector tot sector.

Yasmine Kherbache stelde in de beleidsbrief weinig aandacht terug te vinden voor de personen met een arbeidshandicap. De minister merkt op dat het aantal personen dat beroep doet op de VOP blijft stijgen.

Wat betreft de twee derde van MMPP-werkzoekenden die niet in het normaal economisch circuit terechtkunnen, is er niet enkel W^2 , er zijn ook projecten bij Welzijn en een groeipad in de sociale economie. De minister meent dat hiermee stappen werden gezet om de mensen op te vangen die niet in het NEC terecht kunnen.

Antwoord op de vragen van Emmily Talpe

Emmily Talpe stelde dat Vlaanderen (in de grafiek in de beleidsbrief met de vergelijking met de Europese gemiddelden) slecht scoort inzake opleidingsinstrumenten. De minister merkt op dat de vergelijking de deelname aan de opleidingen betreft, niet de instrumenten zelf.

Het tweede luik van het Guldensporenakkoord betreft acties om de leercultuur te bevorderen. De werkgevers- en werknemersorganisaties zijn volgens de minister zeer belangrijk in het laten doordringen van de leercultuur. De leerplicht moet bij wijze van spreken van 18 naar 67 jaar worden verhoogd.

De minister is het met Emmily Talpe eens dat het informeel leren niet mag worden vergeten, en dat zowel op als buiten de werkvloer. Aan Miranda Van Eetvelde

antwoordt hij dat de screening van de opleidingen wordt meegenomen in de uitwerking van het Guldensporenakkoord. De uitvoering van het akkoord wordt besproken in een VESOC-werkgroep. Daar wordt ook bekeken wie de verschillende voorstellen uitwerkt, de sociale partners of de minister zelf. De minister wil erover waken dat het akkoord zoveel mogelijk in zijn geheel wordt uitgevoerd om op die manier het evenwicht te bewaren tussen de verschillende partners. Het betreft geen gemakkelijke oefening, maar de minister meent dat ze goed loopt en dat er vooruitgang wordt geboekt. Recent werd op de beleidsraad Werk een voorstel besproken inzake de hervorming van het betaald educatief verlof. Nadat het is uitgeschreven, wordt het aan de sociale partners voorgelegd.

Inzake het duaal leren of 'leren en werken' benadrukt de minister de afspraak met de onderwijskoepels om op 1 september 2018 55 richtingen aan te bieden. Die doelstelling moet worden gehaald en zal op zich al een duidelijk signaal zijn.

Emmily Talpe vroeg of de lijst van knelpuntberoepen zou worden geactualiseerd. De minister zal bekijken of dit nuttig kan zijn in het kader van de regeling voor economische migratie.

Er lopen gesprekken over interregionale mobiliteit. De minister hoopt die in het voorjaar van 2018 met sterke afspraken te kunnen afronden.

Inzake de omzetting van de Single Permittichtlijn zijn alle voorbereidingen getroffen. Het ontwerp van decreet tot goedkeuring van het samenwerkingsakkoord ligt voor advies voor bij de Raad van State.

Het lid informeerde naar de evaluatie van de afschaffing van de 60 procentregel voor de dienstencheques. Omdat dit een vrij gedetailleerd antwoord zou zijn, stelt de minister voor hierover een afzonderlijke vraag om uitleg in te dienen.

Inzake wijk-werken kan de minister nog melden dat de hervorming geen maatregel bevat om bepaalde jobs bij de PWA's te laten uitdoven. Er zal wel geen nieuwe instroom van PWA'ers in het stelsel zijn. In het verleden zijn er wel afspraken gemaakt om bepaalde jobs te laten uitdoven, maar daar is niets aan veranderd. De minister stelt voor dat het lid de informatie daarover schriftelijk opvraagt.

De koppeling van de databanken voor de aanpak van de NEET-jongeren is een oefening die nu wordt gemaakt. Het was niet eenvoudig hiermee te starten, gelet op de privacywetgeving en de technische vereisten om de databanken te kunnen koppelen.

Wat betreft het 'versnellingsplan' voor langdurig werkzoekenden merkt de minister nog op dat hij de praktische organisatie ervan overlaat aan de VDAB. De sociale partners en de top van het management van de VDAB hebben de grote lijnen van het actieplan goedgekeurd, en het is nu verder in uitwerking. Het zou binnen het budget van de VDAB kunnen worden uitgevoerd.

Antwoord op de vragen van Miranda Van Eetvelde

Aan Miranda Van Eetvelde antwoordt de minister dat de ESF-oproep betreffende duaal leren nu wordt uitgewerkt.

Het samenwerkingsprotocol tussen SYNTRA Vlaanderen en de Onderwijsinspectie bepaalt hoe de inspecties zullen verlopen.

De VDAB probeert alle relevante partners te betrekken bij het beleid, dus ook De Ambrassade.

Waar mogelijk is de minister voorstander van het delen van infrastructuur. Bij de bouw van de nieuwe zogenaamde mastercampussen gebeurt dit nu al maximaal.

De minister stelt voor dat het lid de gedetailleerde informatie over flexibele trajecten inzake het versterken van ondernemerscompetenties schriftelijk opvraagt.

De screening van de huidige PWA-werknemers door de VDAB zit op schema om ze einde 2017 te kunnen afronden.

Ook de uitvoering van het actieplan inzake controle en sanctionering verloopt zoals gepland. De bijsturing van de federale wetgeving heeft daarop weinig invloed, aangezien de VDAB al uitging van de competenties van de werkzoekende. Er is wel een grotere stok achter de deur voor de werkzoekende die een job weigert. De situatie van de werkzoekende wijzigt dus, maar de aanpak op zich niet.

Antwoord op de vragen van Grete Remen

Grete Remen vroeg informatie over het geïntegreerde taal- en werkbeleid en het verloop van de taalarme screening. De minister stelt voor dat het lid deze informatie schriftelijk opvraagt.

Inzake economische migratie wijst de minister op het event dat VARIO op 5 december 2017 organiseert onder de noemer 'Internationaal toptalent verankeren in Vlaanderen'. VARIO bracht een advies uit met een strategie om internationaal toptalent naar Vlaanderen aan te trekken en het hier te houden. De minister zal echter niet alleen voor hooggeschoolden maar ook voor midden- en laaggeschoolden bekijken wat de mogelijkheden zijn om een bijdrage te leveren aan het oplossen van de krapte op de arbeidsmarkt, na alle mogelijkheden in Vlaanderen te hebben uitgeput.

2.3. Economie, Wetenschap en Innovatie

Antwoord op de vragen van Robrecht Bothuyne

Robrecht Bothuyne informeerde naar de eventuele nieuwe speerpuntcluster Blauwe Economie. De minister wil aanvragen altijd objectief benaderen. Voor de speerpuntclusters werd een procedure uitgewerkt, met een beoordeling door een jury. Die procedure wordt op dit moment doorlopen voor het vermelde voorstel van cluster. Op het einde van de procedure, wanneer de minister over de nodige adviezen beschikt, zal een beslissing worden genomen.

De betrokkenheid van de kmo's werd uitdrukkelijk bij de KPI's van de speerpuntclusters meegenomen. Uit recente contacten met onder meer essenscia Vlaanderen blijkt duidelijk de betrokkenheid van kmo's bij Catalisti en VIL. Nieuwe clusters moeten volgens de minister de tijd krijgen om aan de KPI's te voldoen.

De minister zal de studies met aanbevelingen inzake de Vlaamse Innovatiesamenwerkingsverbanden ter beschikking stellen.

Diverse leden stelden een vraag over het feit dat de budgetten voor innovatie soms ook voor steun aan ondernemingen worden gebruikt. De minister verwijst wat dit betreft naar het regeerakkoord, dat stelt dat extra middelen worden uitgetrokken voor onderzoek en innovatie en voor steun aan ondernemingen. Hij probeert de verkregen middelen maximaal in te zetten voor innovatie. Het is echter niet altijd eenvoudig uit te maken waar innovatie eindigt en ondernemen begint of omgekeerd. Bij strategische transformatiesteun is het aspect innovatie bijvoorbeeld heel belangrijk. Als er middelen naar STS gaan, is dat volgens de minister conform de afspraak ongeacht zijn betrachting om ze maximaal voor innovatie in te zetten.

Over de verdere inzet van 90 miljoen euro van de 115 miljoen euro aan investeringskredieten loopt momenteel een bevraging. De minister wil op die manier nagaan wat de beste en de meest dringende projecten zijn die kunnen worden ondersteund.

Het slaagpercentage bij het FWO was steeds een aandachtspunt van de commissie. De minister kan melden dat bij een nieuwe FWO-oproep het slaagpercentage is gestegen van 15 naar 20 percent.

Inzake het 'fibre to the home'-project lopen er gesprekken met de verschillende stakeholders. De minister hoopt begin 2018 de conclusies aan de Vlaamse Regering te kunnen voorleggen.

Er waren vragen over de herontwikkeling van de sites van Ford Genk en Opel Antwerpen. Inzake Ford Genk werd er snel gehandeld, onder meer met een snelle opdeling van het terrein en een inschatting van de bestemming. De herontwikkeling van de Opelsite is in handen van de Haven van Antwerpen. De minister verwijst voor meer informatie dan ook naar de bevoegde Antwerpse schepen.

Antwoord op de vragen van An Christiaens

An Christiaens vroeg naar de berekening van de kredieten voor de hinderpremie (5,9 miljoen euro in 2018). De minister antwoordt dat dergelijke inschattingen niet door zijn kabinet worden gemaakt. De administratie hanteert daarvoor bepaalde groeicijfers en andere parameters. Zoals steeds zal er in 2018 een begrotingsaanpassing gebeuren en daarbij kan rekening worden gehouden met de aanvragen van de eerste maanden van 2018 en andere recente gegevens. Indien nodig kan het krediet dan worden bijgesteld.

De minister erkent dat het systeem van automatische toekenning van de hinderpremie bepaalde kinderziekten kan vertonen. Het lijkt nog te vroeg voor een evaluatie ervan, maar waar mogelijk zullen de problemen zeker worden opgelost. Essentieel is dat de doelstelling voor ogen wordt gehouden: een premie toekennen die het mogelijk maakt preventief te handelen, voor en tijdens de hinder door werken. Vragen om achteraf nog een compensatie te krijgen, stroken niet met de filosofie van het voorstel van decreet houdende toekenning van een hinderpremie.

An Christiaens en verschillende andere leden verwezen naar de afschaffing van het verplichte attest basiskennis bedrijfsbeheer. De Vlaamse Regering had 1 september 2019 als datum vooropgesteld. De sociale partners vragen nu om dit sneller te doen. Er wordt nu gewerkt aan een actieplan dat in een alternatief voor het attest voorziet. De minister zal dit eerst aan de Vlaamse Regering voorleggen.

De uitvoering van het decreet betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid zit volgens de minister op schema. In samenwerking met de VVSG wordt een instrument ontwikkeld dat het voor steden en gemeenten mogelijk moet maken om op een eenvoudige manier met de uitvoering van het decreet om te gaan.

De conceptnota's over handelshuur zijn een parlementair initiatief en de minister onthoudt zich van commentaar daarover. Het is aan het parlement om daarover te beraadslagen.

Antwoord op de vragen van Daniëlle Vanwesenbeeck

Daniëlle Vanwesenbeeck informeerde naar de 75 miljoen euro die volgens de algemene toelichting wordt uitgetrokken om te investeren in "beloftevolle en vernieuwende industriële ondernemingen". De minister antwoordt dat momenteel wordt

uitgewerkt op welke manier en met welke partner die zullen worden ingezet. De bedoeling moet zijn een meerwaarde voor de industrie te bieden.

Inzake onderzoek en innovatie loopt de dubbele oefening om enerzijds de instrumenten te vereenvoudigen en anderzijds de filosofie om te keren. Waar vroeger het bedrijf zelf moest uitzoeken welk instrument het meest geschikt was, zal nu het agentschap advies geven over de voor het bedrijf aangewezen instrumenten. Deze klantgerichte aanpak, die eerder al bij de PMV werd gerealiseerd, wil de minister nu ook in het Agentschap Innoveren en Ondernemen doorvoeren. Begin 2018 zou dit in werking moeten kunnen treden.

Inzake de verlenging van de steuntrajecten voor O&O&I, een andere vraag van Daniëlle Vanwesenbeeck, wil de minister de mogelijkheden die er binnen de Europese context zijn optimaal benutten. Een oproep is gepland voor de eerste helft van 2018. In het clusterbeleid is de verlenging van het steuntraject al opgenomen. De minister betwijfelt dat het mogelijk is om, naast deze collectieve aanpak, bedrijven ook individueel te steunen, maar zal dit verder bekijken in 2018. Er moet altijd rekening worden gehouden met de Europese regels inzake staatssteun.

Daniëlle Vanwesenbeeck vond de eerste fase van het e-loket vrij beperkt. De minister meent dat de ervaring leert dat door een goede toepassing in de eerste fase andere instanties kunnen worden overtuigd om mee in het digitale loket te stappen. Een geleidelijke aanpak kan tot succes leiden.

Het lid had het ook over de vraag tot verdere vereenvoudiging. Een groot deel van de instrumenten werd al hervormd en vereenvoudigd. Bij elk gesprek met werkgevers en hun organisaties roept de minister op om administratieve moeilijkheden met bestaande instrumenten te signaleren. De voorwaarden zijn wel steeds dat de oplossing binnen het budgettaire kader en binnen de Europese wetgeving moet passen. Elke vereenvoudiging die daaraan beantwoordt, wil de minister graag doorvoeren.

Het Rekenhof deed inderdaad een aantal aanbevelingen inzake de PMV. De structurele hervorming van moeder- en dochtermaatschappijen is volgens de minister grotendeels doorgevoerd. Alle activiteiten worden zoveel mogelijk bij de moedermaatschappij PMV ondergebracht. Waar dat niet mogelijk is, wordt de raad van bestuur gespiegeld aan die van PMV. De raad van bestuur moet op die manier een totaalzicht krijgen en behouden. Verder krijgt de minister positieve reacties op de meer klantgerichte benadering die nu wordt gevolgd.

De minister deelt de mening dat kennisdiffusie belangrijk is. Het nieuwe VIS-besluit is de laatste fase van de hervorming van de innovatie-instrumenten.

Na de goedkeuring van een aantal projecten inzake innovatieve overheidsopdrachten komt er nu een tweede oproep. De minister hoopt uit de eerste oproep lessen te kunnen trekken. De aankoopdiensten kunnen met goede voorbeelden worden overtuigd. Eventueel kan met een handleiding voor deze diensten worden gewerkt.

De evaluatie van het strategisch onderzoekscentrum Flanders Make en de nieuwe convenant voor de periode 2018-2020 wil de minister nog in 2017 aan de Vlaamse Regering voorleggen.

Antwoord op de vragen van Andries Gryffroy

Andries Gryffroy informeerde naar de relatie tussen Flanders Make en Made Different. In de convenant is geregeld hoe daarmee moet worden omgegaan.

De overeenkomst voor de speerpuntcluster Flanders Food is inderdaad nog niet getekend, maar de minister meent dat dit vrij snel zal kunnen gebeuren en dat een sterke cluster kan worden opgezet. Zijn filosofie blijft dat dit bottom-up moet gebeuren. De minister zal niet opleggen hoe het moet gebeuren, maar het cluster-voorstel moet wel voldoende visie, netwerk en engagement bevatten.

Andries Gryffroy vroeg of met de opstap van de middelen voor O&O in 2018 de doelstelling inzake de 3 percentnorm kan worden gehaald. De minister merkt op dat ook in 2019 een opstap is gepland. Het gemiddelde van de innovatie-index in Europa bedraagt 1,95 percent. Vlaanderen scoort vandaag 2,69 percent en wordt beschouwd als een innovatietrekker. De regering zal echter nog verder inzetten op het halen van het streefcijfer, met zoveel mogelijk middelen.

Inzake de detailhandel en het nieuwe handelsvestigingsbeleid wijst de minister op de noodzakelijke wijzigingen aan de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Het plan is om in het voorjaar van 2018 te kunnen starten.

De minister suggereert de vraag naar het succes van het statuut van student-ondernemer schriftelijk te stellen.

Antwoord op de vragen van Grete Remen

De minister bevestigt aan Grete Remen dat maximaal wordt gestreefd naar een begeleiding van ondernemers door AIO over het hele ondernemerstraject, zoals in eerdere antwoorden al vermeld.

De minister stelt voor de lijst van de ondernemingen in de ontwrichte zone in Limburg schriftelijk op te vragen.

De vzw Dyzo werkt ook preventief, dus aan het voorkomen van faillissementen. De minister wijst ook op de mastercall rond ondernemerschap die werd gedaan om te verzekeren dat ondernemers met specifieke vragen terecht kunnen bij de partners van de call en de werkgeversorganisaties. De preventie is daarbij zeker meegenomen.

3. Replieken

3.1. Bijkomende vragen en opmerkingen van de leden

Sonja Claes reageert op het antwoord inzake de ICF-screening en de beslissingen van de indiceringsconsulten. Blijkt dat in 247 dossiers van personen die op basis van de screening in aanmerking kwamen voor tewerkstelling in de lokale diensteneconomie, het resultaat van de screening werd overruled. De minister zei zelf geen initiatief te kunnen nemen om die beslissingen te herzien. Het lid meent dat de minister of de leiding van de VDAB wel degelijk deze beslissing kunnen nemen en de fout kunnen rechtzetten. De personen in kwestie kunnen door de VDAB worden gecontacteerd en op die manier hun rechten alsnog laten gelden.

Emmily Talpe waardeert dat de minister realistische antwoorden geeft. Hij erkent dat er pijnpunten zijn en is bereid om daarover met de VDAB, de sectoren en werkgevers- en werknemersorganisaties te overleggen. Het lid gaat in op de uitnodiging om suggesties over de verbetering van de aanpak van de VDAB te blijven overmaken.

Het actieplan om de doelstelling inzake het percentage elektronische dienstencheques te halen, is een goede en noodzakelijke stap. Maar voor vele, vaak oudere gebruikers blijft de stap naar digitale cheques moeilijk. Zal die doelstelling in het volgende contract worden aangepast?

Werkbaar werk is voor Emmily Talpe een heel belangrijk thema. Het is positief dat de SERV met het thema bezig is. Het lid hoopt dat het resultaat binnenkort in de commissie kan worden besproken.

Inzake de oudere werklozen zijn er inderdaad stappen vooruit gezet, onder meer door de uitbreiding van de activeringsaanpak tot 65 jaar. In de beleidsbrief leest het lid veel goede intenties maar weinig concrete maatregelen. Uit het antwoord op een schriftelijke vraag over de activeringsaanpak bleek dat er voor 60-plussers alleen een sollicitatieplicht was bij knelpuntvacatures. Emmily Talpe vindt dat de aanpak van oudere werkzoekenden ambitieuzer kan. Dat geldt dus ook voor de SWT'ers met aangepaste beschikbaarheid.

Inzake levenslang leren en de leercultuur moeten de vakbonden en werkgeversorganisaties inderdaad mee aan de weg timmeren. Er is nog een lange weg af te leggen om de 15 percentdoelstelling te halen.

Emmily Talpe toont zich tot slot tevreden met de antwoorden van de minister over de actualisering van de lijst met knelpuntberoepen, het uitrollen van duaal leren en de koppeling van de databanken.

Robrecht Bothuyne vraagt wanneer de minister feedback kan geven over het overleg tussen de VDAB en de makers van de VIONA-studie over het bereik van jongeren.

De uitrol van duaal leren is op dit ogenblik zeer actueel en het lid stelde daarom dringende vragen over de leertijd en de financiering van de SYNTRA vzw's. De minister heeft een actieplan gevraagd voor de leertijd. De leertijd moet volgens Robrecht Bothuyne worden geïntegreerd in het duaal leren, maar het stelsel van de leertijd erodeert aan een snel tempo en dreigt door de resultaatgebonden financiering te verdwijnen. In dat geval kan het niet meer worden geïntegreerd in duaal leren. De overgangssituatie moet worden aangepakt.

Imade Annouri deelt de mening dat het een goede zaak is dat de SERV het thema werkbaar werk heeft opgenomen. De laatste cijfers van de Werkbaarheidsmonitor waren pijnlijk. Het is een grote uitdaging voor de arbeidsmarkt maar ook daarbuiten. Voor het welzijn van de samenleving moet er dringend werk worden gemaakt van werkbaar werk. Het lid zal dit zeker verder opvolgen.

Wat betreft de gevolgen van digitalisering en robotisering heeft het lid de indruk dat de aanpak in Vlaanderen gefragmenteerd verloopt en dat er geen duidelijke agenda is. Dit terwijl zich op internationaal niveau belangrijke evoluties voltrekken. Er is de gedeelde ambitie om van Vlaanderen een topregio te maken, die de leiding kan nemen inzake digitalisering en robotisering. Op dit moment wordt echter geen coherent beleid gevoerd. Er moet volgens het lid een concrete agenda komen met voldoende aandacht voor de sociale gevolgen. De discussie zal worden voortgezet op basis van de resolutie die de Groenfractie heeft ingediend (*Parl. St.* VI. Parl. 2016-17, nr. 903/1-4).

Imade Annouri is tevreden dat de minister stelt dat werkgevers moeten worden gesensibiliseerd om feedback te geven bij sollicitaties. Het blijft een grote oorzaak van frustratie bij werkzoekende jongeren. Ze worden wel vaak aangesproken op hun tekortkomingen, maar krijgen vaak geen antwoord of feedback op hun sollicitaties.

De minister stelt dat de VDAB open staat voor kritiek en suggesties. Het lid kondigt een vraag om uitleg aan over de website van het agentschap, die toch een aantal tekortkomingen lijkt te vertonen, zoals bijvoorbeeld vacatures die geen echte vacatures blijken te zijn.

Het lid bevestigt dat uit een stijging van het aantal meldingen niet kan worden afgeleid dat er meer gevallen van discriminatie zijn. Zijn punt is echter dat dit op geen enkele manier wordt gecontroleerd. Bij het begin van de regeerperiode heeft het lid aangekondigd dat hij de minister op het einde ervan zal beoordelen op een daling van de discriminatie op de arbeidsmarkt. De rapporten en studies blijven komen en dat is voor Imade Annouri een indicatie dat het beleid inzake discriminatie tekortschiet en het probleem niet effectief aanpakt.

Daniëlle Vanwesenbeeck stelt voor AIO uit te nodigen om in de commissie de hervormingen toe te lichten. Inzake het e-loket gaat de minister voor een geleidelijke aanpak. Betekent dit dat niet iedereen bereid is hieraan mee te werken? Waar zitten dan de eventuele knelpunten?

Kan de minister niet meer details over de plannen inzake kennisdiffusie geven? Ook wat dit betreft pleit het lid voor vereenvoudiging en meer transparantie. Heel veel kmo's zijn niet op de hoogte van het bestaan van de LED's bijvoorbeeld.

3.2. Antwoord van de minister

Minister *Philippe Muyters* heeft nadere informatie gekregen over de 247 dossiers van personen die na screening in aanmerking kwamen voor LDE maar waarvan de beslissing werd overruled. Dit wordt opnieuw bekeken door de VDAB. Indien deze personen nog werkzoekende zijn, zullen ze door de VDAB worden toegeleid naar een gepaste vacature in LDE.

Sonja Claes dankt de minister uitdrukkelijk voor dit antwoord.

Minister *Philippe Muyters* antwoordt aan Emmily Talpe dat hij niet zinnens is het percentage van de doelstelling inzake elektronische dienstencheques te verlagen. Sodexo heeft ingeschreven op een oproep en daarbij werd een percentage opgelegd. Bij de verlenging van het contract een lager percentage afspreken, zou niet eerlijk zijn ten opzichte van mogelijke concurrenten. Bij een nieuw contract moet opnieuw de markt worden bevraagd.

De minister meent dat sterk wordt ingezet op de activering van oudere werklozen. Hij wil met de regering bekijken hoe de aanpak inzake matching verder kan worden verfijnd. De minister wijst wel op het gebrek aan eensgezindheid hierover bij de sociale partners.

De VDAB zal de cijfers over het bereik van jongeren vergelijken met die van het vermelde onderzoek. Dat werd heel recent afgesproken en de minister kan nog niet zeggen wanneer er feedback kan worden gegeven.

Het is precies omdat het stelsel van de leertijd erodeert, zoals Robrecht Bothuyne opmerkte, dat de minister aan SYNTRA Vlaanderen heeft gevraagd om samen met de SYNTRA vzw's te bekijken welke actie kan worden ondernomen. De financiering van het stelsel duaal leren is voorzien in de begroting.

De minister antwoordt verder aan Imade Annouri dat de Vlaamse Regering wel sterk bezig is met digitalisering en dat op een integrale manier. Er worden inspanningen gedaan inzake infrastructuur, het bijschaven van competenties en inschatting van de gevolgen.

De minister had begrepen dat het lid hem op het einde van de regeerperiode zou beoordelen op het resultaat, met name het aantal personen van allochtone origine die aan het werk zijn. Aangezien discriminatie niet kan worden gemeten, is dat voor de minister het resultaat dat telt.

Dat het e-loket geleidelijk wordt opgestart, zoals Daniëlle Vanwesenbeeck opmerkt, lijkt de minister logisch. Drie belangrijke spelers voor het bedrijfsleven – het Departement EWI, het Departement Werk en FIT – starten ermee. Daar nu bijvoorbeeld alles van het beleidsdomein Omgeving aan toevoegen, zou de start nodeloos kunnen vertragen. Indien de drie vermelde instanties kunnen aantonen dat het e-loket werkt en dat het bedrijfsleven de weg ernaartoe vindt, zal het voor de andere actoren wellicht gemakkelijker zijn erin te stappen.

De minister kan nog geen verdere details geven over de plannen inzake kennisdiffusie. Hij zal die eerst aan de Vlaamse Regering voorleggen. De bekendheid van de initiatieven kan inderdaad verbeteren en dat zal in de hervorming worden meegenomen.

III. Indicatieve stemming

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018 – bevoegdheden Werk en Economie, Wetenschap en Innovatie – wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

B. DEEL SOCIALE ECONOMIE

I. Toelichting

1. Beleidsbrief Sociale Economie

Minister *Liesbeth Homans*, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, geeft toelichting bij de beleidsbrief.

1.1. Iedereen aan het werk/iedereen participeert

De minister licht de eerste strategische doelstelling toe: 'Iedereen aan het werk/iedereen participeert'.

Collectieve inschakeling in een reguliere context

Bij de toelichting van de vorige beleidsbrief kon de minister de goedkeuring melden van het principeakkoord van 18 oktober 2016 tussen de sector van de sociale economie, de Vlaamse Regering en de betrokken administraties. Dit akkoord vormt de contouren van het hernieuwde Maatwerkbesluit en maakte een einde aan de procedures bij de Raad van State. De Raad van State bevestigde de stopzetting op 10 mei 2017.

De minister gaf in 2017 uitvoering aan dit principeakkoord. Er werd een administratief-technisch comité gestart, bestaande uit vertegenwoordigers van het Departement WSE, de VDAB, het kabinet van de minister en de koepelorganisaties voor sociale economie. Dit is volgens de minister een belangrijke schakel in de succesvolle implementatie van de nieuwe maatwerkregelgeving.

Op 17 februari 2017 keurde de Vlaamse Regering het zogenaamde Maatwerkbesluit-bis goed. Het regelt de nieuwe inwerkingtreding van de maatwerkregelgeving op 1 januari 2019. Er lopen voorbereidingen om de maatwerkbedrijven simulaties te geven van de financiële impact van de nieuwe regelgeving. Er volgen nog informatiesessies in december 2017. In april 2017 werd al gedetailleerde informatie over de omzetting naar de maatwerkregelgeving gegeven.

Het besluit van de Vlaamse Regering over de bijdrage in de loonkostfinanciering werd intussen ook goedgekeurd. Er werd een eenmalige financiële tussenkomst geregeld ten behoeve van die bedrijven die tijdens de maatwerkperiode van 1 april 2015 tot en met 8 februari 2016 bijkomend doelgroepmedewerkers hebben tewerkgesteld binnen het toegewezen contingent en voor wie ingevolge de overgangsfinitanciering de ondersteuning van deze mensen onder druk kwam te staan. In de aanloop naar de nieuwe maatwerkregelgeving was het ook nodig om het ministerieel besluit over indicaties en attesten tot toekenning van de werkondersteuningspakketten opnieuw te activeren.

Naast de werkzaamheden in het kader van het hernieuwde Maatwerkbesluit rondde de VDAB ook de evaluatie van het nieuwe ICF-instrument af. Het evaluatierapport werd in het voorjaar van 2017 in de commissie voorgesteld en het werd sindsdien door een technisch comité opgevolgd.

Verder onderzoek heeft volgens minister Homans aangetoond dat er voor de lokale diensteneconomie en sociale werkplaatsen nood bestaat aan het aanpassen van de richtlijnen van de VDAB-consulenten over het ICF-instrument. Dat gebeurde eind september 2017 voor LDE. Voor de sociale werkplaatsen zullen de richtlijnen nog voor het einde van november 2017 aan de VDAB-consulenten worden gegeven. Dit wordt nu nauwgezet gemonitord en opgevolgd door een technisch comité.

De minister zegt daarnaast extra inspanningen te leveren om de sector nog te versterken. Er was in 2017 een grote investeringsoproep voor de sociale en de beschutte werkplaatsen, met als doel duurzame mobiliteit en de bevordering van werkbaar werken en de wendbaarheid van de doelgroepwerknemers. Er werden 99 projecten voor een totaalbedrag van bijna 5,1 miljoen euro gegund. De maximale subsidie per project bedroeg 65.000 euro.

De minister voorziet daarenboven vanaf 2018 in leningen voor zonnepanelen voor een bedrag van 5 miljoen euro per jaar.

Door middel van de gescoregularisatiepremie creëerde de minister een bijkomend groeipad van 190 vte's in sociale of beschutte werkplaatsen of, naar schatting, 217 doelgroepwerknemers en 23 vte-begeleiders.

Er wordt ook voorzien in een groeipad van 12 miljoen euro voor de sociale economie in 2018. Hiermee zal de minister bijkomend ruim 500 vte's voor de maatwerkbedrijven en 160 vte's voor de LDE kunnen financieren.

Tijdelijke competentieversterkende trajecten met een lokale inslag

Sinds 1 april 2015 trad de nieuwe LDE-regelgeving in werking, momenteel loopt nog een overgangperiode.

De minister doet inspanningen om de LDE-initiatieven te versterken. In 2017 voorzag zij in een groeipad van 200 vte's. Er was een open oproep voor 170 vte's, met de focus op doorstroom en groei van organisaties kleiner dan vijf vte's. Er was ook een gesloten oproep van 30 vte's voor Antwerpen en Gent.

Zoals al vermeld, komt er daarbovenop in 2018 nog een groeipad van 160 vte doelgroepmedewerkers.

Met de gescoregularisatie werd ook een groeipad van 47 vte's in de LDE gecreëerd.

De datum om te voldoen aan de schaalgrootte van minimum vijf vte's zal verschuiven naar 1 januari 2019, zoals al eerder besproken in de commissie.

De richtlijnen bij het ICF-instrument inzake de toeleiding werden bijgesteld.

Uiteraard blijft de minister erover waken dat bij wijzigingen in de klaverbladen de inschakelingstrajecten van doelgroepwerknemers behouden blijven.

Zoveel mogelijk kansen creëren via doorstroom

De minister herhaalt haar ambitie om mensen die sterk genoeg zijn te laten doorstromen naar de reguliere economie, al is ze er zich terdege van bewust dat er altijd mensen zijn voor wie dat niet zal lukken. Het is dan ook een ambitie, geen fetisj. Mensen die kunnen doorstromen naar het NEC maken bovendien plaatsen vrij voor mensen die dat niet kunnen.

Er worden diverse maatregelen genomen om die doorstroom te ondersteunen. De ESF-oproep 'doorstroom LDE' loopt. Er is een budget van 1.250.000 euro voor de periode van 1 mei 2016 tot 31 december 2018. De doorstroom binnen maatwerkbedrijven lag stil door de schorsing van het Maatwerkbesluit, maar nu is de ESF-oproep gelanceerd rond doorstroom vanuit de sociale en beschutte werkplaatsen. De minister deelt mee dat er zestien projecten zijn goedgekeurd. Die lopen tot 31 december 2018, voor een totaalbudget van 1.550.000 euro.

Er is ook een ESF-tender rond 'proeftuinen samenwerking sociale economie en het NEC'. In totaal werd een budget van 1,8 miljoen euro gereserveerd voor die projecten. Daarvan werd al 575.471 euro gegund aan drie promotoren, die elk maximaal drie proeftuinen kunnen opstarten. De looptijd is van 1 september 2017 tot 31 december 2018. De drie promotoren zijn: de vzw Mentor uit Kortrijk, het consultancybureau BDO en Deloitte. Elke promotor is nu drie proeftuinen aan het uitwerken. Die worden opgevolgd door ESF Vlaanderen en indien ze goed worden bevonden, krijgen de proeftuinen de resterende middelen van de 1,8 miljoen euro om verder uit te rollen.

Wat betreft arbeidszorg, verwijst de minister naar haar antwoord op de vraag om uitleg van Rob Beenders over de plaats van de sociale economie in de werk- en zorgtrajecten (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. C58). Ze onderstreept nogmaals dat de bestaande budgetten en plaatsen in de arbeidszorg vanuit Sociale Economie behouden blijven. De plaatsen arbeidszorg zullen, wanneer ze vrijkomen, geleidelijk ook meer doorstromingsgericht worden.

In het voorjaar van 2017 werd ter ondersteuning een 'Lerend netwerk doorstroom vanuit arbeidszorg' georganiseerd vanuit de collectieve ondersteuning. Minister Homans spreekt de ambitie uit om in de nieuwe maatwerkregelgeving ook het arbeidszorgkader in de sociale economie verder aan te passen en maximaal te aligneren op de activeringstrajecten, rekening houdend met beleidsaanbevelingen uit het lerend netwerk. Dat gebeurt in nauw overleg met de sector. De minister spreekt dan ook met klem de kritiek tegen dat ze niet naar de sector zou luisteren en dat de sector zich niet kan vinden in het nieuwe besluit van de Vlaamse Regering over de werk- en zorgtrajecten met betrekking tot de sociale economie. Ze citeert een bericht van een vertegenwoordiger van de sector waarin wordt gezegd dat de organisatie zich volledig kan vinden in het kader, zowel vanuit Welzijn als Sociale Economie, waarbij Sociale Economie de beschikbare budgetten alleen nog zal inzetten voor activeringstrajecten.

De bevoegdheden van de zesde staatshervorming inbedden in het Vlaamse beleid

Het is een uitdaging om de bevoegdheden die in het kader van de zesde staatshervorming zijn overgekomen in te bedden in het Vlaamse beleid.

In navolging van de beslissing van de Vlaamse Regering van 18 december 2015 tot regularisering, uitdoof of beëindiging van de gescoprojecten door de bevoegde ministers, werd op 24 maart 2017 de definitieve regeling van de inkanteling van de gescomiddelen in het reguliere beleid Sociale Economie goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Daardoor zal er in een tijdspad van vier jaar een inkanteling zijn van de gescoprojecten door jaarlijks minstens 25 procent van de regularisatiepremie integraal om te zetten naar arbeidsplaatsen voor de tewerkstelling van doelgroepwerknemers in de beschutte werkplaatsen, sociale werkplaatsen en LDE. Op die manier realiseert de minister een groeipad van ongeveer 190 voltijdse equivalenten in de sociale en beschutte werkplaatsen en een groeipad van ongeveer 47 voltijdse equivalenten in de lokale diensteneconomie.

Minister Homans stipt aan dat de conceptnota over de hervorming van SINE is goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 30 oktober 2015. Dat was de basis voor het individueel maatwerk bij reguliere bedrijven, volgens de principes van collectief maatwerk. De hervorming van SINE stond on hold door de schorsing van het Maatwerkbesluit, maar nu zijn de werkzaamheden in het kader van de uitrol van de conceptnota weer aan de gang. Momenteel wordt er bekeken welke maatregelen betrokken zijn bij de hervorming van de SINE-maatregel. Verder worden noodzakelijke aanpassingen en overgangsscenario's in kaart gebracht en uitgewerkt, uiteraard in overleg met de actoren, zoals bijvoorbeeld de lokale besturen.

1.2. Lokaal maatschappelijk surplus realiseren

De tweede strategische doelstelling in de beleidsbrief is een lokaal maatschappelijk surplus realiseren.

Ondersteuning van de lokale regierol

De minister draagt de lokale autonomie hoog in het vaandel. Dat betekent niet dat alles wordt doorgeschoven naar de gemeenten. Maar de gemeente- of stadsbesturen staan als overheid het dichtst bij de bevolking, voelen de lokale noden het best aan en hebben het beste zicht op het soort lokale economie dat moet worden ontwikkeld.

De pijnpunten van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 oktober 2012 over de regierol werden weggewerkt door een wijzigingsbesluit. Dat voorziet in betere verdelingscriteria ter ondersteuning van die regierol en het opnemen van een actie maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het totale te verdelen bedrag werd opgetrokken tot 1.875.000 euro. Het nieuwe besluit van de Vlaamse Regering trad in werking op 1 januari 2017. De subsidies zijn toegekend op basis van de aangepaste meerjarenplanning 2017-2019. Alle 32 aanvragen werden door de minister gehonoreerd. Dat zijn er vier extra in vergelijking met de vorige subsidieperiode. Met die 32 samenwerkingsverbanden bereikt de minister 204 steden en gemeenten. Dat is ongeveer 80 procent van de bevolking in het Vlaamse Gewest.

Door de gesloten oproep LDE voor de grootsteden Antwerpen en Gent konden zij inzetten op eigen accenten in de sociale economie, die aansluiten bij de specifieke grootstedelijke context. Wat Antwerpen betreft gaat dat over de uitbreiding van het systeem van conciërges in de sociale woonblokken, en dat is volgens de minister een groot succes.

1.3. Investeren in een duurzame toekomst voor Vlaanderen

Toegevoegde waarde creëren door duurzaam ondernemerschap

Een derde strategische doelstelling is investeren in een duurzame toekomst voor Vlaanderen, met als eerste punt een toegevoegde waarde creëren door duurzaam

ondernemerschap. Via een ondersteuningsaanbod voor de sociale economie wil de minister ondernemingen ondersteunen en inspireren, onder meer door een collectief of door een individueel ondersteuningsaanbod of door gerichte projecten.

In het collectief ondersteuningsaanbod werd de ondersteuning tot juli 2017 aangeboden door middel van een convenant. Vanaf augustus 2017 coördineert de administratie in overleg met het kabinet de verschillende werklijnen van het ondersteuningsaanbod, in nauw overleg met de stakeholders. Concreet wordt er vanaf nu gewerkt met overheidsopdrachten om verschillende soorten ondersteuningsaanbod in te richten. Hierdoor kan de overheid flexibeler inspelen op de noden van de begunstigden, die wel eens wijzigen.

De eerste overheidsopdrachten werden reeds gelanceerd. De minister wil daarmee vijf strategische trends en uitdagingen laten onderzoeken en laten nagaan wat de impact is op de sociale economie. Een voorbeeld is de impact van e-commerce.

In het najaar van 2017 is er nog een behoeftebevraging van de sector om naar de concrete noden te peilen zodat die kunnen worden meegenomen in het nieuwe ondersteuningsaanbod. De vragen zijn intussen opgesteld en zullen binnenkort aan de sector worden bezorgd.

De vernieuwde sociale-economiewebstek zal in 2018 worden gelanceerd.

Via het individueel managementadvies wordt er financiële steun gegeven voor het inwinnen van advies om de bedrijfsvoering te verbeteren en de onderneming te versterken of te laten groeien of te transformeren. De minister voorziet bijkomend in specifieke managementondersteuning voor financieel of economisch verlieslatende sociale-economiebedrijven.

De nieuwe regelgeving inzake individueel managementadvies werd in januari 2017 goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Ze remedieert aan verschillende knelpunten van de vorige regelgeving. Zo werd bijvoorbeeld het plafond van de steun opgetrokken van 8615 euro naar 10.000 euro voor managementadvies en van 11.262 euro naar 15.000 euro voor specifieke managementondersteuning voor financieel of economisch verlieslatende sociale-economiebedrijven. Het aantal adviezen per jaar is wel beperkt.

De nieuwe regelgeving stemt de individuele en collectieve ondersteuning beter op elkaar af en zorgt voor de afbakening van de maatregel ten opzichte van de kmo-portefeuille. De focus van de individuele adviezen werd verlegd naar de echte sociale-economiebedrijven. De coöperatieve vennootschappen kunnen geen beroep meer doen op deze individuele adviesondersteuning, maar kunnen wel terecht bij de kmo-portefeuille. Deze regelgeving geeft bovendien ook meer keuzevrijheid aan de begunstigden door niet meer te werken met een beperkt aantal erkende adviesbureaus. Het is aan de sociale-economieondernemingen zelf om geschikt advies te vinden.

De minister wil ook impulsen geven door middel van projectoproepen. Er werden twee projectoproepen gelanceerd, waarvan een voor startende sociale ondernemers. Er zijn veertien positief beoordeelde projecten met een looptijd tot 31 augustus 2017. Die kregen in totaal een bedrag van 235.277 euro. Een andere oproep was voor innovatie binnen de bestaande sociale-economieondernemingen. In dit verband kregen negen positief beoordeelde projecten een totaalbedrag van 168.000 euro. Beide oproepen werden in 2017 herhaald en de resultaten daarvan worden momenteel verwerkt.

Door hun specifieke karakter zijn coöperatieve en participatieve ondernemingen geschikt om werknemers en ondernemers met elkaar te verbinden en kunnen ze

op microniveau bijdragen aan oplossingen op het vlak van arbeidsmarkt en tewerkstelling. De minister wil deze ondernemingsvorm dan ook verder blijven ondersteunen. Om de mogelijkheden van het coöperatieve model als ondernemingsvorm beter bekend te maken, werd een communicatiestrategie gefinaliseerd. De uitrol hiervan is in voorbereiding. Daarnaast zet de minister via het collectieve ondersteuningsaanbod verder in op begeleiding en advies van nieuwe participatieve en coöperatieve ondernemingsideeën met de focus op tewerkstelling.

Duurzaam ondernemerschap bevorderen bij besturen

Samen met verschillende andere entiteiten zet de minister in op het bevorderen van duurzaam en ethisch aankoopbeleid bij de besturen. De overheid moet voor de consument een voorbeeldrol opnemen. In het najaar van 2015 startte een proefproject over de controle op de naleving van de IAO-conventies bij de aankoop van textiel. Het doel is dat de aankopers, Vlaamse overheid en lokale besturen, in staat zijn hun textielaankopen door te lichten en na te gaan welke rol een dergelijke controle kan spelen inzake andere productgroepen. Acht actoren werken hieraan mee: de VDAB, de stad Antwerpen, de OCMW's van Gent en Sint-Niklaas, IVAREM, IOK, het Facilitair Bedrijf en de stad Mechelen.

Er loopt ook onderzoek over hoe men maatschappelijk verantwoord ondernemen kan aanmoedigen bij openbare aanbestedingen.

Ondernemers ondersteunen om het competitief voordeel maatschappelijk verantwoord ondernemen te benutten

MVO biedt een kader aan de ondernemingen en organisaties om hun impact op de maatschappij in beeld te brengen, te managen en te integreren in de strategie van hun bedrijf. De minister wil alle ondernemers hierin gericht ondersteunen met maatregelen.

Met de vormingsreeks 'trajecten MVO' worden ondernemers begeleid in het maatschappelijk verantwoord ondernemen. Deze vorming loopt nog tot begin 2018. Er wordt daarbij ingezet op 'train the trainer'-sessies, zodat ook na afloop consultants bedrijven verder kunnen begeleiden. Een aantal vormingen werd samen met de sectororganisaties georganiseerd om zo een ruimer draagvlak binnen sectoren te vinden. Al 116 ondernemingen of organisaties werden bereikt in acht trajecten.

Er was voorts een oproep naar intermediarissen om individuele organisaties te ondersteunen bij hun MVO-uitdagingen. Vijftien projecten werden geselecteerd voor een totaalbudget van 583.000 euro. Die projecten lopen nog tot 31 mei 2018. Ondertussen heeft de minister een extra budget uitgetrokken en de oproep opnieuw opengesteld. De ingediende projecten worden momenteel behandeld.

Vanaf 2018 wordt informatie op maat aangeboden waarmee ondernemers- of sectororganisaties hun leden of organisaties kunnen motiveren om met MVO aan de slag te gaan.

Daarnaast werd de MVO-scan uitgebreid zodat diensten van de Vlaamse overheid en lokale besturen die ook kunnen gebruiken. In 2018 wordt de Sustatool, waarmee ondernemingen duurzaamheid in hun bedrijfsvoering kunnen integreren, doorvertaald naar een onlineapplicatie. De minister gaat na hoe de tool kan worden verfijnd zodat ook lokale besturen hiermee aan de slag kunnen gaan. Alle initiatieven zullen uitgebreid worden belicht en ontsloten op www.mvovlaanderen.be.

2. Begroting 2018 Sociale Economie

Minister Liesbeth Homans heeft de voornaamste krachtlijnen al toegelicht bij de beleidsbrief. Voor maatwerk is er een groeipad van 10 miljoen euro en dat is goed voor ongeveer 500 extra vte's. Voor LDE is er een groeipad van 2 miljoen euro, goed voor ongeveer 160 extra vte's. Het groeipad waarin voorzien was bij de begrotingscontrole voor 2017, namelijk 200 extra plaatsen in LDE, is nu structureel in de begroting opgenomen.

Voor de integratie van geregulariseerde gesco's in het reguliere beleid gaat er een bedrag van 914.000 euro naar maatwerk en 137.000 euro naar LDE.

Er wordt opnieuw 5 miljoen euro uitgetrokken voor leningen voor investeringen in hernieuwbare energie.

Tot besluit benadrukt de minister dat er nu – in de begroting 2018 en de aangepaste begroting 2017 – een behoorlijk groeipad is gerealiseerd, zowel voor maatwerk als voor LDE, dat groter is dan tijdens de gehele vorige legislatuur.

II. Bespreking

1. Tussenkomen van de leden

Tussenkomen van Sabine Vermeulen

Sabine Vermeulen is onder de indruk van de vaststelling dat de minister het grootste groeipad gerealiseerd heeft dat ooit werd bereikt in een legislatuur. Ze heeft ook de regularisering van de gesco's voltooid en de regelgeving en de subsidiëring in orde gebracht. Het loopt dus goed in de bevoegdheid Sociale Economie.

Het lid heeft nog enkele specifieke vragen. De opdracht van het ondersteuningsorgaan In|C is nu afgelopen en men kiest ervoor om voortaan korter op de bal te spelen. De administratie zal via overheidsopdrachten de verschillende deelopdrachten voor het ondersteuningsorgaan invullen. De eerste overheidsopdrachten daarvoor zijn in voorbereiding. Sabine Vermeulen heeft opgezocht wat die precies inhouden en die informatie was soms moeilijk te vinden. Het is dus inderdaad belangrijk dat er een nieuwe klantgerichte en gebruiksvriendelijke website komt. De in voorbereiding zijnde opdrachten gaan over circulaire economie, hernieuwbare energie, e-commerce en maatschappelijke en industriële noden. Dat zijn thema's die in belangrijke mate geconnecteerd zijn met de reguliere economie. Het lid wil weten of er een wisselwerking met de reguliere economie op het getouw wordt gezet, en dus ook met de bevoegdheden Werk en Economie.

Haar tweede vraag gaat over de inkanteling van SINE in de Vlaamse regelgeving en de uitwerking van het individueel maatwerk. Dat is een volgende stap in de optimalisatie van de regelgeving. Het blijft stuitend dat er consultants op pad zijn om erkenningen voor SINE te 'verkopen'. Gelukkig heeft federaal minister Johan Van Overtveldt ingegrepen om de fiscale stimulans daarvoor te verminderen. Het is een probleem van de Federale Regering: hoe meer SINE-erkenningen er worden aangevraagd, hoe meer er federaal moet worden bijgepast. Het blijft niettemin stuitend dat er bij erkenning geen enkele verplichting is om doelgroepmedewerkers tewerk te stellen. Daar is ook geen controle op. Daarom vraagt Sabine Vermeulen om, in afwachting van de hervorming ervan, een verplicht engagement in de SINE-regelgeving op te nemen.

Het groeipad van 12 miljoen euro is voor beschutte en sociale werkplaatsen en LDE, maar het lid wil weten wat de precieze verdeling is.

Tussenkomst van Sonja Claes

Sonja Claes denkt dat 2018 inderdaad een jaar zal worden waarin groei kan worden gerealiseerd in de beschutte en sociale werkplaatsen en in de lokale diensteneconomie. De vorige regering had ervoor gekozen om druppelsgewijs, jaar per jaar, een groeipad mogelijk te maken. De huidige minister zal in 2018 een groei mogelijk maken in de sociale economie. Er is een onderscheid gemaakt tussen de maatwerkbedrijven en LDE. Binnen de maatwerkbedrijven is er nog geen opdeling gemaakt tussen sociale en beschutte werkplaatsen. Kan de minister daar meer duidelijkheid over geven, evenals over de manier waarop de toewijzing of de oproep zal gebeuren om die uitbreiding mogelijk te maken? Dat is belangrijk voor de beschutte werkplaatsen en sociale werkplaatsen, en zeker voor de organisaties die projecten in de pijplijn hebben zitten die ze kunnen realiseren dankzij de groei die in 2018 mogelijk wordt gemaakt.

Tijdens een vorige bespreking hebben de commissieleden een overzicht gekregen van de groei in LDE. Een van de belangrijke doelstellingen in 2017 was dat de kleine bedrijven – die met minder dan vijf doelgroepwerknemers – konden groeien. *Sonja Claes* was op dat ogenblik ontgoocheld omdat er zo weinig bedrijven waren waar er bijkomende plaatsen naartoe gingen. De minister zou onderzoeken wat de reden was waarom men geen aanvragen had ingediend. Het lid vindt het belangrijk dat daarover duidelijkheid is vooraleer de nieuwe groei van 2018 er komt. Het is essentieel te weten waarom die kleine bedrijven geen aanvraag hebben ingediend, want het doel van de uitbreiding in 2018 moet zijn om de middelen gericht in te zetten.

In verband met de gesco's is het *Sonja Claes* niet helemaal duidelijk op welke manier er sprake is van een groei. De regering heeft afgesproken dat de middelen voor de gesco's van Werk naar Sociale Economie gaan. Een bedrijf krijgt evenveel middelen. Hoe kan dit als een groei worden gezien? Ze begrijpt dat dit een regularisatie is, waarbij de middelen van het ene kabinet naar het andere kabinet overgaan en waardoor globaal voor de regering de middelen dezelfde blijven. Maar dat geldt dan ook voor de werkplaatsen.

De nota over de hervorming van SINE is in 2015 door de Vlaamse Regering goedgekeurd. Toen is er heel wat commotie geweest en uiteindelijk werd de hervorming uitgesteld omdat er een procedure liep tegen het Maatwerkbesluit. Nu doet de minister een nieuwe poging om de SINE-maatregelen om te zetten naar individueel maatwerk. Het lid pleit ervoor om de sector daarover goed te bevragen om te vermijden dat er opnieuw commotie ontstaat. Het moet heel duidelijk zijn waar die SINE-middelen naartoe gaan om het individueel maatwerk op een goede manier in de markt te kunnen zetten.

Sonja Claes is verwonderd dat *Sabine Vermeulen* het had over bedrijven die de SINE-maatregel hebben aangevraagd, met een gunstiger fiscaal regime tot gevolg, maar zonder doelgroepmedewerkers tewerk te stellen. Volgens haar informatie is er een oplossing in het federale Zomerakkoord opgenomen. Er zal een link worden gemaakt tussen het indienen van een aanvraag en het aantal SINE-werknemers dat het bedrijf tewerkstelt.

De minister heeft in haar toelichting aangegeven dat er binnenkort duidelijkheid zal zijn over de manier waarop ICF voor de maatwerkbedrijven wordt toegepast. *Sonja Claes* vindt het nog altijd vreemd dat mensen kunnen worden gescreend en een ticket krijgen voor de lokale diensteneconomie, uitgebreid met maatwerk, maar dat de indiceringsconsulent die beslissing kan overrulen. Dat is nu bijgestuurd, maar de vraag is hoe wordt omgegaan met mensen die in het verleden gescreend zijn en werden overruled. Kunnen die een nieuwe screening aanvragen? Weet de VDAB over wie het gaat? Worden die mensen opgeroepen? Vandaag zullen

immers andere regels worden toegepast dan in het verleden. Het is belangrijk dat die andere regels worden toegepast want anders zal de minister in 2018 een uitbreiding doen zonder dat er mensen worden toegeleid. Sonja Claes kijkt uit naar de aangepaste richtlijnen voor de maatwerkbedrijven. Er zal nu vooral moeten worden nagegaan hoe de mensen die niet werden toegeleid maar wel recht hebben op een ticket LDE, in de lokale diensteneconomie terecht zullen komen.

Sonja Claes verwijst naar de bedenkingen die ze eerder gaf over de uitvoering van W². Ze vraagt voor welke doelgroep het extra miljoen euro dat wordt uitgetrokken precies is bedoeld. Om welke activiteiten moet het gaan en hoe zal de minister dit precies aanpakken?

Sonja Claes betreurt dat de minister het bericht van een vertegenwoordiger van Groep Maatwerk heeft geciteerd in de commissie. De beschutte werkplaatsen hebben vandaag manifest veel minder mensen op de werkvloer die arbeidsmatige activiteiten doen en die een arbeidszorgticket hebben. Van de 2300 mensen die vandaag in arbeidszorg zitten, is er een zeer beperkt aantal dat in de beschutte werkplaatsen wordt tewerkgesteld. Het bericht dan voordoen als representatief voor de hele sector vindt het lid bedroevend.

Tussenkomen van Emmily Talpe

Emmily Talpe zegt dat haar fractie zich in grote mate kan terugvinden in de beleidsprioriteiten. Ze is in de eerste plaats heel tevreden dat de countdown naar de inwerkingtreding van het Maatwerkdecreet in 2019 kan beginnen. Die maatregel vertegenwoordigt meer dan driekwart van de begroting Sociale Economie en het wordt dan ook tijd dat er iets gaat bewegen. Dat doet het in ieder geval wat betreft tewerkstelling, met het groepspad van 12 miljoen euro in 2018.

De 5 miljoen euro waarin is voorzien voor duurzame energie in sociale en beschutte werkplaatsen zou medio oktober 2017 worden toegekend. Is dan het hele budget opgebruikt? Het lid zou graag inzage krijgen in de concrete projecten, eventueel via een schriftelijke vraag.

Emmily Talpe verheugt zich op de tenuitvoerlegging van het individuele maatwerk, dat dankzij het Maatwerkbesluit-bis niet meer geblokkeerd is. Ze is absoluut voorstander van het rugzakprincipe en de optimale inschakeling van de reguliere sector in de sociale economie. Dit dossier is goed voor 12 procent van de begroting, een omvangrijk deel. De enige vraag die ze zich bij de SINE-hervorming stelt, is die naar timing. Op een eerdere vraag om uitleg antwoordde de minister dat de hervorming op 1 januari 2019 van start zou gaan. In de beleidsbrief zelf staat dat er wordt doorgewerkt aan de SINE-hervorming in dialoog met de stakeholders, zonder een concrete timing. Daarom wil het lid weten of de minister bij de vooropgestelde timing blijft en of er binnen de regering overeenstemming is over het rugzakprincipe en de manier waarop de ondersteuning van mensen in het individueel maatwerk moet worden ingevuld.

De operationalisering van het collectieve en individuele maatwerk beslaat samen ongeveer 90 procent van de begroting Sociale Economie. Dat toont aan dat het gaat om gesubsidieerde tewerkstelling en minder om de economie zelf. Dankzij de SINE-hervorming komt daar verandering in en worden er ook extra mogelijkheden gecreëerd voor feitelijke doorstroming, meer bepaald vanuit het collectief naar het individueel maatwerk. Ook de reguliere ondernemers krijgen de kans om een actieve bijdrage te leveren aan de sociale economie door doelgroepwerknemers in hun onderneming aan te trekken en te integreren.

Voor Open Vld is doorstroming een heel belangrijke pijler van zowel het Maatwerk- als het LDE-decreet. Dat gaf de minister ook aan, met de nuance dat doorstrom

een multidimensionaal begrip is en dat het niet voor iedereen mogelijk is. In het verleden waren er heel wat kritische geluiden vanuit de sector over het doorstroomobjectief, maar er is toch sprake van een kentering. De tender rond doorstroomtrajecten blijkt heel wat organisaties aan te moedigen om het aantrekken van nieuwe medewerkers als een onderdeel van een traject te beschouwen. Dat is uiteraard een goede zaak en moet van nabij worden opgevolgd.

Een belangrijke en hiermee verbonden problematiek is de gelijkschakeling van de verschillende statuten en financieringsstromen. Het is natuurlijk geen sinecure om daar een lijn in te trekken. Er is SINE, er is gesco, de structurele vermindering, de sociale Maribel enzovoort. In het voorjaar kondigde de minister aan dat ze een studie zou laten uitvoeren die de huidige verschillen in die statuten en stromen, zowel op het Vlaamse als het federale niveau, in kaart zou brengen. Hoe ver staat het met die studie en wanneer hoopt de minister die impactanalyse te starten?

Het lid is tevreden dat de deadline voor de lokaaldiensteneconomie vooruit werd geschoven. Ze waarschuwt er wel voor om zich geen tweemaal aan dezelfde steen te stoten. De LDE-initiatieven moeten goed worden gescreend en de minister moet tijdig aan de alarmbel te trekken als er te weinig actie wordt ondernomen om de vijf voltijdequivalenten te halen. De minister zegt dat het uitstel eenmalig is, maar de spreker vraagt zich af of dat absoluut is. Zullen er eventueel selectieve uitzonderingen worden overwogen als zou blijken dat een aantal initiatieven toch niet aan de voorwaarde kan voldoen tegen de deadline?

Emmily Talpe verwijst naar de bespreking van de beleidsbrief Wonen, meer bepaald over de huisbewaarders in een sociale huisvesting. De aanstelling van die huisbewaarders past in LDE en uiteraard moeten zij ook aan de voorwaarden voldoen. In de beleidsbrief Wonen heeft de minister gesteld dat ze zou nagaan hoe dit probleem kan worden opgelost. Daarom kijkt de spreker uit naar het antwoord van de minister.

De fractie van het lid is tevreden met de aandacht van de minister voor het ondernemerschap in de sociale economie. Ze vraagt bijzondere aandacht voor de sociale werkplaatsen. Dat zijn ook ondernemers, maar ze zitten in een tweespalt. Enerzijds moeten ze sociale tewerkstelling creëren voor een doelgroep die niet of nog niet rijp is voor de arbeidsmarkt. Anderzijds moet ook hun zakencijfer kloppen. Dat is vaak de reden waarom ze niet geneigd zijn om de betere arbeidskrachten te laten doorstromen.

Sommige sociale werkplaatsen ondervinden concurrentie van de werkplaatsen in gevangenissen. De gemakkelijke routinewerkjes zijn voor hen moeilijker te vinden, omdat de gevangenissen met een lagere arbeidskost kunnen werken. De spreker vraagt of de minister daarover intussen al klachten heeft gehoord.

Recent was er ook de casus van Duracell in Aarschot. De inpakactiviteiten die door een beschutte werkplaats worden uitgevoerd, zal Duracell nu overbrengen naar Polen. In welke mate zal de minister monitoren of de beschutte werkplaatsen concurrentie ondervinden van de lageloonlanden? Het voorval onderstreept ook de noodzaak voor de maatwerkbedrijven om tijdig te innoveren en zich te heroriënteren, en dus voorbereid te zijn op het verlies van huidige opdrachten. Daar moet het beleid zeker op inspelen. Om die reden is Open Vld zeker tevreden met de aandacht van de minister voor adviespremies en managementondersteuning en met de oproep voor innovatie in de sociale-economieondernemingen. Het lid vraagt of daar veel reactie op komt en welk soort innovatieve projecten er worden voorgesteld.

Emmily Talpe verwijst op haar beurt naar de vraag om uitleg over de plaats van de sociale economie in de werk- en zorgtrajecten. De minister garandeert het behoud

van de bestaande plaatsen binnen de sociale economie en zet in op de doorstroomgerichte arbeidszorg. Er blijven natuurlijk praktische problemen en bezorgdheden, die gericht moeten worden aangepakt. Dat gebeurt het best in overleg met alle actoren. De spreker vraagt of de minister een volwaardig overleg wil organiseren met de Ronde Tafel Arbeidszorg Vlaanderen.

Arbeidszorg is er niet alleen voor mensen met een laaggeschoold profiel. Ook hooggeschoolden kunnen in de arbeidszorg terecht komen, zeker als het gaat over mensen met een medische problematiek. In hoeverre kan arbeidszorg voldoende inspelen op een progressieve werkhervatting? Sommige ziekenfondsen blijken niet zo goed op de hoogte van wat arbeidszorg precies omvat. Er worden wel infodagen georganiseerd, bijvoorbeeld in Vlaams-Brabant. Weet de minister of dat ook in andere provincies gebeurt? Dit kan zeker worden gestimuleerd, zodat er voldoende informatie over de mogelijkheden beschikbaar is.

Bepaalde sociale en beschutte werkplaatsen zouden in de zomermaanden studenten aanwerven voor vakantiewerk, en dan niet in de omkadering of het management. Emmily Talpe vraagt of de minister hier zicht op heeft. Dit lijkt haar moeilijk te verzoenen met de opzet van de sociale en beschutte werkplaatsen.

De vergrijzingsproblematiek in de sociale economie baart de Open Vld-fractie zorgen. Daarover staat niets in de beleidsbrief. De fractie heeft al enkele keren aangedrongen om daar cijfermateriaal over te krijgen, net zoals cijfers over doorstroming belangrijk zijn. Zijn er cijfers voorhanden over hoe de gemiddelde leeftijd evolueert in elke deelsector van de sociale economie, en hoeveel mensen er uitstromen via pensionering? Kunnen die cijfers ter beschikking worden gesteld? Ze moeten in ieder geval goed worden gemonitord.

Tussenkoms van Rob Beenders

Rob Beenders geeft eerst zijn opmerkingen bij de begroting. De fractie van het lid is heel tevreden met het groeipad. Hij heeft nooit iets anders beweerd en dus is er geen reden om daaraan te twijfelen. Daarover heeft hij geen verdere kritische vragen, wel over de begroting en de middelen voor arbeidszorg. Er zou 1 miljoen euro extra komen, maar dat vindt het lid niet terug in de begroting. Hij wil weten hoe de minister dat bedrag gaat besteden. In het besluit dat principieel werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering over de werkszorgtrajecten is er niets geregeld voor de financiering van de arbeidszorgwerkvloeren. Daarover kan enige uitleg worden gegeven.

De nieuwe allocatie voor de doelgroepvermindering voor gesco's in sociale werkplaatsen omvat een bedrag van 12,8 miljoen euro. Rob Beenders wil weten hoeveel vte gesco's in sociale werkplaatsen met dat budget worden gefinancierd. Tevens vraagt hij aan de minister om een opdeling te maken van de middelen en het aantal voor de omkadering enerzijds en de doelgroep anderzijds.

Het lid gaat verder met de opmerkingen over de beleidsbrief en start bij het maatwerk. Vlaanderen kan beter laat dan nooit starten met collectief maatwerk. Dat is helaas niet kunnen gebeuren op 1 april 2015, het wordt nu 1 januari 2019. Klopt het dat de werkplaatsen per 1 januari 2018 zullen worden gefinancierd volgens het oude systeem en dat ze tegelijkertijd een simulatie van de financiering volgens het Maatwerkdecreet zullen krijgen?

Wanneer worden de aangekondigde informatiemomenten georganiseerd? Het is uitermate belangrijk dat de werkplaatsen tijdig en correct worden geïnformeerd. Dat was een belangrijke reden waarom het in het verleden is misgelopen. De onduidelijke communicatie was een van de oorzaken van de impasse van de voorbije jaren. Die fout mag niet worden herhaald.

Uit de beleidsbrief blijkt ook dat in het najaar van 2017 nog verder werk zal worden gemaakt van een oplossing van de problemen met ICF. Daar is in de commissie al veel over gesproken en volgens het lid is het nu hoog tijd om daar klaarheid in te scheppen. In het voorjaar van 2015 werd gestart met de ICF-indicering en twee jaar later is er nog altijd geen duidelijke oplossing. De indicering en toeleiding zijn voor de ondernemingen en de werkzoekenden nog altijd problematisch. Hoe staat het met de zoektocht naar oplossingen? De minister heeft duidelijke afspraken beloofd met de VDAB, namelijk nieuwe richtlijnen voor de indiceringsconsulenten en arbeidshandicapspecialisten die de beslissingen nemen. Wat is de stand van zaken?

Nog inzake ICF leest Rob Beenders op pagina 8 van de beleidsbrief dat er enkel bijkomend onderzoek voor de lokale diensteneconomie werd gevoerd en dat het onderzoek voor de sociale werkplaatsen zal worden aangevat. Waarom is dat niet gelijktijdig onderzocht? Wanneer zal dat dan wel gebeuren? Is er al overleg geweest met de koepelorganisaties en wat was het resultaat?

Inzake het groeipad van 10 miljoen euro voor de maatwerkbedrijven leert het lid uit het antwoord op een schriftelijke vraag dat 7 miljoen euro uitsluitend is aangewend om een deel van het niet-ingevulde contingent bij beschutte werkplaatsen in te vullen. Er werden geen extra toewijzingen gedaan. De invulling van het contingent door de beschutte werkplaatsen is daardoor gestegen. Hoe zal de minister, rekening houdend met de invulling en de verdeling van de middelen in 2017, het groeipad in 2018 verdelen? Wat zijn de prioriteiten? Wanneer wordt het groeipad effectief ter beschikking gesteld?

Het groeipad voor de lokale diensteneconomie in 2017 en het aangekondigde groeipad voor 2018 zijn heel positieve maatregelen. Hoe en wanneer wordt het groeipad verdeeld en toegekend? Stelt de minister daarbij specifieke doelstellingen voorop?

Het uitstel van de 5 vte-norm voor LDE naar 2019 werd al herhaaldelijk besproken in de commissie. Rob Beenders is op zijn hoede wanneer hij in de beleidsbrief leest dat de minister opnieuw zal bekijken waar en in welke mate de vereiste schaal-grootte van 5 vte nog problemen veroorzaakt en op welke wijze daaraan tegemoet kan worden gekomen. Aan welke oplossingen denkt de minister of haar administratie? Zal het bijkomende groeipad van 2 miljoen euro in 2018 volstaan of denkt de minister aan alternatieve oplossingen, zoals het bijsturen van de regelgeving?

Wat betreft LDE en de indiceringsproblematiek verwijst Rob Beenders naar zijn bemerkingsen inzake de maatwerkbedrijven. Het lid hoopt op een snelle oplossing die effectief werkt op het terrein. Een verkeerde toeleiding mag niet het gevolg zijn van een richtlijn aan een VDAB-medewerker en de interpretatie van een consulent. De toepassing moet gewoon werken.

De minister verwijst in de beleidsbrief naar eventuele wijzigingen van de klaverbladen. Het lid is heel tevreden dat de minister kiest voor een maximaal behoud van de inschakelingstrajecten. Maar het is belangrijk om in de mate van het mogelijke in de toekomst ook de dienstverlening te verzekeren. In de vorige beleidsbrief was een overzicht van de klaverbladen opgenomen. Welke klaverbladen worden vandaag door de Vlaamse overheid nog ondersteund? Zijn er klaverbladen waarvan de minister verwacht dat er wijzigingen nodig zijn?

Doorstroming mag volgens de minister geen fetisj zijn, al hecht zij er wel veel belang aan. De minister heeft gelijk als ze stelt dat doelgroepmedewerkers maximaal moet kunnen doorstromen. Maar het mag geen doel op zich zijn voor de sociale economie en daarover verschilt Rob Beenders enigszins van mening met de minister. De minister stelt volgens het lid doorstroom als ultiem doel voorop,

dus moet de doorstroom worden gemonitord. De toeleiding van een zwakkere doelgroep kan de doorstroming immers onder druk zetten. Een goede monitoring is noodzakelijk om constant te kunnen bijsturen. Zonder monitoring is het moeilijk om beleidsconclusies te trekken. In het verleden stonden de gegevens over de doorstroming op de website van het Departement WSE, waarbij de uit- en doorstroomcijfers heel duidelijk werden geformuleerd. Sinds enkele jaren zijn die cijfers niet meer beschikbaar. Na een schriftelijke vraag in februari 2017 werden de cijfers van 2015 online geplaatst, maar ondertussen zijn dat nog altijd de enige cijfers die beschikbaar zijn. Heeft de minister zicht op de cijfers met betrekking tot de uit- en doorstroom in de sociale economie? Is er een evolutie merkbaar in deze cijfers? Kan de minister zeggen wanneer er een update komt van de cijfers op de website? Waarom verloopt het ter beschikking stellen ervan zo moeizaam?

Over de werk- en zorgtrajecten werd al een vraag om uitleg gesteld. Het lid onthoudt uit het antwoord van de minister dat het bestaande kader arbeidszorg binnen de sociale economie blijft bestaan en dat er een nieuw kader Werk/Welzijn wordt gecreëerd.

De conceptnota over de hervorming van SINE werd twee jaar geleden goedgekeurd. Rob Beenders is nog altijd bezorgd over de plannen van de minister met betrekking tot de toekomst van deze maatregel, vooral rond het aangekondigde individueel maatwerk. De minister stelt in haar beleidsbrief dat ze de SINE-middelen wil blijven inzetten voor de werkgelegenheid van kansengroepen. Dat is belangrijk, maar een hervorming naar individueel maatwerk zoals in de conceptnota van 2015 werd voorgesteld, zal volgens het lid voor de sociale economie weinig goeds betekenen. Het lid vraagt de commissieleden goed na te denken over de gevolgen van deze hervorming en dringt aan op de voortzetting van de gedachtewisseling die in februari 2016 werd onderbroken. Er kwamen nog steeds geen antwoorden op de toen gestelde vragen. Het is nu de hoogste tijd om daarmee te starten.

Nog met betrekking tot SINE wordt in de beleidsbrief melding gemaakt van de grote impact van de verwevenheid met andere maatregelen. Reeds in 2015 en 2016 heeft het lid de gevolgen aangekaart, vooral inzake de verwevenheid van SINE met gesco, Sociale Maribel en de structurele vermindering. Wat is de stand van zaken van de screening waar de minister naar verwijst in haar beleidsbrief? Is er al zicht op de impact van een gelijkschakeling? In haar antwoord op een vraag om uitleg stelde de minister eerder dat het overleg met de federale overheid zou worden opgestart (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2016-17, nr. C221). Is er al overleg geweest met de federale overheid en wat was het resultaat daarvan? Rob Beenders wil in dit verband nog maar eens pleiten voor het maximale behoud van de toegekende middelen aan de sociale en beschutte werkplaatsen en lokale diensten, en ook voor het maximale behoud van de middelen voor de sociale economie. Zijn fractie wil geen verschuiving van middelen naar nieuwe individuele tewerkstellingsmaatregelen. Minister Homans moet volgens het lid geen nieuwe individuele doelgroepmaatregelen uitwerken, dat is de bevoegdheid van de minister van Werk. De minister zou de vrijgekomen SINE-middelen beter gebruiken om de harmonisatie tussen beschutte en sociale werkplaatsen te realiseren en om bijkomend te investeren in de groei van de sector.

Wat betreft de inbedding van de middelen voor de gesco's, heeft de minister met de sector een oplossing uitgewerkt voor de gescoprojectsubsidies. Daarvoor wil Rob Beenders de minister uitdrukkelijk danken. Wat betreft de inkanteling van de gesco's in sociale werkplaatsen verwijst hij naar zijn bedenkingen bij de SINE-hervorming. Hij vindt dat de minister gesco en SINE gezamenlijk moet aanpakken en voor een structurele oplossing moet zorgen.

De opdracht die werd gegund aan In|C voor ondersteuning zal niet meer opnieuw worden aanbesteed. Rob Beenders betreurt de beslissing van de minister om

opnieuw met deelopdrachten te werken. Destijds werd beslist om de verschillende opdrachten te vervangen door een globale opdracht, net om versnippering tegen te gaan en efficiënter te kunnen werken. Maar ook de sector heeft hierin een grote verantwoordelijkheid. Het collectief orgaan is nooit uitgerold zoals initieel werd voorgesteld, en ook dat kan de spreker alleen maar betreuren. Op pagina 14 van de beleidsbrief staat dat er al een eerste reeks overheidsopdrachten in voorbereiding is. Aan welke overheidsopdrachten denkt de minister om het totale pakket dat aan In|C werd gegund op te vangen? Zal ze hetzelfde budget dat was uitgetrokken voor de opdracht van In|C ook in de toekomst besteden aan de ondersteuning van de sociale economie?

De minister start ook een behoeftebevraging inzake ondersteuning op bij ondernemingen in de sociale economie. Welke timing volgt de minister daarbij? Er werden volgens het lid al vijf oproepen gepubliceerd door het Departement WSE, meer bepaald op 22 oktober 2017. Blijkbaar moeten die aanvragen worden ingediend voor 16 november 2017. Van een aantal dienstverleners hoorde Rob Beenders dat dit een zeer korte termijn is om de partnerschappen rond te krijgen en om tijdig een aanvraagdossier in te dienen. Het lid vraagt zich af waarom de minister een dergelijke korte termijn heeft vooropgesteld. Is er nog een mogelijkheid om de datum van indiening te verschuiven?

Tussenkomst van Imade Annouri

Imade Annouri hoort heel positieve geluiden uit de sector inzake het Maatwerkdecreet. Het is een goede zaak dat er een doorbraak is en dat alle partijen zich in het principeakkoord kunnen vinden. Het is ook positief dat er een groeipad is aangekondigd en dat het maximumbudget op bedrijfsniveau is opgeheven. Dat geeft de betrokken ondernemingen een reële vrijheid van aanwerving binnen hun contingent. Nu is de verdere uitrol van het nieuwe Maatwerkbesluit van belang. Tot begin 2019 blijft de huidige regeling van kracht, terwijl de voorbereidingen voor de hernieuwde uitvoering van het decreet worden genomen. Essentieel is voor het lid dat de verschillende spelers tijdig zicht krijgen op het financiële plaatje en de financiële mechanismen achter de nieuwe regelgeving. Er is afgesproken dat daar duidelijkheid over komt, minstens een jaar voor de nieuwe regeling in werking treedt. Vandaag is die duidelijkheid er nog niet. De tijd dringt en *Imade Annouri* vraagt aan de minister om die afspraak te respecteren zodat de werkplaatsen zich tijdig kunnen organiseren, temeer omdat sinds 1 april 2017 de aanwervingen al een impact hebben op de subsidies in 2019.

Weten de bedrijven al wat de financiële implicaties zullen zijn? Geeft de simulatie al een correct beeld van de toekomstige subsidies en liggen die in de lijn van de verwachtingen en de huidige subsidie? Zal de hervorming van het nieuwe Maatwerkbesluit ook zorgen voor een vereenvoudiging en afstemming van de huidige subsidievoorwaarden en ondersteunende maatregelen voor ondernemingen in de sociale economie?

Imade Annouri staat ook stil bij de doorstroom richting reguliere economie. De minister herhaalt in haar beleidsbrief enkele keren dat het haar ambitie is zoveel mogelijk mensen te laten doorstromen naar de reguliere economie. De afstemming met de hervormingen binnen het beleidsdomein Werk zijn dan uiteraard cruciaal. Die afstemming is zowel inhoudelijk van belang, om duidelijkheid te creëren over de hervormingen van tijdelijke werkervaring en zo de meest geschikte aanpak voor elke doelgroepwerknemer mogelijk te maken, alsook qua timing, om continuïteit in de begeleiding te hebben. Het lid vraagt aan de minister of en hoe er afstemming is gebeurd. Hoe ziet de minister de begeleiding van sociale-economiewerknemers in de reguliere economie?

De minister heeft in 2016 de hervorming van SINE voorlopig opgeschort, maar nu wordt er opnieuw werk van gemaakt. Omdat daarover op dit moment heel veel onduidelijkheid bestaat, vraagt Imade Annouri de minister om opheldering. Hoe zal het financiële kader eruitzien? Hoe wordt de sector, die toch ook een belangrijke werkgever zal worden, bij de hervorming van SINE betrokken? Hoe zal de minister garanderen dat de werknemers die op dit moment aan de slag zijn met een SINE-statuut in de toekomst aan de slag kunnen blijven? Hoe zal de minister de reguliere werkgevers stimuleren om werkplekken te creëren? Begeleiding is essentieel, maar welke stimuli zet de minister daartegenover? Komt er een sensibiliseringscampagne, bijvoorbeeld richting potentiële werkgevers? Het lid hoopt dat de minister dit kan verduidelijken. Het is immers belangrijk om daarin stappen vooruit te zetten.

Wat betreft de ICF-screening en de toeleiding, sluit het lid zich aan bij de vragen van Rob Beenders en Sonja Claes.

Imade Annouri sluit af met een algemene opmerking. De parlementsleden en de minister krijgen allemaal berichten en mails van verschillende mensen uit de sectoren. Dat is een goede zaak, want het toont aan dat ze betrokken zijn en dat de mensen de weg naar hen vinden. Het is volgens het lid echter niet de taak van de parlementsleden en de minister om in de commissie die berichten tegen elkaar uit te spelen om zo het eigen gelijk te bewijzen. Het is de opdracht van de politiek om ervoor te zorgen dat de sector voor zo veel mogelijk mensen zo goed mogelijk functioneert. Hij roept daarom op om niet meer te vervallen in welles-nietes-spelletjes.

2. Antwoord van de minister

Groeipad sociale economie

Minister *Liesbeth Homans* antwoordt eerst op de vraag over de verdeling van het groeipad 2018 over de beschutte en sociale werkplaatsen en de lokale diensteneconomie. Het groeipad 2018 wordt eerst verdeeld over LDE en maatwerk. LDE krijgt een groeipad van ongeveer 2 miljoen euro voor ongeveer 160 voltijdequivalenten. Het maatwerk, de beschutte werkplaatsen en de sociale werkplaatsen samen, krijgt een groeipad van ongeveer 10 miljoen euro, wat goed is voor ongeveer 500 extra voltijdequivalenten.

Wat betreft LDE zal de minister op basis van het advies van de adviescommissie Sociale Economie de verdelings- en prioriteitscriteria vastleggen. De oproep LDE zal normaliter in januari 2018 worden gelanceerd.

De minister onderzoekt nog hoe het groeipad voor de beschutte en sociale werkplaatsen zal worden verdeeld. De invullingsgraad en de werkloosheidscijfers van de doelgroep zullen uiteraard als criterium worden meegenomen bij de verdeling. De oproepen zullen, normaal gezien, ook begin januari 2018 worden gelanceerd.

Collectief maatwerk

Er werd gevraagd of het klopt dat de werkplaatsen per 1 januari 2018 nog zullen worden gefinancierd volgens de oude regelgeving en gelijktijdig ook al zullen beschikken over simulaties van de nieuwe regelgeving. Kennen de bedrijven de financiële implicaties al?

De minister antwoordt dat de regelgeving beschutte en sociale werkplaatsen van kracht blijft tot 31 december 2018. Bijgevolg zullen de werkplaatsen subsidies ontvangen volgens deze stelsels. Pas vanaf 1 januari 2019 treden de nieuwe maatwerkregelgeving en de bijhorende subsidiëring in werking. Vanaf januari 2018

zullen de werkplaatsen toegang krijgen tot een rapporteringsmodule die een inzage en een inzicht geeft in de berekeningswijze volgens de maatwerksubsidiering. Op basis van deze informatie zullen ze in 2018 zelf een inschatting kunnen maken van de impact van de wijzigende subsidieberekening vanaf 2019.

Het Departement WSE organiseert hierover vier informatiesessies gespreid over twee dagen: op 5 december 2017 in Leuven en op 11 december 2017 in Gent.

Een lid vroeg of de hervorming naar het vernieuwde maatwerk zal zorgen voor een vereenvoudiging en afstemming van de huidige subsidievoorwaarden en ondersteunende maatregelen voor ondernemingen in de sociale economie. De minister antwoordt dat de hervorming naar collectief maatwerk zorgt voor een eenmaking van de stelsels van beschutte en sociale werkplaatsen tot één vereenvoudigd regelgevend kader, dat met de Europese regelgeving is afgestemd. Zowel op vlak van subsidie- en organisatievoorwaarden als op vlak van financiering zullen de huidige SW en BW in de toekomst aan dezelfde criteria en voorwaarden moeten voldoen, weliswaar binnen het kader van de Vlaamse bevoegdheden.

Andere vragen gingen over de gelijkschakeling van de statuten van de beschutte en sociale werkplaatsen en de aangekondigde studie daarover. De minister verwijst naar haar antwoord op de vraag om uitleg van 27 april 2017 over de gelijkschakeling van de statuten en de financieringsstromen in de sociale economie (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2016-17, nr. C221). Aangezien het overleg met de federale overheid en tussen de bevoegde Vlaamse en federale administraties kort na 27 april is opgestart en er een opening was om samen te werken rond de gegevens, is een extern onderzoek momenteel niet meer aan de orde. De stappen naar een gelijkschakeling tussen de statuten van de beschutte en sociale werkplaatsen zullen nu worden voortgezet in het kader van VIA5.

ICF-screening

De minister kan melden dat de mensen die op basis van een strikte toepassing van ICF wel in aanmerking komen voor een ticket – LDE of sociale werkplaats – maar waarvan de consultant in het verleden oordeelde dat toeleiding naar LDE of SW niet van toepassing was, allen opnieuw worden uitgenodigd door de VDAB en alsnog een ticket krijgen.

Een andere vraag was waarom ICF niet gelijktijdig voor LDE en de sociale werkplaatsen werd onderzocht. De minister antwoordt dat het onderzoek naar de toeleiding gelijktijdig gebeurde. De toepassing van ICF in functie van het toekennen van de rechten op LDE en SW verschilt. Er moet immers aan verschillende voorwaarden – scores op ICF-categorieën – voldaan worden om toegeleid te kunnen worden naar de respectieve maatregelen. Daarom moest alleen het aftoetsen van mogelijke oplossingen afzonderlijk gebeuren. Nu blijkt dat voor de toeleiding naar de sociale werkplaatsen dezelfde conclusie en oplossing als voor LDE kan gelden. Dit proces wordt afgerond. De nieuwe richtlijnen zullen nu aan de consultants van de VDAB worden bezorgd.

Zijn er inzake ICF, behalve de aanpassing van de richtlijnen, nog andere verbeteringen gemaakt en wat heeft het overleg met de koepels opgeleverd? De minister stelt dat met de koepelorganisaties is afgesproken dat er wordt gemonitord welk effect het aanpassen van de richtlijnen met zich meebrengt. Indien de aanpassing niet voldoende resultaat oplevert, zal verder worden onderzocht of er nog andere acties moeten worden ondernomen.

Oproepen duurzame energie en innovatie

Er waren vragen over de oproepen inzake duurzame energie en innovatie en over de 5 miljoen euro voor duurzame energie in SW en BW, die medio oktober 2017 zou worden toegekend. De minister heeft daarop al geantwoord via een schriftelijke vraag. Ze meent dat er twee initiatieven door elkaar worden gehaald.

Eenzijds zijn er de leningen aan de sociale en beschutte werkplaatsen voor investeringen in hernieuwbare energie. Aansluitend bij de klimaatdoelstellingen is er vanaf het begrotingsjaar 2017 een krediet van 5 miljoen euro ter beschikking voor leningen en investeringen in hernieuwbare energie, bestemd voor initiatieven binnen de sociale economie, in eerste instantie gericht naar de sociale en beschutte werkplaatsen. Er wordt momenteel gewerkt aan een procedure om de leningen ter beschikking te stellen.

Anderzijds liep in het najaar van 2017 de oproep waarbij beschutte en sociale werkplaatsen de mogelijkheid kregen om te investeren in projecten en om innovatieve acties te ondernemen die duurzame mobiliteit, werkbaar werken en wendbaarheid van de doelgroepwerknemers bevorderen. Er werden 99 ondernemingen positief beoordeeld, waaraan in totaal ongeveer 5 miljoen euro zal worden toegekend.

Welk soort innovatieve projecten zijn er uit de innovatieoproep gekomen? In 2017 werden voor de innovatieoproep negentien dossiers ingediend. De dossiers zitten nog in procedure bij Inspectie van Financiën voor finale goedkeuring. Het gaat voornamelijk om productinnovaties die inspelen op trends zoals het aan de persoonlijke smaak aanpassen van een product, recycling enzovoort. In enkele gevallen gaat het om procesinnovatie, bijvoorbeeld op het vlak van begeleiding.

Concurrentie

Er waren vragen over de concurrentie die de SW en BW ondervinden door de lagere arbeidskost in de gevangnissen en de lageloonlanden. De minister antwoordt dat daarover recent een schriftelijke vraag is beantwoord (*Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2017-18, nr. 84). De ontwikkeling van de loonkosten in lageloonlanden en de arbeidskost in gevangnissen worden niet gemonitord vanuit het Vlaamse Departement WSE. Vlaanderen kan daar ook niet op ingrijpen. De minister kan de sector wel beter voorbereiden op de toekomst. Met haar ondersteuningsbeleid wil ze ten volle inspelen op de nood aan toekomstgerichte innovatie.

Daarnaast krijgen de beschutte werkplaatsen sinds 2007 een functie 'economische uitdagingen' gesubsidieerd. Binnen de maatwerkregelgeving wordt verder ingezet op deze ondersteuning: direct door het voorzien in een subsidie voor organisatieondersteuning en indirect door het streven naar schaalgrootte die bedrijven de mogelijkheid biedt om sneller in te spelen op veranderingen en om nieuwe activiteiten te kunnen opstarten. Verder kunnen beschutte werkplaatsen altijd een beroep doen op de projectadviseurs van het Departement WSE of gebruikmaken van de adviespremies om zich te laten bijstaan. Bovendien investeert de minister in de regierol van de lokale besturen. Deze regisseurs van de sociale economie zijn zeer goed geplaatst om bedrijven te ondersteunen en samenwerking te faciliteren.

Een lid informeerde naar de mogelijkheid van studentenarbeid in de sociale en beschutte werkplaatsen. De minister antwoordt dat, net zoals elk ander bedrijf, een sociale of beschutte werkplaats jobstudenten kan inzetten tijdens de zomermaanden om op die manier de vakantieperiodes van de werknemers op te vangen en ervoor te zorgen dat de werkplaats geen orders misloopt. Deze gewone studentenjobs worden niet gesubsidieerd en vallen onder het reguliere personeel van het bedrijf. Er is momenteel nog een uitzondering hierop: binnen de huidige regelgeving BW, die nog tot 1 januari 2019 geldt, kunnen jobstudenten bij een beschutte

werkplaats een doelgroepsubsidie ontvangen op voorwaarde dat ze ouder zijn dan 18 jaar en beschikken over een recht Bijzondere Tewerkstelling Ondersteunende Maatregelen. Het gaat dus niet om gewone jobstudenten. Binnen de maatwerkregelgeving werd ervoor geopteerd om de middelen enkel in te zetten als activeringsinstrument en toe te kennen aan werkzoekenden met nood aan ondersteuning en begeleiding op de werkvloer. Studenten werden daarom uitdrukkelijk uit het toepassingsgebied geweerd.

Sociale inschakelingseconomie en individueel maatwerk

De minister antwoordt op de vragen over SINE en het individueel maatwerk. De huidige SINE-middelen gaan nog steeds naar de SINE-doelgroepwerknemers in de erkende SINE-bedrijven. In de toekomst zullen de SINE-middelen worden ingezet voor de uitrol van individueel maatwerk, zoals ook in de conceptnota van 2015 wordt voorgesteld.

Bij de uitrol van de conceptnota over SINE is er uiteraard in overleg met de betrokken stakeholders in functie van de impactanalyses voorzien. Zo zijn de gesprekken met bijvoorbeeld de lokale besturen en VVSG lopende, gelet op de impact van de SINE-hervorming op LDE. De timing is afhankelijk van de resultaten daarvan en het verdere overleg in de Vlaamse Regering. Het individueel maatwerk kan ten vroegste vanaf de start van het maatwerk op 1 januari 2019 worden uitgerold.

Er werd gevraagd of het nog steeds mogelijk is om het fiscaal voordeel van SINE te krijgen zonder dat er effectief doelgroepwerknemers zijn aangeworven en of het correct is dat er een oplossing in het federale Zomerakkoord is opgenomen. De minister herinnert eraan dat het fiscale voordeel voor de inschakelingsbedrijven een federale bevoegdheid is. Federaal bevoegd minister Van Overtveldt zal de vrijstelling van de vennootschapsbelasting voor inschakelingsbedrijven aanpassen. Deze vrijstelling wordt geplafonneerd en hangt vanaf 2018 vast aan de effectieve tewerkstelling van de SINE-doelgroep. Vanuit haar bevoegdheid Sociale Economie vindt de minister dit een zeer rechtvaardige federale maatregel. Het is zeer onterecht dat bedrijven fiscale voordelen krijgen en geen enkele doelgroepwerknemer tewerkstellen.

Een volgende vraag was of er binnen de Vlaamse Regering eensgezindheid is over het zogenaamde rugzakprincipe. Minister Homans antwoordt dat de Vlaamse Regering de conceptnota 'Naar een nieuw ondersteuningskader binnen sociale economie' heeft goedgekeurd. Dit toont aan dat er eensgezindheid is over de principes van het individueel maatwerk, waaronder dus ook het zogenaamde rugzakprincipe.

Hoe zal de minister reguliere werkgevers stimuleren om werkplekken te creëren? Bij de keuze voor collectief maatwerk werd al geprobeerd om de schotten tussen de reguliere en sociale economie open te breken. Met het individueel maatwerk wil de minister nog een stap verder gaan en optimaal de brug maken tussen beide circuits, de schotten wegwerken en meer samenwerking stimuleren. Dit doet ze met het oog op het tewerkstellingspotentieel van en de kansen voor de betrokken doelgroep van de sociale economie, die op voorwaarde van kwaliteitsvolle begeleiding en ondersteuning op maat eventueel kan terechtkomen op werkvloeren in de reguliere economie. Die begeleiding moet uiteraard conform de begeleiding zijn die in de sociale economie wordt geboden. De concrete modaliteiten moeten nog worden bepaald.

Gesubsidieerde contractuelen

Enkele leden stelden vragen over de gesco's, onder meer over hoe de regularisering van de project-gesco's als een groei kan worden beschouwd, zoals door de minister vermeld in haar inleiding. De minister antwoordt dat een groot deel van

de voormalige gesco-tewerkstelling in BW, SW en LDE tewerkstelling betrof van kaderpersoneelsleden en doelgroepwerknemers die niet waren opgenomen in de reguliere subsidiëring vanuit Sociale Economie. De fasegewijze inkanteling van de middelen in het reguliere sociale-economiebeleid betekent een groei in de structureel gesubsidieerde tewerkstelling van doelgroepwerknemers. Op die manier zal de regularisatie volgens de minister een effectief structureel groeipad van ruim 250 doelgroepwerknemers of 210 vte's en hun begeleiders creëren.

De nieuwe allocatie voor doelgroepvermindering gesco's sociale werkplaatsen bevat een bedrag van 12,8 miljoen euro. Er werd gevraagd hoeveel voltijdse equivalenten dat inhoudt. Er worden 2895 vte's doelgroep- en omkaderingspersoneelsleden gesubsidieerd binnen de sociale werkplaatsen. Binnen de sociale werkplaatsen zijn doelgroepwerknemers ofwel gesco's ofwel SINE-werknemers. De verdeling tussen beide groepen schommelt al jaren rond de 50 percent. Aangezien deze middelen worden verdeeld door de federale operator, namelijk de RSZ, is een exacte opdeling van de middelen naar doelgroep en omkadering vandaag nog niet gekend.

Arbeidszorg

De minister verwijst naar haar antwoord op de recente vraag om uitleg over de plaats van de sociale economie in de werk- en zorgtrajecten (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. C58). Bij de verdere uitwerking van het nieuwe werk-zorgkader in sociale economie zal de sector uiteraard worden betrokken. In elk geval is er reeds een contact met de Ronde Tafel Arbeidszorg vanuit zowel de administratie WSE als het kabinet van de minister. Zo heeft er op 13 september 2017 een bespreking plaatsgevonden over het ontwerpbesluit, waarbij de drie betrokken kabinetten en onder meer ook de Ronde Tafel Arbeidszorg waren vertegenwoordigd.

Er werd opgemerkt dat er in het nieuwe ontwerp van besluit over de werk- en zorgtrajecten niets is geregeld over de financiering van de arbeidszorgwerkvloeren. Ook dit is al in de commissie besproken, maar de minister wil nog meegeven dat de financiering de eerstkomende tijd nog zal worden geregeld door het besluit van Vlaamse Regering van 8 december 1998 tot uitvoering van het decreet inzake sociale werkplaatsen alsook door de jaarlijkse facultatieve besluiten voor de experimentele arbeidszorg.

Het bedrag van 1 miljoen euro extra voor arbeidszorg is wel degelijk opgenomen in de begroting, meer bepaald onder artikel JB0-1JEC2CC-WT 'arbeidszorg'. Deze middelen zullen in 2018 door middel van een oproep worden ingezet. De oproep wordt momenteel voorbereid. Met deze oproep wil de minister de beschutte werkplaatsen en ook de sociale werkplaatsen de kans geven om extra plaatsen in te richten voor personen die op korte termijn een potentieel vertonen voor betaalde tewerkstelling in de sociale economie. De minister ziet deze oproep als een proeftuin om ideeën op te doen in functie van het aligneren van de arbeidszorg in sociale economie op de activeringstrajecten.

Er werd gevraagd in hoeverre de minister de arbeidszorg kan laten inspelen op het beleid inzake progressieve werkhervatting. Daarbij werd gesteld dat de mutualiteiten niet zo goed op de hoogte zouden zijn van het concept arbeidszorg. De minister wijst erop dat arbeidszorg er is voor personen die nog niet klaar zijn voor een betaalde tewerkstelling. In het systeem van progressieve werkhervatting is dit wel het geval en dat maakt een groot verschil. Op welke manier beide systemen op elkaar kunnen inspelen, zal door de administratie worden bekeken in functie van de voorbereidingen van een nieuw kader 'arbeidszorg sociale economie'.

Lokale diensteneconomie

De minister nuanceert de bewering van een lid dat er weinig reactie was van kleinere LDE-initiatieven op de uitbreidingsoproep. Een dertigtal projecten met minder dan vijf vte's hebben een aanvraag ingediend, goed voor iets minder dan de helft van het totaal aantal aanvragen. Hierdoor daalt het aantal 'kleine' initiatieven van 126 naar 101, wat volgens de minister toch wel een behoorlijke afname is. De redenen waarom de andere kleine initiatieven geen aanvraag hebben ingediend, wordt onderzocht. Op basis daarvan zal de minister bekijken welke structurele oplossingen mogelijk zijn, zoals bijvoorbeeld de eventuele vrijstelling van het criterium van vijf vte voor specifieke initiatieven.

In verband met de klaverbladen werd opgemerkt dat zowel de tewerkstelling als de dienstverlening moeten worden behouden. Vanuit Sociale Economie gaat het voor de minister in eerste instantie over de tewerkstelling. Als vanuit andere departementen werd beslist om klaverbladen niet langer te subsidiëren, terwijl de subsidiëring vanuit Sociale Economie overeind bleef, zorgde de minister ervoor dat de doelgroepwerknemers elders werden tewerkgesteld en dat er geen enkele job in de sociale economie verloren ging.

Er werd gevraagd waarom er niet opnieuw een overzicht van de klaverbladen in de beleidsbrief werd opgenomen. De minister stelt dat dit deze keer niet gebeurde omdat er geen concrete wijzigingsplannen van klaverbladen zijn.

Collectieve ondersteuning

Er werd door een lid opgemerkt dat de termijn van achttien werkdagen tussen de lancering van de clusteroproepen en de datum voor de indiening van voorstellen te kort was om partnerschappen rond te krijgen. Het lid vroeg of een verlenging van de termijn mogelijk was. De minister antwoordt dat op dit moment de eerste fase in het vernieuwde ondersteuningsaanbod is opgestart, met name de lancering van vijf overheidsopdrachten voor onderzoek naar de impact van strategische trends op de tewerkstelling van laaggeschoolden in diverse sectoren, bijvoorbeeld in de circulaire economie of e-commerce. De onderzoeksopdrachten, als ze eenmaal gegund zijn, lopen tot 31 mei 2018. Op basis van de output van de vijf onderzoeken zal worden bekeken welke clustergroepen kunnen worden opgestart. Deze clusters zullen bestaan uit bedrijven uit de sociale economie, alsook reguliere ondernemingen en relevante stakeholders. Gelet op de beperkte omvang en het budget van de individuele opdrachten, zijn de gehanteerde termijnen volgens de minister gebruikelijk en realistisch.

Voorts waren er vragen over het budget van In|C en dat voor collectieve ondersteuning. De middelen voor alle maatregelen van het decreet betreffende de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie staan op hetzelfde begrotingsartikel. De minister zal deze middelen blijven inzetten om de sector te ondersteunen. Ze spreekt zich nu nog niet uit over de exacte verdeling ervan over de verschillende maatregelen. De uitkomst van de clusteranalyse en de behoeftebevraging, die in 2017 nog van start gaat, zullen richtinggevend zijn in de verdere uitbouw van een structurele en toekomstgerichte ondersteuning van de sociale economie.

Afstemming met het normaal economisch circuit

Een lid vroeg aandacht voor de afstemming met het beleidsdomein Werk, in het bijzonder rond tijdelijke werkervaring. De minister antwoordt dat er uiteraard afstemming is met het beleidsdomein Werk en dat rond verschillende thema's, zowel op niveau van de administraties als op politiek vlak. Bij de ontwikkeling van

de regelgeving rond tijdelijke werkervaring is er afstemming geweest over de doelgroep, zodat die niet overlapt met de doelgroep sociale economie.

Cijfers en monitoring

De opmerking werd gemaakt dat de doorstroom moet worden gemonitord om beleidsconclusies te kunnen formuleren. Er werd gevraagd of die cijfers op de website kunnen worden geplaatst. Wat betreft de cijfers van 2016 kan de minister melden dat het Departement WSE onlangs het rapport 'De Vlaamse sociale economie in 2016' finaliseerde. Het kan online worden geraadpleegd op de website van het departement (<https://www.werk.be/nieuws/de-vlaamse-sociale-economie-2016>).

De monitoring van de sociale economie in Vlaanderen is volgens de minister momenteel in transitie. Onder begeleiding van het HIVA werd een traject opgestart om kwaliteitsvolle data te bekomen over de tewerkstelling in de sociale economie in Vlaanderen. Het opzet hierachter is om in de loop van 2018 te komen tot een globale boordtabel voor de sociale inschakelingseconomie in Vlaanderen, in beheer van het departement. Het betreft dan gegevens over werknemers, werknemerskenmerken, profiel- en jobkenmerken, stromen van doelgroepwerknemers, bereik van de sociale inschakelingseconomie, ondernemingen en kenmerken van de ondernemingen.

In het rapport met de cijfers van 2016 staan ook de recente cijfers inzake vergrijzing in de sector van de sociale economie. De uitstroom naar pensionering wordt heden niet gemonitord, maar wordt wel bekeken in het lopend onderzoek van het HIVA.

3. Replieken

3.1. Bijkomende vragen en opmerkingen van de leden

Rob Beenders herhaalt zijn vraag over de 1 miljoen euro extra voor arbeidszorg. De minister heeft naar het begrotingsartikel verwezen, maar in de begrotingsaanpassing 2017 stond al een bedrag van 4.658.000 euro vermeld. In de begrotingsopmaak voor 2018 is een bedrag van 4.709.000 euro ingeschreven en dat maakt nauwelijks een verschil uit. Waar komt het bedrag van 1 miljoen euro dan vandaan?

De werk- en zorgtrajecten werden inderdaad al in de commissie besproken. Het lid blijft betreuren dat de minister voor een apart kader kiest en dit niet in W^2 wil integreren. *Rob Beenders* stelt dat dit de doelstelling was en betreurt dat de minister voor een andere invulling kiest.

De minister verwees naar een timing inzake de hervorming van SINE, maar het is niet duidelijk wat die timing concreet inhoudt. In februari 2016 is er een gedachtewisseling gehouden over de conceptnota, maar er zijn, ondanks afspraken daarover, nooit antwoorden gekomen op de toen gestelde vragen. Wanneer kan de gedachtewisseling over SINE worden voortgezet en kan het onderwerp opnieuw op de agenda komen?

De gelijkschakeling tussen de beschutte en de sociale werkplaatsen wordt geregeld in het kader van VIA5. *Rob Beenders* vraagt wat de timing is. Het lid vraagt tevens of de minister hiervoor in specifieke middelen voorziet.

Rob Beenders vraagt tot slot te herhalen hoeveel gesco's er op dit ogenblik in de sociale werkplaatsen werken.

Emmily Talpe informeert naar de vier informatiesessies die worden georganiseerd over de nieuwe maatwerkregelgeving en dan in het bijzonder over de financiële

implicaties. De minister heeft verwezen naar Leuven en Gent, maar wordt de nieuwe regeling ook in de andere provincies toegelicht? Komt er geen informatie-sessie in West-Vlaanderen?

Met betrekking tot de timing voor de hervorming van SINE zei de minister dat het individueel maatwerk ten vroegste vanaf 1 januari 2019 van start zal gaan, het wordt gekoppeld aan de nieuwe maatwerkregeling. Het lid wil graag de formele timing vernemen.

Haar vraag over de concurrentie door gevangenen en lageloonlanden was niet bedoeld om de minister met de vinger te wijzen. Ze wilde enkel weten of de minister ervan op de hoogte is en een manier ziet om dit vanuit haar beleidsdomein te sturen. Ze is tevreden dat het antwoord erin kan bestaan de sociale werkplaatsen klaar te stomen voor de toekomst, vooral wat betreft innovatie en heroriëntering.

Kan de minister nog antwoorden op de vraag naar de studie die de federale statuten en financieringsstromen in kaart zou brengen?

Emmily Talpe is tevreden dat de cijfers met betrekking tot de doorstroming en de vergrijzing beschikbaar zullen zijn. Vorig jaar heeft ze al naar die cijfers geïnformeerd.

Ook wat betreft de arbeidszorg is het lid tevreden dat de minister rekening zal houden met de suggesties om bij de uitwerking ervan de mogelijkheden inzake progressieve werkvatting te bekijken.

Sonja Claes gaat eerst in op het groeipad. Volgens de minister zou de verdeling van het bedrag van 10 miljoen euro tussen BW en SW op basis van de werkloosheids-cijfers in de doelgroep gebeuren. Het lid vraagt dit antwoord te verduidelijken. De beschutte werkplaatsen en de sociale werkplaatsen hebben immers dezelfde doelgroep.

Wat betreft het maatwerk heeft de minister verklaard de verschillen tussen de statuten van BW en SW te willen wegwerken in het kader van VIA5. *Sonja Claes* vraagt hoeveel middelen in VIA5 ter beschikking worden gesteld en wanneer de onderhandelingen van start zullen gaan. Kunnen die in 2018, voor de effectieve start van de nieuwe maatwerkregeling, worden afgerond?

Inzake ICF heeft *Sonja Claes* minister *Muyters* bij de bespreking van zijn beleidsbrief aangesproken op zijn verantwoordelijkheid voor de VDAB. Minister *Muyters* heeft bevestigd dat de mensen met een ticket voor de lokale diensten-economie, waarvoor de beslissing na de ICF-screening is overruled en die niet aan het werk zijn, opnieuw zullen worden opgeroepen. Minister *Muyters* had het over 247 mensen in de lokale diensteneconomie. Minister *Homans* zegt nu dat de mensen die in aanmerking komen voor de sociale werkplaatsen op dezelfde wijze zullen worden behandeld. *Sonja Claes* vraagt over hoeveel mensen het daarbij gaat en of ze ook opnieuw zullen worden opgeroepen.

Federaal minister *Van Overtveldt* zal ervoor zorgen dat bedrijven die geen doelgroepmedewerkers tewerkstellen, het gunstiger fiscaal statuut van de SINE-maatregel niet meer krijgen. *Sonja Claes* is daarover zeer tevreden. Het leidt tot een meer eerlijke behandeling van bedrijven die SINE-medewerkers tewerkstellen.

Individueel maatwerk zal ten vroegste op 1 januari 2019 kunnen worden uitgerold. Het lijkt *Sonja Claes* zinvol dat in de commissie de eerste gesprekken worden gevoerd over hoe dat zal worden geïmplementeerd. Bij de bespreking van de conceptnota in 2016 waren er immers bijzonder veel vragen over die SINE-hervor-

ming. Als de hervorming op dezelfde manier wordt aangepakt als in 2016 werd voorgesteld, verwacht het lid nog heel wat problemen.

In de lokale diensteneconomie is er een evolutie van 126 naar 101 bedrijven die geen vijf werknemers tewerkstellen. Voor Sonja Claes blijft dat een grote groep van initiatieven die niet aan de voorwaarden voldoet. Ze kijkt uit naar het onderzoek naar de redenen daarvoor en hoopt dat daaruit de juiste conclusies worden getrokken.

Sonja Claes is erg tevreden met de HIVA-studie over de tewerkstelling in de sociale economie in Vlaanderen. Als er meer duidelijkheid is over het profiel van de werknemers, over wat van hen mag worden verwacht en hoe zij zich verhouden binnen de totale arbeidsmarkt, zal dat veel discussies uit het verleden ophelderen.

Axel Ronse besluit uit de bespreking dat er sinds het begin van de regeerperiode ongelooflijk veel gebeurd is inzake Sociale Economie. Het is een beleidsdomein dat zeer complementair is geworden met het beleidsdomein Werk, waarmee het deels is geïntegreerd via de diverse pistes rond tijdelijke werkervaring. Minister Homans krijgt van de N-VA-fractie een pluim voor het gerealiseerde groeipad: de minister heeft woord gehouden en heeft er terecht zeer veel in geïnvesteerd.

Het lid beaamt dat ICF een gezamenlijk werkpunt is. Het is positief dat er verdere instructies komen en opvolging ten aanzien van de consultants. ICF is een grote verandering en de toepassing ervan is mensenwerk. Het veronderstelt ook een mentaliteitswijziging, en dat is een proces en een traject dat moet worden doorlopen. Het lid is tevreden vast te stellen dat minister Homans en minister Muyters dat van nabij opvolgen en bijsturen waar nodig.

3.2. Antwoord van de minister

Minister *Liesbeth Homans* heeft voorzichtige woorden van lof gehoord. Het gaat goed met de sector van de sociale economie. Er wordt extra op ingezet en iedereen apprecieert het extra groeipad van 12 miljoen euro.

Het totale budget voor arbeidszorg op het desbetreffende artikel bedraagt 4,6 miljoen euro. Vanuit Sociale Economie is er altijd structureel 3,6 miljoen euro gegaan naar arbeidszorg. Nu komt daar dus 1 miljoen euro bij.

Minister Homans verwijst naar het gegeven antwoord inzake de gelijkschakeling van de statuten tussen de beschutte en sociale werkplaatsen. Ze heeft verwezen naar het overleg met de federale overheid en tussen de Vlaamse en federale administraties en naar de beslissing dat er dus geen extern onderzoek meer nodig is. De timing van VIA5 is afhankelijk van de timing die binnen het overleg over dit akkoord wordt afgesproken. De onderhandelingen met de sociale partners zijn bezig en het lijkt haar niet verstandig om nu bedragen in de openbaarheid te gooien. Het groeipad van 12 miljoen euro wordt natuurlijk ook bekeken in het kader van VIA5. Het is zeker niet het enige, er zullen nog andere budgetten komen.

De invulling en de timing van de SINE-hervorming zijn afhankelijk van de gesprekken die nu lopen en van de impactanalyse. De nieuwe SINE zal inderdaad ten vroegste op 1 januari 2019 kunnen ingaan.

De informatiesessies over de simulaties van het nieuwe maatwerk gaan enkel in Gent en Leuven door. De koepels vonden dit goede locaties.

Voor het groeipad voor BW en SW zijn verschillende criteria gebruikt. Dat is niet vreemd omdat nu ook nog een verschillende regelgeving van kracht is. Voor de BW

bijvoorbeeld moet er een besluit van de Vlaamse Regering worden gemaakt over het optrekken van de programmatiernorm, voor de SW niet.

Sonja Claes herinnert aan haar vraag over hoeveel mensen het gaat inzake ICF. In hoeveel gevallen werd de beslissing na de ICF-screening door de indiceringsconsulenten overruled? Het lid vraagt verder of de middelen voor het groeipad dan voor een deel van VIA5 komen.

Minister *Liesbeth Homans* zal het antwoord inzake ICF later bezorgen.

De middelen voor het groeipad maken volgens de minister formeel geen deel uit van het overleg over VIA5. Er moet niet alleen worden gezorgd voor kwantitatieve maatregelen, zijnde de uitbreiding, maar ook voor kwalitatieve maatregelen, waaronder maatregelen voor de werknemers. De partners betrokken in VIA5 waren volgens de minister wel tevreden met het groeipad van 12 miljoen euro.

Rob Beenders zegt dat hij de uitleg over het 1 miljoen euro extra voor arbeidszorg nog steeds niet begrijpt.

Minister *Liesbeth Homans* herhaalt dat Sociale Economie al jaren structureel in 3,6 miljoen euro voor arbeidszorg voorziet. Nu staat er daarvoor in het arbeidszorgartikel 4,6 miljoen euro ingeschreven.

III. Indicatieve stemming

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018 – bevoegdheid Sociale Economie – wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 9 stemmen bij 2 onthoudingen.

Jos LANTMEETERS,
voorzitter

Emmily TALPE
Yasmine KHERBACHE
Sabine VERMEULEN
Imade ANNOURI,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AIO	Agentschap Innoveren en Ondernemen
AO	Agentschap Ondernemen
BW	beschutte werkplaats
EAD	evenredige arbeidsdeelname en diversiteit
ECOOM	Expertisecentrum O&O Monitoring
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
EVC	elders verworven competentie
EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie
FIT	Flanders Investment & Trade
Forem	Service Public Wallon de l'Emploi et de la Formation Professionnelle
FWO	Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen
gesco	gesubsidieerde contractueel
HIVA	Hoger Instituut voor de Arbeid (de nieuwe benaming is Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving)
hr	human resources
IAO	Internationale Arbeidsorganisatie
IBO	individuele beroepsopleiding (in een onderneming)
ICF	International Classification of Functioning, Disability and Health
ICT	informatie- en communicatietechnologie
ILO	International Labour Organization
imec	Interuniversitair Micro-elektronicacentrum
In C	ondersteuningsorgaan ten behoeve van de sociale economie
IOK	Intercommunale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen
IVAREM	Intergemeentelijke Vereniging voor duurzaam Afvalbeheer regio Mechelen
IWT	Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie
KBO	Kruispuntbank van Ondernemingen
kmo	kleine of middelgrote onderneming
KPI	key performance indicator
LDE	lokale diensteneconomie
LED	Laagdrempelige Expertise- en Dienstverleningscentra
MMPP	medische, mentale, psychische of psychiatrische problematiek
MVO	maatschappelijk verantwoord ondernemen
NEC	normaal economisch circuit
NEET	not in education, employment or training
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
O&O	onderzoek en ontwikkeling
O&O&I	onderzoek, ontwikkeling en innovatie
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
PWA	plaatselijk werkgelegenheidsagentschap
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
SALK	Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SINE	sociale inschakelingseconomie
STEM	Science, Technology, Engineering and Mathematics
STS	strategische transformatiesteun
SW	sociale werkplaats
SWT	stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelag
TWE	tijdelijke werkervaring
UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
VAK	vastleggingskrediet
VARIO	Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VEK	vereffeningskrediet
VESOC	Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité

VIA	Vlaams Intersectoraal Akkoord voor de Socialprofitsector
VIB	Vlaams Instituut voor Biotechnologie
VIL	Vlaams Instituut voor de Logistiek
VIONA	Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarktreportering
VIS	Vlaams Innovatiesamenwerkingsverband
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VLAIO	Agentschap Innoveren en Ondernemen
Voka	Vlaams netwerk van ondernemingen
VOP	Vlaamse ondersteuningspremie
vte	voltijdequivalent
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
vzw	vereniging zonder winstoogmerk
W ²	werk- en welzijnstrajecten
WSE	Werk en Sociale Economie

Bijlage 1: Antwoord van minister Philippe Muyters op de begrotingstechnische vragen over Werk van Yasmine Kherbache**- Pagina 25 van de toelichting bij het programma Beleidsdomein J. Werk en Sociale Economie (Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 13/2-J) – begrotingsartikel JB0-1JBG2AC-PR**

Uit nieuwe ramingen blijkt dat de uitgaven voor het doelgroepenbeleid hoger zouden liggen dan in 2017. Een aantal eenmalige compensaties van BO 2017 en BA 2017 worden nu opnieuw ingeschreven. Daarnaast wordt de maatregel aanwervingsincentives voor langdurig werkzoekenden gefinancierd vanuit deze provisie. In dat kader worden compensaties voorzien naar het begrotingsartikel JB0-1JDG2CH-WT. Al deze kredietbewegingen resulteren in een krediet van 26.744 K euro.

Verder op p. 26: Er wordt een krediet van 20.460 K euro in VAK en 15.367 K euro in VEK gecompenseerd naar begrotingsartikel JB0-1JDG2CH-WT voor de financiering van de aanwervingsincentives voor langdurig werkzoekenden.

Daarom de vraag: tijdens commissievergadering dd. 9 november 2017 vroeg Robrecht Bothuyne of het voorziene krediet van 2017 werd benut. In 2017 zijn er (tot nu toe) nog geen 400 aanvragen goedgekeurd. Hoeveel procent van het voorziene budget van 2017 betreffen deze 400 aanvragen?

Antwoord van de minister

Op 16 november 2017 waren er 700 goedgekeurde dossiers (op 1.747 aanvragen). De relatief grote stijging van het aantal goedgekeurde dossiers tussen het moment van schriftelijke vraag nr. 805 van 11 september 2017 waarbij melding werd gemaakt van 400 dossiers (stand van zaken op 18 september 2017) en nu, is te verklaren door het aflopen van de overgangsperiode. Eind oktober zijn er namelijk een groot aantal dossiers ingediend omwille van het aflopen van de overgangsregeling. De overgangsregeling bood de mogelijkheid om tot eind oktober aanvragen te doen voor dossiers waarvan de tewerkstellingsdatum meer dan drie maanden voor de aanvraagdatum lag. Vanaf 1 november 2017 geldt de gewone aanvraagtermijn van drie maanden.

In 2017 werd tot nu toe 7,2% van het voorziene budget gespendeerd (stand van zaken op 16 november, op basis van 700 dossiers). Het betreft hier met andere woorden nog geen finaal cijfer op jaarbasis voor het gehele opstartjaar 2017 waarin enkel de eerste premie uitbetaald wordt. Voor de toelichting bij dit cijfer, dat lager ligt dan oorspronkelijk werd ingeschat, verwijs ik naar mijn antwoord op vraag om uitleg nr. 254 van de heer Bothuyne van 9 november 2017.

- Pagina 31: begrotingsartikel JB0-1JDG2CA-WT

Uit ramingen op basis van een simulatiemodel met gegevens vier kwartalen 2016 blijkt dat de uitgaven voor het doelgroepenbeleid in 2018 hoger zouden liggen dan in 2017. Het krediet voor de werkgeversbijdrageverminderingen voor jongeren wordt nu geraamd op 190.979 K euro (ten opzichte van 160.674 K euro bij BA 2017). Cf. raming betreft het 41.968 vte laaggeschoolde jongeren en 169.312 vte middengeschoolde jongeren. Het krediet voor de werkgeversbijdrageverminderingen voor oudere werknemers komt nu op 321.591 K euro (ten opzichte van 288.963 bij BA 2017). Cf. raming betreft het 407.784 vte oudere werknemers, waarvan 391.685 vte zittende werknemers en 16.099 vte nieuwe aanwervingen. De kost voor de uitdovende maatregelen voor 2018 wordt geraamd op 41.610 K euro waarvan 35.142 K euro voor de langdurig werkzoekenden en 6.468 K euro voor werknemers getroffen door herstructurering.

In de conceptnota hertekening Vlaams doelgroepenbeleid was op kruissnelheid in 2019 573 miljoen euro voorzien. In de beslissingsnota VR werd dat in 2016 dan naar 592,4 miljoen euro gebracht.

Daarom de vraag: kan de minister een geactualiseerde raming van de kostprijs voor de jaren 2017, 2018 en 2019 geven? En hoe verhoudt deze zich tot de financieringen die voorzien waren in respectievelijk de conceptnota 2015 en de beslissingsnota VR van 2016?

Antwoord van de minister:

De ramingen in de conceptnota en de beslissingsnota VR zijn ramingen met betrekking tot de kruissnelheid van het nieuwe doelgroepenbeleid, terwijl 2017 en 2018 (gedeeltelijk) nog transitiejaren betreffen. De vermelde kredieten van 573 miljoen euro en 592,4 miljoen euro omvatten daarnaast ook het krediet van de maatregel VOP. Bij BA 2017 en BO 2018 worden deze kredieten op aparte begrotingsartikelen besproken en zitten deze dus niet mee vervat in de door u aangehaalde kredieten. Bovenstaande elementen leiden ertoe dat de bedragen die u vermeldt niet zomaar vergeleken kunnen worden.

Verder verwijst ik naar de meerjarenraming 2018-2023 die u via de website van het Vlaams Parlement kunt raadplegen.

Ten slotte dient ook opgemerkt te worden dat er onderling verschillen zijn tussen de doelgroepen. In de raming van de beslissingsnota VR zijn in vergelijking met de huidige raming de jongeren overschat en de ouderen onderschat, enerzijds te wijten aan een fout in de brondata bij ouderen, anderzijds het feit dat het model continu wordt verfijnd en ook geactualiseerd. Ik heb dit ook reeds geduid bij de begrotingsbespreking bij BA 2017.

- Pagina 35, begrotingsartikel JB0-1JDG2CE-WT – Werkhervattingstoeslag

Voor de uitdovende maatregel wordt in 2018 nog een krediet van 19.033 K euro voorzien, voor de nieuwe transitiepremie wordt de kredietbehoefte voor 2018 geraamd op 8.761 K euro. Samen resulteert dat in een totaalkrediet van 27.794 K euro. Het bedrag van 3.316 K euro dat door deze hervorming beschikbaar komt, wordt overgeheveld naar Welzijn in het kader van de werk-zorgtrajecten voor moeilijk te plaatsen werkzoekenden.

Daarom de vraag: hoe zal het budget voor respectievelijk de transitiepremie en het gedeelte dat gaat naar Welzijn (in het kader van de werk-zorgtrajecten) de komende jaren (na volledige uitdoving van de kost van de werkhervattingspremie) evolueren?

Antwoord van de minister:

Van het krediet dat vrijkomt door de hervorming van de werkhervattingstoeslag wordt een deel overgeheveld naar de werk-zorgtrajecten ter ondersteuning van werkzoekenden die omwille van hun specifieke problematiek niet in aanmerking komen voor het systeem van wijk-werken. Zoals gesteld gaat het in 2018 over een krediet van 3.316.000 euro. Het grootste deel van het vrijgekomen krediet gaat naar de nieuwe transitiepremie voor werkzoekenden die ondernemer worden. De bestaande werkhervattingstoeslag daalt stelselmatig en de vrijgekomen kredieten zullen progressief worden ingezet volgens een verhouding die op dit moment wordt ingeschat van ongeveer 32,8% voor de werk-zorgtrajecten en ongeveer 67,2% voor de transitiepremie. We gaan op dit moment uit van een uitdooftperiode tot 2029.

- **Pagina 42 – Middelen VDAB**

De 2 miljoen euro voor de asielcrisis aan VDAB in 2017 was eenmalig en verdwijnt nu omwille van een lage instroom.

Daarom de vraag: hoeveel werd besteed van de 2 miljoen euro?

Antwoord van de minister:

De 2 miljoen euro werd volledig besteed aan de verhoging van de personeelsnorm en aanwerving van 35 consultants.

Bijlage 2: Antwoord van minister Philippe Muyters op de begrotingstechnische vragen over Economie, Wetenschap en Innovatie van Bart Van Malderen

- **Begrotingsartikel EBO-9EBGTAC-OW – ontvangsten werking en toelagen – thema overschrijdend – beleidsmonitoring/studies/evaluaties/adviezen (pagina 20 van de toelichting bij het programma E. Economie, Wetenschap en Innovatie, Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 13/2-E)**

Op dit begrotingsartikel worden verschillende ontvangsten verwacht:

- 170 K euro voor de uitwisseling van onderzoeksinformatie via FRIS;
- 240 K euro vergoeding voor het aanleveren van POD WB O&O enquête;
- 9 K euro Smartpilot;
- 73 K euro S34Growth.

Wat de eerst twee bedragen betreft, is er een verduidelijking op welke basis de inkomst is gebaseerd. Voor de resterende 82 K is dat niet het geval. Vandaar mijn vragen:

Kan de minister aangeven welke basis de ontvangsten voor Smartpilot en S34Growth hebben?

Antwoord van de minister:

Smartpilot en S34Growth zijn beide Europese projecten die in 2016 startten. De verwachte ontvangsten voor 2018 vanuit Europa bedragen respectievelijk 9 K euro en 73 K euro.

- **Begrotingsartikel EBO-1EBG4AW-WT werking en toelagen – thema overschrijdend – beleidsmonitoring/studies/evaluaties/adviezen (pagina 34)**

Wanneer ik de ontvangsten voor het thema overschrijdend - beleidsmonitoring/studies/ evaluaties/ adviezen naast de werking en toelagen plaats, valt het op dat enkele instellingen ontvangen:

- FRIS: ontvangst 170K, werking en toelagen 35K
- Smartpilot: ontvangst 9K, werking en toelagen 9K
- S34Growth: ontvangst 73K, werking en toelagen 74K

Kan de minister meer duiding geven bij de ratio achter deze bedragen?

Antwoord van de minister:

Smartpilot en S34Growth zijn beide Europese projecten die in 2016 startten. De verwachte uitgaven voor 2018 bedraagt respectievelijk 9 K euro en 74 K euro.

- **Begrotingsartikel EBO-1EEG2GS-IS interne stromen – algemeen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek – hoger onderwijs OJO BOF Methusalem Tenure ITG (pagina 37)**

Binnen de kredietevolutie is er een bijstelling van het VEK met een waarde van min 2 K euro. Deze bijstelling heeft als verantwoording een wijziging in functie van de betaalkalender. Vandaar mijn vraag:

Kan de minister specifiek toelichten welke reden er achter de wijziging van de betaalkalender zit?

Antwoord van de minister:

De aanpassing met 2 K euro is te wijten aan de berekening van het VEK bij de subsidie aan ITG. De subsidie wordt voor 90% uitbetaald in het jaar van vastlegging en het saldo van 10% wordt in het daaropvolgende jaar uitbetaald. Het VEK in jaar X is dus samengesteld uit 90% subsidie jaar X en 10% saldo subsidie jaar X-1.

Hierbij het overzicht :

	VAK (K euro)	VEK (K euro)
Actieplan Jonge onderzoekers	4.000	4.000 (= 3.000 subsidie 2018 + 1.000 saldo subsidie 2016)
BOF	144.220	144.220
BOF Methusalem	18.628	18.628
BOF Tenure Track	9.397	9.397
ITG	2.894	2.892 (=288 saldo subsidie 2017 + 2.604 90% subsidie 2018)
TOTAAL	179.139	179.137

- EBO-1EEG5GT-IS – interne stromen – algemeen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek – FWO (pagina 38)

In de inhoudelijke toelichting vinden we enkele de voornaamste wijzigingen die verantwoordelijk zijn voor de verschillen tussen VEK, VAK en MAC. Zoals voor fundamentele projecten beslist voor 2016 met betalingen in 2018 en betalingen in 2018 op beslissingen van 2016 en 2017. Is het mogelijk om het volledige overzicht te ontvangen?

Antwoord van de minister:

Voor wat betreft FWO is het moeilijk om MAC en VEK/VAK te vergelijken met voorgaande begrotingsrondes aangezien het FWO werkt met fluctuerende machtigingen. Dat betekent dat er niet ieder jaar een call is voor elk programma. Sommige zijn tweejaarlijks (middelzware en zware infrastructuur), andere vierjaarlijks (EOS) of vijfjaarlijks (Odysseus).

Voor MAC betekent dit concreet dat er in 2017 nog een vastlegging is van 69 miljoen euro voor EOS, de volgende is pas in 2021 (lees: dus geen in 2018). Daarnaast bedroeg in 2017 de MAC voor onderzoeksinfrastructuur 18,6 miljoen euro (voor ESFRI en VSC). In 2018 bedraagt deze 28 miljoen euro voor middelzware en zware infrastructuur, 32,3 miljoen euro voor het nieuwe infrastructuurprogramma en 6,3 miljoen euro voor VSC. Samen goed voor 66,7 miljoen euro. Dit betekent een stijging van meer dan 48 miljoen euro ten opzichte van 2017.

Het nog resterende verschil wordt verklaard door de compensatie van ruim 8 miljoen euro voor de SB-beurzen vanuit het Hermesfonds en wat kleinere minder belangrijke verschillen.

Voor de pijlers strategisch basisonderzoek en klinisch onderzoek zien we een stijging omdat de programma's die sinds 2016 zijn overgekomen vanuit het IWT stilaan op kruissnelheid geraken.

Voor de pijler infrastructuur is er een (tijdelijke) daling van VEK omwille van het feit dat de betaling van de projecten van de vijfde oproep middelzware en zware infra-

structuur (toegekend voor circa 25,3 miljoen euro) een betalingsstramien volgen waarbij de nadruk ligt op de eerste twee jaren aangezien dan de meeste kosten vallen (aankoop infrastructuur). Deze oproep werd door FWO overgenomen van de Herculesstichting en er werd in samenspraak met de begunstigden een aparte betaalkalender afgesproken. Vanaf de zesde oproep zullen de betalingen volledig conform het FWO-reglement verlopen.

Voor de pijler fundamenteel onderzoek is de stijging het grootst aangezien de extra middelen (30,3 miljoen euro) vanaf 2018 betalingen op de projecten genereren. Ditzelfde geldt ook voor het EOS-programma.

– *EB0-1EEG2HA-WT werking en toelagen – domeinspecifiek fundamenteel wetenschappelijk onderzoek – KMDA Orpheus (pagina 39)*

Binnen de bijstelling van dit begrotingsartikel is binnen het VEK een bedrag van min 15 K euro opgenomen in functie van de betaalkalender. Kan de minister een specifieke duiding geven bij deze beweging?

Antwoord van de minister:

Het convenant dat afliep in 2016 met het Orpheusinstituut voorzag in een uitbetalingsritme van de subsidie van 85% in het jaar van vastlegging en 15% in het daaropvolgende jaar. Het nieuwe convenant 2017-2012 voorziet in een uitbetalingsritme van 90% van de subsidie in het jaar van vastlegging en 10% in het daaropvolgende jaar. Dit betekent dat in 2017 het VEK wordt samengesteld uit het saldo van de subsidie van 2016 a rato van 15% van het subsidiebedrag 2016 en 90% van het subsidiebedrag 2017.

Vanaf 2018 wordt het VEK dan samengesteld uit het saldo van 10% van de subsidie van 2017 en 90% van de subsidie van 2018 en ligt het VEK opnieuw op het niveau van het VAK, namelijk 554 K euro.

– *EB0-1EEG2JA-WT – werking en toelagen – onderzoeksinfrastructuur – Lissabon strategie (pagina 41)*

Binnen dit begrotingsartikel worden compensaties gedaan voor een bedrag van min 1.119 K euro. Via de bijstellingen is er nog een bedrag van min 260 K euro dat wordt bijgesteld in functie van de betaalkalender.

Kan de minister specifieke toelichting geven in functie van deze bijstellingen die verder gaan dan enkel verwijzen naar een ander begrotingsartikel?

Antwoord van de minister:

Bij begrotingsaanpassing 2017 werd er op deze lijn extra VEK voorzien voor de uitbetaling van de dossiers in het kader van de FRIS impulsfinanciering aan de Vlaamse universiteiten voor de realisatie van en dienstenarchitectuur voor uitwisseling van onderzoeksinformatie. Dit extra VEK wordt in 2018 geheroriënteerd in functie van de VEK-behoefte op andere begrotingsartikelen.

Gemiddeld is er op de Lissabonlijn een VEK van 1.500 K euro nodig om aan de betaalverplichtingen te voldoen.

De bijstelling van 260 K euro werd op de technische bilaterale beslist.

- EC0-1AEG2ZZ-LO – lonen – Agentschap Innoveren en Ondernemen (pagina 55)

Als bijstelling is er een bedrag van min 528 K euro opgenomen in dit begrotingsartikel, dat wordt verantwoord als "opstap 2018 personeelsbesparing". Kan de minister meer duiding geven bij de aard van deze personeelsbesparing?

Antwoord van de minister:

Het betreft de personeelsbesparingen zoals bij de begrotingsinstructies gecommuniceerd. Hierbij de details per artikel.

**OPSTAP PERSONEELSBESPARINGEN
BEGROTINGSOPMAAK 2018**

Begrotingsartikel	VAK	VEK
PA0-1PAX2ZZ-LO	-295	-295
PB0-1PAC2ZZ-LO	-60	-60
PC0-1PAC2ZZ-LO	-288	-288
PF0-1PAA2ZZ-LO	-65	-65
PG0-1PAC2ZZ-LO	-279	-279
PH0-1PAC2ZZ-LO	-711	-711
PJ0-1PAC2ZZ-LO	-506	-506
PD0-1PAA2ZZ-LO	-54	-54
CB0-1CAB2ZZ-LO	-217	-217
CE0-1CAB2ZZ-LO	-431	-431
DB0-1DAX2ZZ-LO	-193	-193
DB0-1DGF2AY-IS	-256	-256
DB0-1DFA2AY-IS	-499	-499
EB0-1EAG2ZZ-LO	-153	-153
EC0-1EAG2ZZ-LO	-528	-528
EB0-1EEG2HU-IS	-145	-145
FB0-1FAE2ZZ-LO	-282	-282
FC0-1FAE2ZZ-LO	-438	-438
FD0-1FAE2ZZ-LO	-268	-268
FI0-1FAE2ZZ-LO	-13	-13
FC0-1FGE2AY-IS	-102	-102
FB0-1FAE2AY-IS	-31	-31
GB0-1GAD2ZZ-LO	-118	-118
GE0-1GAD2ZZ-LO	-81	-81
GD0-1GAD2ZZ-LO	-77	-77
GB0-1GFD2AY-IS	-157	-157
GB0-1GGD2AY-IS	-110	-110
GB0-1GDD2AC-WT	-22	-22
GB0-1GDD2AC-WT	-22	-22
HB0-1HAI2ZZ-LO	-440	-440
HB0-1HFG2AY-IS	-649	-649

Begrotingsartikel	VAK	VEK
HB0-1HHI2AY-IS	-32	-32
JB0-1JAX2ZZ-LO	-235	-235
JB0-1JFG2FX-IS	-190	-190
KB0-1KAH2ZZ-LO	-675	-675
KD0-1KAH2ZZ-LO	-245	-245
MB0-1MAF2ZZ-LO	-762	-762
MD0-1MAF2ZZ-LO	-1.349	-1.349
MCO-1MAF2ZZ-LO	-344	-344
MB0-1MIF2AW-IS	-629	-629
MB0-1MIF2AV-IS	-906	-906
LB0-1LAX2ZZ-LO	-1.156	-1.156
LD0-1LAH2ZZ-LO	-675	-675
LC0-1LAH2ZZ-LO	-213	-213
LE0-1LAB2ZZ-LO	-98	-98
LB0-1LCH2AW-IS	-1.105	-1.105
LB0-1LCH2AV-IS	-445	-445
LB0-1LCH2AY-IS	-803	-803

- ECO-1AEG2ZZ-WT werking en toelagen – werkingsmiddelen van het Fonds voor Flankerend Economisch en Innovatiebeleid (pagina 56)

Binnen dit begrotingsartikel is er een bijstelling van het VEK goed voor min 377 K euro waarvoor er geen verantwoording staat. Kan de minister een verantwoording geven?

Antwoord van de minister:

Het betreft een bijstelling van de VEK naar aanleiding van de bespreking op de technische bilaterale, waar een verlaging van -377 K euro aan VEK werd beslist. Dit is een bijstelling van de VEK-behoefte op basis van betaalkalenders.

Bijlage 3: Antwoord van minister Philippe Muyters op de begrotingstechnische vragen over Economie, Wetenschap en Innovatie van Daniëlle Vanwesenbeeck

- **179 miljoen euro op artikel EB0-1EEG2GS-IS voor OJO, BOF, ITG enzovoort (toelichting bij het programma E. Economie, Wetenschap en Innovatie, Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 13/2-E, pagina 37)**

Enkel het totaalbedrag wordt vermeld. Kan een opdeling worden gegeven voor de samenstellende componenten? Hoeveel middelen voor respectievelijk BOF, OJO, enzovoort?

Antwoord van de minister:

	VAK (K euro)	VEK (K euro)
Actieplan Jonge onderzoekers	4.000	4.000
BOF	144.220	144.220
BOF Methusalem	18.628	18.628
BOF Tenure Track	9.397	9.397
ITG	2.894	2.892
TOTAAL	179.139	179.137

– **Verliesfinanciering waarborgregeling PMV**

Artikel EC0-1ECG2BA-WT vermeldt 11,848 miljoen euro (VAK en VEK) voor de netto verliesfinanciering, terwijl artikel EC0-1ECG4BA-WT 17,481 miljoen euro (VRK) vermeldt voor de uitgaven voor de verliesfinanciering. Daarnaast is er nog een artikel ivm de beheersvergoeding (2,197 miljoen euro).

Kan de minister deze verschillende bedragen bijkomend toelichten? Hoeveel bedragen de geraamde inkomsten (premies, terugwinningen)? Hoeveel bedragen de geraamde uitwinningen?

Antwoord van de minister:

Hierbij de prognose voor 2018 die in juni 2017 aan de RVB van Waarborgbeheer is voorgelegd:

	Realistisch scenario in 1000 euro
Ontvangen premies	7.350
Uitbetaalde tussenkomsten	-29.082
Uitbetaalde kosten & erelonen	-247
Ontvangen recuperaties	10.131
Totaal	-11.848

– **Begroting Hermesfonds**

De toelichting per programma EWI vermeldt op pagina 64 geraamde ontvangsten (1,5 miljoen euro) uit terugbetalingen door bedrijven van subsidies en interestbetalingen van achtergestelde leningen. Het gaat om ex-IWT maatregelen. Over welke terugbetalingen gaat het (terugvordering, te veel betaalde voorschotten enzovoort)?

Antwoord van de minister:

Het gaat inderdaad over de geraamde terugbetalingen van teveel betaalde voorschotten van steunmaatregelen van ex-IWT (O&O, KMO, Innovatiemandaten, VIS, Tetra, Landbouwkundig Onderzoek, Tetra, SBO, Baekelandmandaten enzovoort).